Došlo 11. XI. 1932
kral. ... prilog

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIII., štev. 263
Ljubljana, petek 11. novembra 1932
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica štev. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po tarifu.

Revolucionarni izgredi rdeče fronte v Ženevi

Poulična bitka med komunističnimi demonstranti in vojaštvom — 12 mrtvih, 70 ranjencev

Ženeva, 10 novembra. AA. Ženeva, katere ime je na vsem svetu združeno s pojmom miru, je bila snoči prizorišče krvavih dogodkov. Na ulicah je obležalo 10 mrtvih in 41 ranjenih, med njimi trije smrtno nevarno.

Demonstracije, do katerih je prišlo, so imele čisto boljševiški značaj. Desničarska stranka je napovedala v zaprti dvorani shod, ki ga je vlada dovolila. Takoj, ko se je zvedelo, da se bo shod vršil, je začela socialistična stranka, ki jo vodita Nicolle in Dicker, v svojem glasilu »Le Travailleu« divjo kampanjo, da se shod prepove, državni svet pa je vztrajal na izdanem dovoljenju.

Pred začetkom shoda so se pred poslopjem, kjer se je imel shod vršiti, zbrali pristaši socialistične stranke, ki so jim voditelji izdali navodila, naj zasedejo vse kavarne v okolici zborovalne dvorane in skušajo shod onemogočiti. Če pa to ne bo mogoče, naj na cesti pred dvorano začno hrupno protestirati in se s silo upreti tudi orožništvu. Vodstvo je pristašem stranke naročilo, naj se oskrbe s poprom, da onemogočijo orožnikom in redarjem izvajanje njihove službe.

Demonstrantje so bili pristaši ženevske socialistične in komunistične stranke in pa brezposelni, ki jih je v Ženevi okoli 5000. Pri tej priliki je treba omeniti, da se ženevska socialistična stranka ne identificira ne s švicarsko socialistično stranko, ne z drugo internacionalo. Ženevski socialisti že več let izrabljajo ljudsko nezadovoljstvo, nastalo zaradi nekaterih krajevnih škandalov.

Nacionalna unija, ki je organizirala shod, se je ustanovila iz vrst meščanov, ki so odločeni, zgraditi pot ženevski socialistični stranki, v kateri vidijo samo stranko nereda.

Snočni dogodki potrjujejo, da prevladujejo pri ženevskih socialistih revolucionarne ideje. Že takoj po prvih spopadih je njihov voditelj Nicolle izjavil sredi svojih pristašev vpričo zastopnikov oblasti: »Danes je revolucija potreba. Ravnajte se po zapovedih, ki ste jih dobili! Zavzemite cesto in držite jo dobro!«

Za vzdrževanje reda so oblasti poslale bataljon mladih ženevskih vojakov. Večina izmed njih je bila celo brez nabojev.

Nicolleve zapovedi so njegovi pristaši še predobro izpolnili. Demonstranti so navalili na čete, odvzemali vojakom orožje in začeli streljati. Morala so priti ojačenja s strojnicami.

Zaradi teh dogodkov se je državni svet sestal na izredno sejo in sklenil, da se Nicolle aretira. Ker se je bati novih nemirov, je vse ženevsko vojaštvo v pripravljenosti.

Sindikalne organizacije so se sestale na sejo in razpravljale, ali ne bi napovedale generalne stavke.

Kakor znano, je do podobnih izgredov prišlo v Ženevi že l. 1926, ko so demonstranti napadli palačo Društva narodov.

Kako je prišlo do spopada

Ženeva, 10. novembra, č. Število smrtnih žrtev pri snočnjih spopadih v Ženevi se je popoldne povečalo na 12. Razen tega računajo, da je okoli 70 ranjencev. Prvi streli pri spopadih so padli iz množice, ki je streljala proti policiji in vojaštvu pred občinsko posvetovalnico Plain Palace. Demonstrante so razni govorniki pozivali k oboroženemu nasilju. Množica je res navalila na orožnike in vojaštvo s palicami, nekaterim vojakom pa so metali poper v oči. Demonstranti so razen tega pozivali vojake, naj pobijejo svoje oficirje in odložé orožje, na drugi strani pa so jih psovali z vzkliki: »Razbojniki! Ubijalci!« Končno se je moralo vojaštvo poslužiti strojnic. Izmed vojakov je bilo 15 ranjenih, med njimi nekaj zelo hudo. Po krvavem spopadu z vojaštvom je odšla skupina delavcev po mestnih ulicah in vzklikala revoluciji. Okoli polnoči je došla skupina demonstrantov pred postajo Cornadern, kjer pa jih je policija razgnala z gumijevkami. Mir je nastal šele ob 1. ponoči.

Danes je policija zastražila tudi poslopje Društva narodov, ni pa došlo do nobenih incidentov.

Ženevski mestni svet je izdal vse potrebne ukrepe, da se preprečijo ponovni spopadi. Današnji dan je potekel v splošnem mirno, čeprav se razburjenje prebivalstvo še ni poleglo. Izdana je bila uradna objava, da bodo zaplenjeni vsi listi in letaki s kakršnokoli huskajočo vsebino.

Splošna stavka, s katero so grozili dopoldne ni bila proglašena. Švicarska zveza strokovnih organizacij demantira vesti, da je sklenila proglasitev splošne stavke.

Vzroki krvave bitke

Ženeva, 10. nov. g. Varnostne oblasti trdijo, da je komunistična propaganda že več tednov sistematično hujskala množice. Vrši se moan pokret za združitev socialno-demokratske in komunistične stranke, ki pospešuje zlasti zaradi škandalne afere Banque de Geneve. Socialni demokrati in komunisti so v zadnjem času priredili več zborovanj, na katerih so pozivali kantonalno vlado, naj se upravni svet banke postavi pod obtožbo. Proti tej kampanji je desničarsko-radikalna organizacija Union Nationale hotela protestirati na shodu zlasti pa proti socialnodemokratskima voditeljema Niccollu in Dickerju. Ko se je zvedelo, da nameravajo socialni demokrati in komunisti razbiti zborovanje, so mestne oblasti zaprosile pri zveznem svetu v Bernu, naj se jim da na razpolago rekrutna šola v Lausanni. Nejzvežbani rekruti so pa pri prvem spopadu z množico izgubili glavo, zaradi česar je predčasno stopila v akcijo strojnica. Akcijo delavstva je osebno vodil socialno-demokratski voditelj Nicolle, ki je eden najbolj znanih švicarskih pobornikov za edinstveno proletarsko fronto. V svojem govoru pred poslopjem zborovanja Union Nationale je pozival svoje pristaše, naj dajo znak za švicarsko revolucijo. Ko je množica prodrla kordon policije, so takoj poklicali vojaštvo. Prvi vojaški oddelek je množica razorožila ter pretepla do krvi. Šele nato je prišel drugi oddelek, ki je streljal v množico.

Dopoldne je kantonalna vlada izdala manifest, v katerem se izjavlja, da bo vlada vsak nemir udušila z vsemi sredstvi. Tudi predsedništvo švicarske socialno-demokratske stranke je izdalo proglas, v katerem ostro protestira proti postopanju kantonalne vlade in vojaštva. Proglas označuje vlado in vojaške oblasti za fašistične.

Po mestu patruljira policija in vojaštvo v strogi pripravljenosti, da bi že v kali zadušila morebitne nove izgrede. Mesto nudi v ostalem normalno sliko ter se promet razvija povsem normalno. Le pred vojašnico je prišlo danes do večjih demonstracij prebivalstva proti vojaštvu in je morala posredovati policija.

Uradne ugotovitve

Bern, 10. novembra, s. Po informacijah na merodajnem mestu je bilo po doslej dospelih poročilih o krvavih dogodkih ugotovljeno naslednje:

Ko se je izkazalo, da policija ne bo kos množici, je ženevski mestni svet odredil poveljniku rekrutne šole, naj posreduje s svojimi četami v svrho podpore policiji. Množica je psovala in napadla vojake in tudi častnike. Nekaj vojakov je pretepla. Drugim so ljudje metali v obraz poper. Vojaštvo je ostalo brez moči, množica jim je odvzela tudi puške in čelade ter jih deloma uničila na cesti. Poveljujoči major je naznanil, da bo pustil streljati, ako se demonstranti ne bodo umaknili. Ko je kljub svarilu množica še vedno ogražala čete, je poveljnik ukazal vojakom, naj streljajo proti nogam demonstrantov. Oddanih je bilo približno 100 strelov iz pušk in karabink in 30 strelov iz lahke strojnice. Kljub strelom so demonstranti še vedno prodirali, vendar pa so se kmalu umaknili, ko je bilo nekaj oseb ranjenih. Tudi vojaštvo je imelo nekaj ranjenih, 10 ranjenih vojakov se zdravi v vojašnici, dva pa sta v bolnici. Iz preiskave je razvidno, da so bili vsi ti vojaki ranjeni, preden je bilo izdano povelje za streljanje. Odrejena je natančna preiskava.

Aretacija Niccola

Ženeva, 10. novembra g. Švicarski zvezni predsednik Motta je danes sklical nujno konferenco z zastopniki ženevskih oblasti. Posledica te konference je bila, da je bil aretiran socialno demokratski narodni svetnik Nicole, ki je glavni urednik socialno demokratskega glasila »Le Traville«. Izdan je bil tudi nalog za aretacijo socialno demokratskih voditeljev Lebota in Trenchota, ki pa se ni mogla izvesti, ker ne vedo, kje se nahajata. Izmed 45 ranjencev je stanje nekaterih zelo resno, zaradi česar računajo, da se bo število mrtvih še povečalo.

Pripravljenost vojaštva

Lausanne, 10. novembra s. Državni svet kantona Waadt je odredil za skupno dva bataljona artiljerije in konjenice strogo pripravljenost. Obenem je prepovedal vsa zborovanja revolucionarnega značaja in zbiranje na javnih cestah in trgih. Ko se je doznalo o dogodkih v Ženevi, so komunistični voditelji imeli protestne govore na množico, pri čemer je prišlo do spopadov s policijo.

Končni izid volitev v Ameriki

Newyork, 10. nov. g. Definitivni izid ameriških predsedniških volitev je naslednji: *Roosevelt 472, Hoover 59.*

V poslansko zbornico je izvoljenih 309 demokratov, 110 republikancev, 3 delavski zastopniki, 13 mandatov pa je še dvomljivih. Po zadnjih računih je Roosevelt dobil 20.193.000, Hoover pa 14.102.000 glasov. Število glasov socialističiega kandidata Thomasa še ni določeno, vendar pa bo znašalo nad 800.000.

Ameriški kongres bo po volitvah z dne 8. novembra sestavljen tako-le:

75 odst. članov poslanske zbornice bo demokratov, senat pa bo štel 59 demokratov, 36 republikancev in 1 zastopnika farmarskih delavcev.

Demokrati bodo imeli v svojih rokah vse večje in važnejše parlamentarne odbore. Tako bo moral tudi senator Borah opustiti predsedstvo senatne komisije za zunanje zadeve. Napovedujejo, da pride na njegovo mesto Swanson, bivši ameriški delegat na razorožitveni konferenci.

Demokrati so pri volitvah guvernerjev pridobili v posameznih državah 18 guvernerskih mest izmed 34, ki jih je bilo treba nanovo zasesti.

Odhod Normana Davisa iz Rima

Rim, 10. novembra AA. Ameriški delegat na razorožitveni konferenci Norman Davis je snoči odpotoval iz Rima v Perugio, odkoder bo nadaljeval nato pot v Ženevo.

Sestanek italijanskega parlamenta

Rim, 10. novembra AA. Italijanska zbornica se bo sestala 16. novembra.

NAČRT ZAKONA O OBČINAH

Včeraj je bil v Narodni skupščini objavljen vladni predlog novega občinskega zakona — Glavne določbe vladnega predloga

Beograd, 10. novembra v. Danes je bil objavljen v Narodni skupščini načrt novega občinskega zakona, ki ga je vlada, kakor smo že poročali, predložila Narodnemu predstavništvu v zakonodajno postopanje. Glavne določbe tega zakonskega načrta so:

Splošne določbe

Prvo poglavje zakonskega načrta govori o splošnih določbah, nanašajočih se na občine, ter določa med drugim:

Občine so samoupravna telesa in pravne osebe po javnem in privatnem pravu.

Občina mora imeti redoma vsaj 2000 prebivalcev. Izjeme so dovoljene le v krajih, kjer to zahtevajo terenske razmere in redka naseljenost; v teh primerih more imeti občina tudi pod 2000 prebivalcev.

Sedež občine se odreja s kraljevim ukazom na predlog notranjega ministra.

Vsaka občina mora imeti na svojem sedežu primerno poslopje (občinski dom) za občinsko upravo. V občinskem domu morajo biti prostori za pisarno občinske uprave, za čakalnico, soba za seje, prostor za občinsko stražo in občinski zapor.

Domovinska pravica

Drugo poglavje govori o občinarjih, o pridobivanju in izgubi domovinske pravice v občini ter določa med drugim:

Vsak državljan kraljevine Jugoslavije mora imeti domovinsko pravico v kaki občini. Članstvo občine se izgubi samo, če dobi dotičnik domovinsko pravico v drugi občini po predpisih tega zakona ali pa če izgubi državljanstvo.

Državni uradniki, javni nameščenci lokalnih samouprav in duhovniki so člani one občine, v kateri je njihovo stalno službeno mesto in to od dne, ko se izjavijo, da žele biti člani te občine.

Zakon obširno določa način in pogoje za sprejem novih občinarjev. Najvažnejša določba je naslednja: Ako je kaka oseba stalno nastanjena najmanj 10 let v eni občini in dotična občina proti njej nima nikakih prigovorov, je pridobila občinsko pravico v tej občini in jo izgubila v občini, v kateri jo je imela do tedaj, razen če se sama izjavi, da obdrži dosedanje občinsko članstvo in dokaže, da je pristojna občina na to pristala.

Osebe, ki bodo sprejete v državljanstvo, a prošnji za sprejem v državljanstvo niso priložile zagotovila kake občine, da bodo sprejete v občinsko zvezo, se smatrajo v prvi vrsti za člane one občine, v kateri so rojene, v drugi vrsti one občine, v kateri so stalno nastanjene, in naposled one občine, v kateri se žele stalno nastaniti, kar bo v odloku o sprejemu v državljanstvo izrecno označeno.

Čl. 20. določa, da morejo občine za državo ali občino zaslužne ljudi izvoliti za častne občane.

Občinski odbor

Občino upravlja odbor sestoječ iz 12 do 24 odbornikov. Odbor v občinah z manj kot 2000 prebivalci ima 12 članov. Občine z 2000 do 4000 prebivalci 18, v občinah s 4000 do 8000 prebivalci 21 in v občinah z nad 8000 prebivalci 24 odbornikov.

Občinski odbor se voli s splošnimi, enakimi in neposrednimi javnimi volitvami na štiri leta. Volilno pravico imajo vsi prebivalci občine, ki so vpisani v občinski volilni imenik po določbah zakona o volilnih imenikih. Voljeni morejo biti le občani, ki so stari najmanj 30 let. Ne morejo pa biti izvoljeni: aktivni občinski uradniki; uradniki neposrednih nadzorovalnih oblasti; osebe, ki so z občino v tožbi, dokler proces ni končan; občinski dobavitelji in zakupniki občinskega imetja ali dohodkov; za dobo štirih let občani, ki so brez upravičenega razloga odklonili izvolitev za občinskega odbornika; osebe, ki stalno uživajo javno podporo.

Volitve se vrše po kandidatnih listah, ki jih mora potrditi pristojno sresko sodišče. Vsa odborniška mesta pripadejo oni listi, ki je dobila največ glasov. Ako sta dobili dve listi enako število glasov, se volitve ponovijo. Na izpraznjena odborniška mesta pridejo namestniki po redu, kakor so vpisani na izvoljeni kandidatni listi. Ako se na ta način izčrpa nad ena tretjina namestniških mest, se za izpraznjena odborniška mesta razpišejo nadomestne volitve. Ves občinski odbor se voli na novo, ako odpadejo oni trije občinski odborniki, ki so bili prvi na listi ali ako se na enkrat zprazni ena tretjina odborniških mest. Zaradi nepravilnosti volitev se lahko vsak volilec pritoži na upravno sodišče.

Podrobnejše odredbe o sestavi in vlaganju kandidatnih list ter o sestavi in delu volilnih odborov bo predpisal z uredbo za vsako banovino banovinski svet, uredbo pa mora odobriti notranji minister.

Prvo sejo skliče stari občinski odbor, če tega noče storiti, pa nadzorna oblast. Na prvi seji prisežejo vsi izvoljeni odborniki: »Jaz N. N. prisegam pri edinem Bogu, da bom kralju in domovini zvest; da se bom pri vsem svojem delu točno držal ustave in državnih zakonov; da bom branil pridobitve narodnega in državnega edinstva; da bom svoje dolžnosti točno izvrševal in vestno zastopal samoupravne in državne interese in jih povsod branil. Tako mi Bog pomagaj.«

Odbor sprejema sklepe na sejah. Seje odbora sklicuje predsednik občine po potrebi, toda najmanj vsake tri mesece. Sklicati mora v treh dneh sejo, ako to zahteva ali tretjina odbornikov ali pa nadzorna oblast.

Občinska uprava

Na čelu občine je predsednik. Predsednik (župan) je oni odbornik, ki je bil izvoljen kot nosilec kandidatne liste. Na prvi seji občinskega odbora se izvolijo dva do trije odborniki za člane občinske uprave (občinski svetovalci). V občinsko upravo pride tudi oni odbornik, ki je bil na kandidatni listi drugi. Če je predsednik občine zadržan, ga zastopa drugi po vrstnem redu kandidatne liste izvoljeni odbornik, če pa je tudi ta zadržan, pa tretji.

Občinska uprava se sestaja na poziv predsednika in polnoveljavno, če sta poleg predsednika navzoča najmanj še dva člana. Če se izprazni mesto občinskega predsednika, postane njegov naslednik oni odbornik, ki je bil kot drugi po vrstnem redu kandidatne liste izvoljen. V tem primeru postane tretji vrstni kandidat član občinske uprave.

Delokrog občine

Delokrog občine obsega vse posle, ki se tičejo neposredno interesov občinske zajednice in se nanašajo na gospodarski, kulturni in sociaini napredek občine. Zlasti pa spadajo v delokrog občine:

1. uprava občinske imovine, sestava proračuna, razpolaganje z občinskimi dohodki, najemanje posojil, kupovanje in prodaja občinskega imetja ter upravljanje občinskih podjetij;

2. skrb za občinske ceste in mostove, za kanalizacijo, razsvetljavo itd.;

3. skrb za oslabele in siromašne občane, za siromašno in zapuščeno deco, vzdrževanje dobrodelnih zavodov itd.;

4. skrb za dobro zdravstveno stanje prebivalstva, pospeševanje gradnje zdravih stanovanj, podpiranje gasilstva;

5. skrb za pospeševanje gospodarskega blagostanja, podpiranje zadrug, nabava plemenske živine, snovanje občinskih hranilnic itd.;

6. širjenje in pospeševanje ljudske prosvete, zidanje šol, snovanje knjižnic, čitalnic, gospodinjskih tečajev itd.

Občina vrši tudi krajevno policijsko službo, kolikor je ne vrše državne oblasti. Sem spada skrb za osebno in premož. varnost, za moralo, red in mir v občini; nadzorstvo nad tujci in sumljivimi osebami, zlasti berači; evidenca poslov; nadzorstvo nad prenočišči in gostilniškimi obrati; izdajanje dovoljenj za javne zabave; nadzorstvo nad prodajo ljudske in živinske hrane, nad merami in uteži; izdajanje gradbenih dovoljenj itd.

Občine so dolžne sodelovati tudi sicer pri poslih državne uprave po obstoječih predpisih in sklepih državnih oblasti; ako se jim s kakim zakonom naložijo še novi posli, je treba pri tem skrbeti istočasno tudi za kritje stroškov.

Občinski uslužbenci

Banovinski svet bo v vsaki banovini izdal uredbo o občinskih uslužbencih; uredba bo določila kvalifikacijo za glavna uslužbenska mesta in pogoje za sprejem v službo in za prenehanje službe, pogoje za morebitno pokojnino, disciplinsko odgovornost uslužbencev itd. Za vsako banovino se lahko ustanovi skupen penzijski fond za uslužbence, lahko pa se osnuje tak fond tudi za več banovin.

V mejah uvedbe banovinskega sveta lahko vsaka občina sklene še podrobnejši statut o službenih odnošajih svojih nameščencev.

Občinski proračun

Osnovna imovina občine se mora čuvati neokrnjena in se ne sme odtujiti.

Posojila se morejo najemati samo za izredne potrebe in le izdatke, ki jih ni mogoče kriti z rednimi letnimi dohodki.

Osnova občinskih financ je občinski proračun, ki ga je treba sestaviti za vsako leto naprej. Proračunsko leto se krije z državnim proračunskim letom. Občine smejo uvajati doklade na neposredne državne davke, uvesti pa smejo tudi občinske posredne davke (trošarine in takse).

Občinske proračune, v katerih doklade na državne neposredne davke ne presegajo 100 odstotkov, odobrava ban, proračune z občinskimi dokladami nad tem procentom pa finančni minister. Proračune z dokladami do 50 odstotkov lahko odobri sreski načelnik s pooblastilom bana, proračune z dokladami od 100 do 200 odstotkov pa ban s pooblastilom finančnega ministra. Če pristojna oblast ne odobri proračuna v roku meseca dni, se predloženi proračun smatra za odobrenega. Dokler proračun ni odobren, velja stari proračun.

Krajevni zbori in starešine

Skrbi za posebne pravice in interese posameznih delov občin, ki po svojem položaju in velikosti tvorijo prirodno posebne edinice, se poverijo krajevnim zborom teh delov in krajevnim starešinam. Krajevni zbor tvorijo v volilnem spisku vpisani volilci dotičnega dela občine.

Pravico do krajevnega zbora in krajevnega starešine imajo taki deli občine, ki so že po dosedanjih zakonih imeli taka posebna zastopstva ali ki so bili dosedaj organizirani kot samostojne občine. Ban lahko prizna tudi drugim delom občine pravico do krajevnega zbora in krajevnega starešine.

Krajevni zbor sklicuje predsednik občine. Volitve krajevnega starešine se vršijo enkrat na leto. Krajevni zbor odloča o krajevni imovini, o krajevnih podjetjih in posebnih krajevnih dokladah. Poleg tega se mora krajevni zbor sklicati v primeru, da to zahteva ena tretjina volilcev.

Nadzorstvo državne uprave

Državno nadzorstvo nad občinskim poslovanjem vrši sreski načelnik, ki ima pravico prisostvovati sejam občinskega odbora in na njih govoriti, ne pa tudi glasovati. Nadzorstvena oblast je dolžna občinske blagajne in račune pregledati najmanj enkrat na leto.

Nadzorstvena oblast lahko zadrži izvršitev takih odlokov občinskega odbora, ki bi bili v nasprotju z obstoječimi zakoni ali bi prekoračili delokrog občine. Proti odločitvam nadzorstvene oblasti ima občinski odbor pravico pritožbe na bana; ta lahko odlok nadzorstvene oblasti uniči ali pa izroči zadevo upravnemu sodišču, ki odloča končnoveljavno.

Ban lahko razreši predsednika občine, posamezne člane uprave in občinskega odbora ali celotni občinski odbor, če ne vrše v redu svojih dolžnosti. Proti odloku bana se lahko občinski odbor pritoži na upravno sodišče v roku 15 dni.

Sklepi in izjave občinskega odbora, občinske uprave ali občinskega predsednika, ki bi bili škodljivi važnim občinskim ali državnim interesom, se lahko s strani nadzorne oblasti v izvedbi ustavijo in razveljavijo. Ban lahko zaradi takih sklepov in izjav razreši občinski odbor, občinsko upravo ali predsednika občine. V takem primeru se bodo vršile nove volitve najdalje v roku dveh meesecev.

Prehodne odredbe

Predpisi tega zakona ne veljajo za taka zvana avtonomna mesta; takih izvzetih mest je v vsej državi 70. Med njimi so Beograd, Zagreb in Ljubljana, Dubrovnik, Zemun, Karlovac, Kragujevac, Maribor, Mostar, Niš, Novi Sad, Osijek, Ptuj, Podgorica, Prizren, Sarajevo, Sisak, Skoplje, Split, Sremski Karlovci, Subotica, Sušak, Celje, Cetinje, Čakovec, Šibenik itd. Za ta mesta veljajo dosedanji predpisi, dokler ne bo za nje sprejet poseben zakon.

Občina, ki nima po členu 3. predpisanega števila 2000 prebivalcev, se mora spojiti z drugo občino. V to svrho bo zahtevala nadzorna oblast od občine mišljenje odnosno predlog, na osnovi katerega bo ban v roku pol leta predložil notranjemu ministru svoj obrazloženi predlog. Notranji minister odloča o načinu združitve. Na ta način izvršene spremembe bodo objavljene v Službenih novinah. Izjemoma smejo občine, ki nimajo predpisanega števila prebivalcev, ostati po odloku notranjega ministra še nadalje samostojne.

Hindenburg za nacionalno koncentracijo

Berlin, 10. nov. s. Državni kancelar Papen je danes poročal državnemu predsedniku Hindenburgu o notranje-političnem položaju. Državni predsednik je izjavil, da še vedno vztraja na načrtu narodne koncentracije, ki tvori podlago Papenove vlade. V zvezi s tem je pooblastil državnega kancelarja, naj prične pogajanja z voditelji posameznih strank in ugotovi, v koliko so pripravljeni podpirati vlado pri izvajanju njenega političnega in gospodarskega programa.

Papen odpotuje v ponedeljek na turnejo po državi, da poseti vlade nekaterih dežel, zlasti saške, bavarske, württemberške in badenske.

Podelitev Nobelove nagrade za književnost

London, 10. nov. AA. Komisija za razdeljevanje vsakoletnih Nobelovih nagrad je letošnjo nagrado za literaturo prisodila Angležu Johnu Galsworthyju, znamenitemu piscu romana »Forsyte Saga«. Nagrada znaša 172.000 švedskih kron. Med najresnejšimi kandidati za to nagrado so bili letos razen odlikovanca Anglež John Masefield, Rus Maksim Gorkij in Francoz Paul Valery. Galsworthy je na Švedskem eden izmed najbolj čitanih romanopiscev in je odločitev komisije napravila med občinstvom najboljši vtis. Edina dva Angleža, ki sta doslej dobila Noblovo nagrado za literaturo, slej dobila Nobelovo nagrado za literaturo,

Gömbös v Rimu

Rim, 10. novembra, ž. Snoči je prispel sem madžarski ministrski predsednik general Gömbös. Na postaji so ga sprejeli ministrski predsednik Mussolini, vojni minister general Gazzera, letalski minister general Balbo ter državni podtajnik Rossoni in Suvich.

Rim, 10. novembra, s. Prvi razgovor med Gömbösom in Mussolinijem je trajal skoraj dve uri. Razpravljala sta obširno o političnih in gospodarskih vprašanjih in o medsebojnih odnošajih obeh držav. Zvečer je Mussolini priredil na čast svojemu gostu v hotelu »Excelsior« večerjo, ki se jo je udeležilo tudi več ministrov in vodilnih osebnosti rimske družbe. Jutri bo najbrže drugi razgovor Mussolinija in Gömbösa, ki mu bosta prisostvovala tudi italijanska državna podtajnika za zunanje zadeve in za narodno gospodarstvo. Na tem razgovoru bodo razpravljali o možnosti izpopolnitve trgovskih odnošajev med Italijo in Madžarsko.

Narodna skupščina

Včeraj se je nova vlada predstavila Narodni skupščini — Sprejem zakona o zobozdravnikih in zobnih tehnikih

Beograd, 10. novembra p. Danes se je nova vlada pod predsedštvom g. dr. Milana Srškića predstavila Narodni skupščini. Ko so stopili člani vlade v dvorano, jih je skupščina sprejela s ploskanjem in ovacijami.

Predsednik dr. Kumanudi je najprej prečital kraljev ukaz o ostavki prejšnje in o imenovanju nove vlade, nakar je sporočil, da je notranji minister predložil načrt zakona o občinah. Na prihodnji seji Narodne skupščine bo izvoljen poseben odbor za proučitev tega zakona.

V nadaljnjem poročilu je predsednik omenil, da je odbor za proučitev načrta zakona o zobozdravnikih in zobnih tehnikih dokončal svoje delo in predložil svoje poročilo. Za poročevalca je bil namesto dr. Hanžka, ki je postal medtem minister, določen narodni poslanec Živojin Lukić. Prav tako je predložil svoje poročilo tudi odbor za proučitev konvencije o kulturnih odnošajih s Poljsko. Narodni poslanec Miloš Dragović je predložil načrt zakona o izpremembi in dopolnitvi zakona o lekarnah in o prometu z zdravili.

Sledilo je čitanje raznih interpelacij. Narodni poslanec dr. Štefan Kraft je vložil interpelacijo na ministrskega predsednika glede izvajanja cenzure nad manjšinskim tiskom. Med drugimi je bila prečitana tudi interpelacija narodnega poslanca Jovana Misirlića o tako zvani »podganski aferi« v Beogradu. Narodni poslanec Rista Djokić je vložil interpelacijo na ministra pravde glede odgoditve kazni Njegošu Bojiću, dijaku rudarske šole v Celju. Večje število narodnih poslancev se je pridružilo interpelaciji narodnega poslanca Božiča glede poslovanja načelnika rudarskega oddelka ministrstva za šume in rude Nikola Belančića. Vse interpelacije bodo izročene pristojnim ministrom, da odgovore nanje v zakonitem roku.

Po konstituiranju posameznih stalnih skupščinskih odborov je sledilo čitanje raznih prošenj in pritožb. Narodni poslanec dr. Ivan Lončarević je zatem predložil resolucijo o izpremembi čl. 129. poslovnika Narodne skupščine.

Skupščina je prešla naposled na dnevni red in je razpravljala najprej o predlogu zakona o zobozdravnikih in zobnih tehnikih. Poročevalec odbora, Živojin Lukić, je podal poročilo v imenu odbora in predlagal, naj se zakon sprejme kakor je predložen. V krajšem govoru je nato minister socialne politike in narodnega zdravja g. Ivan Pucelj pojasnil namen tega zakona, ki gre za tem, da si osigura eksistenca na osnovi dobljenih pravic. Na zakonu je zainteresiranih okrog 300 oseb. Predložen je v sporazumu z vsemi interesenti, zlasti z zdravniškimi zbornicami in organizacijami zobotehnikov. Zakon je nujna socialna potreba in zato prosi, da ga Narodna skupščina sprejme. Proti sprejetju zakona je govoril narodni poslanec dr. Ivan Elegović, ki je zahteval večjo zaščito za zdravnike specialiste. Njemu je odgovoril poročevalec odbora g. Lukić, nakar je bil zakon v načelu in podrobnosti sprejet.

Seja je bila nato ob 12.30 prekinjena in se bo nadaljevala jutri dopoldne ob 10. Jutri bo na dnevnem redu konvencija o kulturnem sodelovanju s Poljsko, izvolitev odbora za proučitev zakonskega predloga, poročila poslanca Dragovića glede spremembe zakona o lekarnah, izvolitev odbora za proučitev občinskega zakona ter razprava o konvenciji s Češkoslovaško glede ureditve blagovnega prometa.

Beograd, 10. novembra, p. Popoldne se je vršila seja odbora za proučitev zakona o zaščiti kmetov. Minister pravde g. Boža Maksimović je prosil, naj se glede na to, da on ni sodeloval pri sestavi zakona, seja odgodi do jutri, da bo mogel zakonski načrt proučiti. Odbor je želji ugodil in bo prihodnji seja jutri popoldne.

Seja senata

Beograd, 10. novembra. AA. Seja senata bo 14. t. m. ob 11. dopoldne z dnevnim redom: Določitev dnevnega reda.

Rooseveltov program

Za odpravo zaščitnih carin in zaključitev ugodnih trgovinskih pogodb z državami dolžnicami — Tesnejše sodelovanje z evropskimi državami

Washington, 10. novembra. r. Na svojih mnogoštevilnih agitacijskih shodih je novoizvoljeni predsednik Zedinjenih držav, Franklin Roosevelt, napovedal novo napredno liberalno dobo v Ameriki, če bo izvoljen za predsednika. Njegov program obsega energične ukrepe, ki bodo ako jih uresniči, v marsikaterem pogledu iz temelja izpremenili carinsko in finančno politiko Amerike, stališče vlade napram poljedelstvu, prohibiciji in vprašanju brezposelnosti, kakor tudi v mnogih drugih vprašanjih državne politike.

Splošna gospodarska in carinska politika

Skoro vsi Rooseveltovi načrti se nanašajo posredno ali neposredno na oživljenje gospodarskega življenja, toda najtemeljitejše izpremembe namerava izvesti v pogledu carinske politike. Uvesti namerava carinsko politiko, ki bo ščitila domače poljedestvo, istočasno pa omogoča večjo mednarodno izmenjavo blaga. Zdi se, da misli Roosevelt na uvedbo medsebojnih preferenčnih carin z državami, s katerimi bi mogla Amerika navezati intenzivnejše trgovinske odnošaje. Njegov carinski program je važen sestavni del njegovega celotnega programa za pomoč poljedelstvu in obsega v glavnem naslednje štiri točke:

1. Poljedelstvo mora na notranjem trgu uživati enako carinsko zaščito, kakor jo uživa industrija.
2. Davčna obremenitev poljedelstva se mora znižati na kar najnižjo mero.
3. Zadolžitev poljedelstva se mora docela na novo urediti z novimi dogovori.
4. V okviru splošnega poživljenja gospodarskega življenja se mora dvigniti tudi izvoz poljedelskih pridelkov.

Prohibicija

Roosevelt se zavzema za brezpogojno črtanje 18. člena ameriške ustave, s katerim je bila v Ameriki uvedena prohibicija. Po njegovem mnenju naj se ureditev tega vprašanja prepusti zakonodaji posameznih zveznih držav, ki naj svobodno določajo, ali hočejo prohibicijo še nadalje obdržati, jo omiliti ali pa docela ukiniti. Državni zakon naj samo prepove novo otvarjanje tako zvanih salonov, zakotnih točilnic alkoholnih pijač, kjer se prodaja običajno sam strup.

Finančna politika

Izravnavo proračuna smatra Roosevelt kot prvi in glavni pogoj za obnovo gospodarskega blagostanja in zato obljublja, da bo državne izdatke znižal za 25 odstotkov, reorganiziral in pocenil celotno državno upravo. Zato je tudi proti izplačilu vojne rente veteranom, ker predstavlja to ogromen izdatek dveh milijard dolarjev.

V pogledu vojnih dolgov ima Roosevelt svoj točen program. Ne samo, da ni za enostavno črtanje vojnih dolgov, nego je tudi proti temu, da bi se ti dolgovi kakorkoli znižali. Pač pa namerava Roosevelt državam dolžnicam pomagati s svojo carinsko politiko tako, da jim bo omogočil prodajo svojih pridelkov v Ameriki, s čemer bi izboljšale svoj finančni položaj in lahko zadostile svojim obveznostim v Ameriki.

Vprašanje brezposelnosti

Kar se tiče brezposelnih in njihovega zavarovanja, smatra Roosevelt, da mora vsaka zvezna država uvesti svoje lastno zavarovanje zoper brezposelnost. Za one delavce pa, ki ne bodo zaščiteni s temi zakoni, bodo morale skrbeti v prvi vrsti občine, v drugi vrsti posamezne zvezne države in šele na koncu vlada, ki pa mora po potrebi urediti posameznim državam podporo.

Zunanja politika in razorožitev

V pogledu zunanje politike Roosevelt doslej še ni podal točnejših izjav, razen v vprašanju vojnih dolgov in razorožitve. Zahteva pa med drugim sklicanje mednarodne konference, ki naj reši vprašanje srebra, kar je izredne važnosti za države na Daljnem vzhodu, kjer je še vedno v veljavi srebrna valuta, pa je zaradi padca cen srebra njena kupna moč zelo zmanjšana. Prav tako se je Roosevelt izjavil za službeno priznanje Sovjetske Rusije, od česar pričakuje velike koristi za ameriški izvoz. Tudi se prav tako kakor njegov protikandidat Hoover zavzema za splošno razorožitev, ker upa, da bi se z znižanjem izdatkov za oboroževanje osvobodili mnogi kapitali za druge produktivne svrhe. Čeprav je v načelu pristaš čim širše razorožitve, se vendale zavzema za povečanje pomorske oborožitve. Zagovarja pristop Zedinjenih držav k haaškem mednarodnem razsodišču, po zgledu Wilsona pa je tudi velik prijatelj Društva narodov. Za sedaj sicer ne zahteva, da bi Amerika takoj vstopila v Društvo narodov, verjetno pa je, da bo pod njegovim predsedstvom sodelovanje Amerike z Društvom narodov ostalo mnogo tesnejše in iskrenejše kakor pa je bilo doslej.

Lahko se reče, da je Rooseveltov program zasnovan skoro popolnoma na gospodarskih vprašanjih, ki odgovarjajo težavam in duhu sedanje dobe. Hoovru je najbolj očital, da je zagrešil gospodarsko osamljenost Amerike, in hoče v tem pogledu temeljito izpremeniti politiko Zedinjenih držav ter pospešiti z vsemi sredstvi mednarodno sodelovanje na gospodarskem polju, da bi se čim prej zopet povrnilo omajano zaupanje sveta v možnost povratka gospodarskega blagostanja. Na kratko povedano, obsega Rooseveltov program naslednje glavne točke:

1. Odstranitev visokih zaščitnih carin, ker je po demokratskem naziranju treba kupovati, da se more prodati.

2. Zaključitev trgovinskih pogodb na podlagi reciprocitete.

3. Zaključitev trgovinskih pogodb zlasti z državami dolžnicami, da bi mogle izpolniti svoje obveznosti napram Ameriki, toda nobena revizija ali črtanje dolgov.

4. Tesnejše sodelovanje z evropskimi državami in ustrežljivejša carinska politika.

5. Revizija alkoholne prepovedi in uvedba davka na pivo.

6. Racionalizacija industrije in največja štednja v državni upravi.

7. Previdna politika s posojili.

8. Čim tesnejše sodelovanje vlade s poslovnim svetom, vendar pa brez neposrednega vmešavanja države v zasebno gospodarstvo, toda državno nadzorstvo nad vsemi naravnimi pomožnimi viri, zlasti nad vodnimi silami.

9. Pospeševanje vzajemnosti med državami.

10. Državna podpora za brezposelne.

Bolgarski novinarji v Italiji

Rim, 10. novembra AA. Včeraj je prispela v Rim skupina bolgarskih novinarjev. Na postaji so jih pozdravili odposlanci italijanske novinarske zveze. Bolgarski novinarji si bodo ogledali razne pokrajine.

Pomožna akcija

Zanimiva anketa na banski upravi — Vprašanje skupne akcije za pomoč gladujočim in nezaposlenim

Ljubljana, 10. novembra.

Zima gre v deželo in pred durmi stoji vprašanje, kako preživiti 30.000 brezposelnih ter podpore potrebnih siromakov. Ker ima večina njih še številno družino, moramo računati s 100.000 praznimi želodci.

Da se najdejo načini in pota, kako urediti prehrano teh najbednejših, je sklical danes gospod ban dr. Marušič posvetovanje, na katero je povabil vse važne javne delavce. Povabilu so se odzvali poleg podbana dr. Pirkmajerja, načelnika dr. Stareta in zastopnikov IV. oddelka dr. Dolšaka, dr. Karlina in Kuharića ter varnostnega inspektorja Bataglja, uprava policije, poveljnik žandarmerije, g. polkovnik Tartaglia, zastopstva občin Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Kočevje, Murska Sobota, Trbovlje, Jesenice, Zg. Šiška, Moste, Zagorje, Senovo, Vič, Šmartno pod Šmarno goro, oblastni in krajevni odbor Rdečega križa, Kolo jugoslovenskih sester, Delavska zbornica, Javna borza dela, Delavske strokovne organizacije, ljubljanski in mariborski škofijski ordinarijat, županska zveza ter razna karitativna društva.

Ban dr. Marušič je poudarjal, da nalagajo izredni časi tudi izredne dolžnosti, da skušamo izboljšati položaj najbednejšim, ki jim preti glad. Skušati moramo prebroditi te hude čase in dati bednim in najbednejšim upanje v boljšo bodočnost, katero že oznanjajo dobra znamenja. Dolžnost banske uprave je, da skrbi za javno blagajno. Da bo pa svojo nalogo lažje opravljala, naj sodelujejo pri njenem prizadevanju vsi sloji, zlasti zasebne dobrodelne ustanove. Mnogo dobrega je bilo že doslej storjenega in bo tudi letos uspeh dober, če bodo podprli vsi po svojih močeh prizadevanja oblastva. S trdim delom bomo premagali vse težave in prinesli gladujočim potrebno socialno pomoč.

Organizacija pomožne akcije

O organizaciji pomožne akcije je obširno poročal načelnik oddelka banske uprave za narodno zdravje g. dr. Dolšak, ki je opozarjal na potrebo združenja vseh podpornih edinic v celoto, že zaradi velikega števila potrebnih, saj se računa s 100.000 osebami, ki bodo potrebne podpore. Ne le brezposelni in njihove družine, temveč tudi zelo lepo število kmetov, ki so jih zelo prizadele vremenske nezgode in kmetijska kriza, zre brez sredstev v bližajočo se zimo. Potrebna je pred vsem organizacija prehrane, poleg prav tako važne ugotovitve števila podpore potrebnih ter vodstva stalne kontrole nad njimi. Pri tem seveda igrajo veliko važnost zasebne ustanove, ki poznajo svoje okoliše. Nujna potreba je, da se takoj osnuje

Osrednji pomožni odbor za dravsko banovino

v katerem bodo predstavniki banovine, občin, delavskih organizacij in dobrodelnih društev. Osrednji pomožni odbor bo šel s predlogi, nasveti in priporočili na roko javnim oblastvom, tvoreč nujno potrebno zvezo med javno in privatno dobrodelnostjo. Sodeloval bo kot najvažnejša osrednja postojanka pri nabiranju prispevkov, posebno takih, ki bodo namenjeni za večje in obširnejše akcije. S temi sredstvi bo po svoji uvidevnosti razpolagal sam, ako ne bo prišel do spoznanja, da je smotrenejše podpreti kakšno že započeto delo. **Brezposelnost se odpravlja le z omogočenjem zopetnega dela. Zato bo moral odbor stremeti za tem, da se čim prej uvedejo javna dela ter s tem nudi podpirancem možnost zaslužka, odnosno odslužitve prejetih podpor.** Banska uprava je predložila vladi v Beogradu izčrpno izdelan predlog javnih del. **Vsi k tej anketi vabljeni zastopniki naj tvorijo »Osrednji pomožni odbor dravske banovine« pod predsedstvom bana.** Odboru se dodelijo uradniki banske uprave, kot depozitni zavod za morebitno gotovino pa naj velja »Hranilnica dravske banovine.« O sestavi odbora se naj izda oglas s pozivom na sodelovanje. **Da bo imela pomožna akcija uspeh, je treba začrtati ostro mejo med resničnimi brezposelniki in podpore nevrednimi delomržneži.**

Kriminalne posledice brezposelnosti

Varnostni inspektor g. Batagelj je naglašal, da se s porastom gospodarske bede, nastopom slabih letin, slabega zaslužka viša tudi število zločinov, posebno onih proti lastnini. V zvezi s tem narašča delomržnost, širi se pijančevanje in z njo prostitucija. To zlo obsega že tako velik krog ljudi, da je narodno zdravje silno ogroženo. **Banska uprava bo storila vse, da olajša siromašnim slojem prehrano in jim da po možnosti tudi zaposlitev preko zime. Točno bo ugotovila pri vsakem nezaposlenem, če res ne more dobiti dela ali mu je pa brezposelnost postala poklic. Zadnje omenjeni so postali že prava nadloga in strah zlasti našega podeželja. Banska uprava bo predlagala v Beogradu uvedbo obveznega dela za vse nezaposlene, kakor se je to sijajno obneslo na Bolgarskem, v Nemčiji in drugod.** Dotok nezaposlenega prebivalstva, posebno onih nezaposlenih kmetskih delavcev, ki so na vasi osebno preskrbljeni s hrano in stanovanjem, se bo kolikor mogoče omejil, kakor bo tudi mogoče zapreti mejo banovine nezaposlenim iz drugih banovin, kakor je to izpeljala savska banovina. **Najstrožje bo prepovedala klatenje in potepanje pod pretvezo iskanja dela. Beračenje po hišah se bo zabranilo.** Podpiranje potrebnih bo izvedla banska uprava po Osrednjem pomožnem odboru s pomočjo občin in zasebnih dobrodelnih ustanov.

Prostovoljne dajatve delavcev in delodajalcev

V imenu Delavske zbornice se je oglasil tajnik g. Filip Uratnik, ki je ugotovil, da žal nimamo točnega vpogleda v situacijo, ker nimamo izčrpne statistike vseh nezaposlenih. Po statistiki nezaposlenih članov OUZD bi potrebovali 155,000.000 Din, če bi hoteli dati mesečno posamezniku le 200 Din, kar bi bilo prav malo, a še to bi bilo neizvedljivo. Seveda pa ta nezaposlenost v resnici ni tako huda, ker so mnogi teh zavarovancev v zvezi s kmetijstvom. Saj imamo med 160.000 družinami v banovini 90.000 malih kmetijskih obratov, ki jim je industrijsko delo postranski posel. **Potrebujemo statistiko, ki bo točno ločila med resničnimi in navideznimi brezposelnimi. Zato bi bilo treba uvesti obvezne legitimacije za vse, ki iščejo javne podpore.** Pogrešamo starostnega zavarovanja, ki bi vzelo nase velik del današnje dobrodelnosti. Vršila so se posvetovanja z delavci in delodajalci, da bi naj dali prvi po 2, drugi pa po 4 Din mesečno za vsakega delavca prostovoljno za podpiranje brezposelnih. Dobro bi bilo, če bi podprl g. ban z odredbo to prizadevanje. Na vsak način pa je potrebna centralna evidenca podpiranih. Prizadevanje bodočega odbora naj gre za tem, da se nudi vsaj nekaj dela brezposelnim po vzgledu ljubljanske občine, ki zaposluje pri regulacijskih delih na Rožniku mestne nezaposlene v turnusih, tako da se vsaka skupina zaposli po en teden, tri tedne pa dobiva preskrbo od občine. **Kmetske občine, ki imajo dovolj živil na razpolago, lahko izvedejo obsežna javna dela brez znatnih stroškov, samo da preživijo nezaposlene.** Odbor banske uprave naj bi bil stalna prava borza dela.

Ban dr. Marušič je odgovarjal na njegov predlog, da po zakonu ni mogoče z odredbo določiti prisilnega prispevka delavcev in delodajalcev za brezposelne, pač pa bi on nudil ves svoj moralni vpliv, da bodo te dajatve oživotvorjene. Za njim so posegali v debato in doprinesli vsak s svojega vidika dragocene nasvete do malega vsi navzoči in se je tako z vseh strani osvetlilo vprašanje skupne akcije za pomoč gladujočim nezaposlenim.

Decentralizacija pomožne akcije

Pred zaključkom je povzel besedo podban dr. Pirkmajer, **ki je razčlenil vso podporno akcijo v dva dela: v podeželje in v industrijske kraje.** Podeželje more sicer prehraniti ljudi, ne more jim pa dati zaslužka. Akcijo je treba razdeliti po posameznih občinah ter tam najti potrebna sredstva, s pomočjo krajevne dobrodelnosti. **Akcijo je treba decentralizirati do zadnje vasi.** V industrijskih občinah pa se morajo ustanoviti odbori za prehrano s potrebnimi kuhinjami. **V delavsko knjižico vsakega brezposelnika je treba prilepiti evidenčni list o njegovih premoženjskih razmerah in zapisati vsako podporo.** Sezonske delavce bi kazalo morda obremeniti za režijsko ceno hrane ter pooblastiti delodajalca, da odbije te prejemke od bodoče mezde. **Odobrava Uratnikov predlog in sodi, da bi bilo najbolje, da bi te prispevke pobiral OUZD, stekali bi se pa v banovinski bednostni fond, s katerim bi razpolagal Osrednji pomožni odbor Dravske banovine.**

Beli zobje: Chlorodont

Po triurnem plodonosnem razpravljanju se je g. ban zahvalil za nasvete. Kakor je potreba velika, nikakor ni nemogoča izdatna pomoč brezposelnim v bližnji zimi. Predlagal je ustanovitev »Osrednjega pomožnega odbora«, ki naj bi razdelil delo. Predvsem je treba ožje eksekutive. **Vsi navzoči so osvojili njegov predlog in se je ustanovil odbor z eksekutivo pod predsedstvom bana Marušiča.** »Eno bi želel«, je končal g. ban, »da bi ta odbor ne bil okoren, temveč bi imel vedno pred očmi, da gre za človeka. Zato nikakšnih birokratskih ukrepov, delati je treba s srcem! Tako bomo našli pravo pot rešitve ljudskih množic pred gladom.«

Premestitve učiteljstva

Beograd, 10. nov. p. Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni na meščanske šole naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Alojzij Peterlin iz Kamnika v Škofjo Loko, Marta Bekar iz Čadrama v Mežico, Marija Šajna iz Radmažancev v Dolnjo Lendavo, Cirila Erjavec iz Dobja v Tržič, Franja Poljanec od Sv. Petra pod Sv. gorami v Trbovlje, Stanislav Kodrič iz Petrovč v Trbovlje, Slava Slapšak iz Rake v Ribnico, Julij Hladnik iz Globokega v Brežice, Jasna Šetinc-Trstenjak iz Selnice v Maribor, Edvard Gregorič iz Ščavnice v Senovo, Vladimir Kodrič iz Kalobja v Brežice, Miroslav Vidmar iz Cerkelj ob Krki na Rakek in Karel Prah iz Svetinj v Slovenjgradec.

Nove aretacije na Vipavskem

Gorica, 10. nov. Karabinjerji so aretirali v Ajdovščini celo vrsto domačinov, med njimi dr. Branka Vrčona in profesorja Franceta Kalina. Aretirali so jih na karabinjerski postaji, kamor so jih zvabili pod pretvezo, da hočejo zvedeti od njih več informacij. Kaj je vzrok aretacij, ni znano.

Novi grobovi

Premnoge Ljubljančane je včeraj presenetila novica o smrti g. Josipa Carla, lastnika Narodne kavarne v Gosposki ulici. Saj je bil pokojnik v Ljubljani splošno znan in nikdo mu ni mogel prisojati, da ga razjeda bolehnost, o kateri je le redkokdaj potožil. Vedno skrbeč za svoje podjetje in za ljubljeno družino je prebil na nogah cele noči in to je v dolgih letih moralo ugonobiti še tako krepkega moža. Pokojnik je od mladih nog bival v Ljubljani, kjer se je izučil v gostilničarski in kavarniški stroki. Dolga leta je bil plačilni v Unionu, po vojni pa se je osamosvojil. Najprej je imel v Florijanski ulici Ljudsko kavarno, po preselitvi g. Krapeža pa je prevzel renomirano Narodno kavarno. Carl je bil vedno narodnjak in dovzeten za vsako dobro stvar. Odlikoval ga je lep, prikupen značaj. Smrt dobrega družinskega očeta objokuje z gospo vdovo troje hčerk in sin Jožko, ki bo prevzel vodstvo podjetja. Pogreb bo danes ob 15.30 iz hiše žalosti k Sv. Križu.

Za Bežigradom 16 v Ljubljani je umrla gospa Rozalija Jerajeva. Smrt dobre matere obžalujeta dve hčeriki. Pogreb bo danes ob pol 15.

V Samoboru je nedavno v starosti 85 let umrl g. Primož Cassermann, po rodu z Vrhnike. V Ljubljani je imel svoj krojaški salon in je bil na glasu enega najboljših krojaških mojstrov, znan daleč po Sloveniji. Pred osmimi leti se je preselil v Samobor, kjer je hčerka poročena s trgovcem Štefanom Soićem, in tu si je kmalu pridobil mnogo prijateljev, saj je s svojim izvrstnim humorjem znal zabavati vsako družbo.

V Tržiču je v 84. letu starosti umrl g. Engelbert Digruber, dolgoletni namestnik gozdnega urada barona Borna.

V Šmartnem pri Tuhinju je umrl snoči ob 9. g. Franc Matjan, tajnik poštne direkcije v pokoju. Pokojnik je bil v Ljubljani splošno znana osebnost in agilen narodni delavec. Pogreb bo v soboto ob 10. dopoldne.

Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, megleno, hladno, slabe padavine.

Dunajska vremenska napoved za petek: Nobene bistvene spremembe, večinoma oblačno vreme, temperatura malo spremenjena.

Preminil je danes po daljši bolezni ob 6. uri popoldne previden s sv. zakramenti naš dobri papa, gospod

Franc Matjan

tajnik direkcije pošte in telegrafa

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto ob 10. uri dopoldne iz rojstne hiše v Šmartnem v Tuhinju na farno pokopališče.

Vsi, ki ste ga poznali, spominjajte se ga v molitvi!

Šmartno v Tuhinju, dne 10. novembra 1932.

Milena, Sonja, Boža hčerke — **Ivanka roj. Kimovec** soproga

in ostalo sorodstvo.

Naši kraji in ljudje

Množice invalidov, zbrane pred tribuno na beograjskem stadionu s prapori posameznih invalidskih organizacij, poslušajo nagovor Nj. Vel. kralja Aleksandra

Statistični pregled dijaštva na Aleksandrovi univerzi

Ljubljana, 9. novembra.

Skupno stanje dijaštva na ljubljanski univerzi po zaključenem vpisovanju je 1753, od teh 1461 moških slušateljev in 285 ženskih. Na filozofski fakulteti je vpisanih 236 dijakov in 189 dijakinj, na juridični 485 moških in 52 ženskih (3 izredni), na medicinski 106 moških in 29 žensk, na tehniški 476 moških in 15 žensk (2 izredni), na teološki pa 158 rednih in 2 izredna slušatelja. Po veri sta na filozofski fakulteti dva slušatelja pravoslavne vere, 422 pa rimsko katoliške, na juridični 6 pravoslavnih in 533 rimsko-katoliških, na medicinski 4 pravoslavni in 114 rimo-katolikov, na tehniški 24 pravoslavnih in 445 rimokatolikov. Dalje je na juridični fakulteti 1 slušatelj protestant, na tehniški pa trije protestanti in en musliman. Izraelitske vere je 1 slušatelj na filozofski fakulteti, dočim jih je na medicinski 17.

Iz dravske banovine študira na filozofski fakulteti 413 slušateljev, 4 so iz savske, 6 iz primorske, 1 iz moravske in 1 iz zetske. Na juridični: 517 iz dravske, 8 iz savske, 1 iz vrbaske, 10 iz primorske in po eden iz drinske, moravske in zetske banovine. Na medicinski 114 iz dravske, 1 iz drinske in 1 iz vardarske, 2 pa iz dunavske. Na tehniški: iz dravske 444, savske 5, vrbaske 5, primorske 23, drinske 10, moravske 7, zetske 6, vardarske 2 in iz dunavske 11. Na teološki: iz dravske 146, iz savske 11, iz primorske 3. Po državljanstvu je Jugoslovenov na filozofski fakulteti 404, 2 sta češkoslovaška, 1 poljski, 3 nemški in 15 italijanskih državljanov. Na juridični je Jugoslovenov 525, 1 Rus, 12 Nemcev, 1 Madžar in 1 Američan. Na medicinski je Jugoslovenov 114, Poljakov 17, 1 Nemec in 3 italijanski državljani. Na tehniški je Jugoslovenov 456, 2 Čehoslovaka, 18 Rusov, 3 Nemci, 13 italijanskih državljanov in 1 Američan. Na teološki fakulteti je 149 Jugoslovenov, 3 Čehoslovaki, 1 Rus, 3 Poljaki, 2 Nemca in 2 italijanska državljana.

Pregled našega narodno obrambnega dela

Kdor ima danes v svoji knjižnici vse koledarje Ciril-Metodove družbe, premore pravcati narodni zaklad, zbrane vire naših narodnih bojev in uspehov, saj je ravnokar izišli koledar že 47. knjiga. Koledarji pa imajo še posebno vrednost zato, ker je skoraj vse uredil ustanovitelj naše šolske družbe, prvak idealnih rodoljubov g. župnik Ivan *Vrhovnik*. Zaradi netaktnosti »Ljubljanskega Zvona« pri oceni lanskega koledarja je ta velezaslužni veteran odložil nadaljno urejevanje. Letošnji koledar je uredil pisarniški tajnik CMD g. Fran Skulj strogo po načelih svojega prednika. Poleg običajne koledarske vsebine ima letošnji koledar več dragocenih spisov, ki imajo trajno vrednost za našo narodno zgodovino in statistiko. Najaktualnejša razprava, ki bi morala živo zanimati slehernega Slovenca, je spis: *Šolske razmere na slovenskem ozemlju Koroške.*

Pisatelj M. je priznan pedagog in goreč rodoljub med učiteljstvom jugoslovenskega dela Koroške. Za uvod citira iz A. Begove brošure »Slovensko šolstvo na Koroškem v preteklem stoletju« naslednje stavke: »Koroško šolstvo je bilo od nekdaj os, ki se je okoli nje sukalo vse politično in prosvetno delovanje, kjer so se pokazali vsi naši uspehi in neuspehi za politično samobitnost in narodni obstoj. Nasprotniki Slovencev vidijo, kako silo imajo v šolstvu, zato ga krčevito drže in zabranjujejo Slovencem vsako prenaredbo po javnih državljanskih postavah. Žalibog ni bilo do danes mogoče iztrgati Nemcem tega orožja iz rok, od tod naš obupni položaj.« — K temu citatu pristavlja M. žalostno ugotovitev: Kakor leta 1912., tako še danes!

Želeti bi bilo, da bi posebno naša srednješolska in visokošolska omladina ta članek temeljito prečitala. — Istotako zanimiva sta članka *»Westfalski Slovenci«* in *»Nekaj o našem izseljevanju«*. Prvega je spisal Rudolf Kresal, drugega pa naš izseljeniški nadzornik Fink. Vekoslav Iskra je napisal poučni članek *»S poti ob severni meji«*, Fr. Skuljev članek *»Kje pravica — kje krivica?«* nam razgalja krivice, ki jih trpe naše manjšine pod avstrijsko in italijansko vlado glede šolstva in favoriziranja Nemcev v naši državi. Kot ihtenje k temu spisu je Mare Lamutove *»Pesem izgnancev«*. A. B. je napisal članka *»25letnica prerojenja CMD.«* in *»Naši grobovi«* z mnogimi slikami zaslužnih pokojnikov. Kot zaključek tužnih spominov je Meškova pesem *»Na grobovih«*. Koledar s tako bogato in zanimivo vsebino velja samo 15 Din — v podporo prepotrebni naši šolski družbi.

Ob jubileju Bojana Pečka

Previ bo slavil v ljubljanski operi 25letnico umetniškega udejstvovanja priljubljeni naš operetni komik Bojan Peček. Ipbral si je »Erikco«, ker tako-le sodi o opereti, zlasti o slovenski opereti:

25 let skrbi, veselja in žalosti, vsega kar spremljla življenje v gledališču, je za menoj. Zakaj sem se posvetil ravno opereti? Ker mi je poleg drame dana široka možnost udejstvovanja, ki je v dobri opereti prav tako umetniška, kakor v vsaki drugi gledališki panogi. Slednjič je razveseljivo, da smo tudi na tem poprišču začeli hoditi svoja pota — z lastno slovensko opereto. Tudi veselje in smeh sta lahko lepa in pa potrebna sta. Za »Prešmentano ljubeznijo«, smo dobili Gregorčevo »Eriko«. Zato sem izbral to slovensko opereto za svoj jubilej, ker smatram za svojo dolžnost, da pri vsej izbori operet dajem prednost domačemu delu, ki ni nič slabše od importov. »Erika« je Gregorčev prvenec z veselo, vžigajočo muziko in krasnimi finali. In slednjič je čas, da zamenja domača opereta tuja dela. Kako pa naj dobimo novih domačih del, če jih ne bomo priznavali? Gregorčičevi »Eriki« bo sledila v letošnji sezoni še Šantlova domača opereta »Blejski zvon« in operetna revija »Izza kongresa« v kompoziciji Šušteršiča in Gregorca. Dejstvo, da se na tem poprišču tako osvobojujemo, me ob moji 25letnici najbolj veseli...

G. Bojanu Pečku ob srebrnem jubileju čestitamo in mu z nocojšnjim večerom vred želimo še mnogo uspehov v bodočnosti.

Zagrebško priznanje trboveljskim slavčkom

Zagreb, 10. novembra.

O koncertu mladinskega pevskega zbora »Trboveljskega slavčka« v Zagrebu preteklo soboto in o matineji v nedeljo dopoldne, prirejeni za zagrebško šolsko deco, so vsi zagrebški časniki pisali zelo, zelo priznavalno. Nad vse laskavo pa pišejo »Narodne Novine«, kjer stoji med drugim naslednje:

»Redkokdaj ima Zagreb priliko, da doživi takšno umetniško atrakcijo, kakršna je bila ‚Trboveljski slavček«. To je zbor moške in ženske dece, po večini šolarjev osnovnih šol, katerih starši so rudarji. Ti otroci so dobili v svojem učitelju dirigentu g. Šuligoju Avgustu moža, ki mora imeti nepopisno zdrave živce in neizrecno ljubezen do tega, da je vzgojil tak zbor in sestavil umetniško korporacijo, ki zasluži, da se pokaže tudi v tujini. Z velikim zanosom in navdušenjem je stopila deca na podij zagrebške Glasbene akademije. Program je bil sestavljen iz kompozicij jugoslovenskih avtorjev. Videlo se je, da je bilo pri sestavi razporeda mnogo razumevanja za našo vokalno glasbo. Vse je bilo v stilu in v skladu. Preko 20 pesem so zapeli otroci na pamet.

Ta zbor je dovršena umetniška korporacija, ki zasluži, da bi se pokazala v inozemstvu, kar bi bila najboljša propaganda nše vokalne kulture. Vsi nastopi tako zvanih Sängerknaben z Dunaja bi potemneli pred tem odličnim nastopom ‚Trboveljskega slavčka'.«

Naposled je pisec pozval pristojne činitelje, da bi bilo treba tak umetniški korpus podpreti, ker gre mladim pevcem vse priznanje in je zaključil svojo kritiko z besedami: »Umetniški Zagreb jim kliče: Na skorajšnje svidenje!«

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščajih na koži, tvorih uravnava **»Franz Josefova« voda** izborno toli važno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneso **»Franz Josefovo« grenčico. »Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nad 13 milijonov Din za gobe

Ljubljana, 10. novembra.

Letošnja sezona gob je pri kraju. V splošnem ni bila tako bogata, kakor prejšnja leta. Poletna suša je mnogo škodovala rasti gob. Oktober pa je vendar le blagoslovil naše kraje, da so bili izredno oblagodarjeni z gobami, zlasti z jurčki, ki so edino eksportno blago. Ljubljanska okolica se ni dosti bavila s sušenjem gob, ker jih je raje prodajala na živilskem trgu in je po približni cenitvi za nje izkupila do 250.000 Din. Cene svežim gobam so se gibale od 3 do 12 Din kg.

Lepše dohodke pa so imeli kraji, ki se prav sistematično bavijo z nabiranjem in sušenjem gob. Najlepše gobe so se dobivale na spodnjem in srednjem Štajerskem, v Poljanski in Selški dolini in na Jezerskem, kakor tudi v Zasavju od Litije do Brežic. Središče za trgovino in eksport gob je postala Ljubljana. Po oceni strokovnjakov je bilo letos prodanih do 300.000 kg suhih gob. Za najlepše blago so trgovci plačevali tudi po 55 Din kg, drugače pa so se cene gibale od 30 do 50 Din kg. Pri povprečni ceni 45 Din računajo trgovci, da so naši ljudje letos zaslužili pri gobah do 13,500.000 Din. Po nekaterih krajih so družine zaslužili pri suhih gobah tedensko pa 1000 do 1500 Din. Kar v koših so gobe nosili domov.

Samo še danes se morete opajati ob čarobnih melodijah in prekrasnih valčkih Straussove muzike... Film, pri katerem se boste smejali od srca in sijajno zabavali!

Johann Strauss v ljubezni in pesmi

MICHAEL BOHNEN
LEE PARRY

Greti Theimer — Paul Hörbiger

Samo še danes ob 4., ¼8 in ¼10 zvečer.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Skladišče umobolnega na samotni njivi

Ljubljana, 10. novembra.

Mračilo se je že in polagoma je pričelo spet deževati. Neki mož se je pripeljal s kolesom do Dvornega trga in se je naposled ustavil pred trgovino v Židovski ulici. Zaklenil je kolo in stopil v trgovino. Drugi mož, stoječ na oglu Gosposke ulice, ga je opazoval, šel za njim, si zavihal ovratnik pri suknji, pograbil kolo in jo že mahnil nazaj proti Gosposki ulici. Takrat pa se mu je približal tretji mož, mož postave, in vprašal Mihaela *Šafranova*, 42letnega bivšega ruskega ujetnika, sedaj pa delavca, oženjenega in stanujočega nekje v okolici Kamnika, kam namerava s kolesom. Šafranov je postavil kolo na tla in povedal, da si je kolo pravkar prisvojil v Židovski ulici, čeprav se ne zna voziti.

Mož, ki je imel opravka v trgovini, je tako po sreči dobil svoje kolo spet vrnjeno, Mihael Šafranov pa je moral na policijsko upravo. Tamkaj so kmalu ugotovili, da s Šafranovim ni baš vse v redu. Izgovarjal se je na razne načine, da je pošten človek, že čez par minut pa se mu je vse zasukalo in je pričel trditi, da je največji in najspretnejši tat koles. Navedel je, da je ukradel v Ljubljani že več ko 30 koles, kar se je gospodom na policiji videlo preimenitno. Med njegovim navajanjem pa so prišli do zaključka, da izpoved ne drži, kajti Šafranov je priznaval tudi tatvine, za katere je ugotovljeno, da so jih izvršili drugi ali pa sploh niso bile izvršene.

Šafranov je umobolen, bil je zaradi svoje duševne bolezni tudi že na zdravljenju. Vendar pa je res storil nekaj pregreškov zoper tujo lastnino. V kamniškem okraju je odpeljal več koles, izmaknil pa je tudi male ročne vozičke in razne predmete, ki so mu prišli pod roko. Odnašal jih je na neko oddaljeno njivo, kjer je bila mnogolična ropotija izpostavljena vsem vremenskim neprilikam. Pokopališče koles in vseh teh predmetov so našli orožniki, obveščeni o tem od strani ljubljanske policije. Mihaela Šafranova je oddala policija sodišču, da ga od tam spravijo v primeren zavod.

Smrt otroka v dimu

Poljčane, 10. novembra.

V ponedeljek dopoldne se je zgodila v Razgorju pri Žabljaku v hiši Korošca Viktorja huda nesreča. Oče je šel usodnega dopoldneva k sosedu Krivcu Martinu, da bi mu ta posodil vžigalice, ki jih doma ni mogel najti. Zadržal se je pri Krivcu okrog tri četrti ure. Doma so ostali le tri do pet let stari otroci. Iztaknili so med tem časom nekje vžigalice in je eden njih zažgal v postelji slamo, da je bila na mah vsa postelja v plamenu. Nekaj časa so otroci ta nenavaden prizor opazovali, čez čas pa sta starejša dva, Wilibald in Jožef, zbežala, medtem ko je ostal 18mesečni Franček sam v hiši in se je v dimu, ki je kmalu zajel vso hišo, zadušil.

Obupani oče je sam javil nesrečo orožništvu. Na lice mesta sta takoj odšla tukajšnji komandir g. Alojzij Šebenik in g. dr. Hronovsky. Otrok je bil kajpak že mrtev. Opeklin ni imel nobenih.

Smrtna nesreča pri falski elektrarni

Maribor, 10. novembra.

Včeraj ob 14. se je zgodila v nekem kesonu v strugi Drave pri falski elektrarni nesreča, ki je zahteva življenje 50letnega delavca Antona Fradla iz Selnice ob Dravi. Fradel je v kritičnem času pregledoval mehanične naprave v kesonu, ker bi se morali delavci kmalu nato izmenjati in bi nastopila službo nova delavska skupina. Pri vhodu v keson pa je sedel na 3 kg težki leseni kocki neki delavec in gledal v globino. V naslednjem trenutku je delavec vstal, pri tem pa je v neprevidnosti z obleko premaknil leseno kocko, ki se je zvalila v odprtino kezona ter padla 20 m globoko na glavo delavcu Fradlu. Popolnoma mu je zdrobilo lobanjo. Fradel se je brez besede zgrudil mrtev. Nesrečo je pač pripisati nesrečnemu naključju, a tudi precejšnji neprevidnosti. Frandla, ki zapušča ženo, bodo pokopali jutri, v petek, na selniškem pokopališču.

Požar pri Naklem

Kranj, 10. novembra.

Na Pivku pri Naklem je nastal danes popoldne malo pred 14. uro na skednju v zgradbi gostilničarja Antona Križnarja požar. Poslopje je bilo zidano še po starem sistemu tako, da sta bila stanovanjsko poslopje in skedenj pod enim krovom. Pod streho je bilo polno slame in sena, ki sta bila na mah v plamenih. Na pomoč so sicer takoj prišli gasilci iz Nakla in telefonično pozvani kranjski gasilci, ki so pripeljali s seboj tudi veliko motorko, vendar pa je zgorela vsa krma s streho vred. Najbrže je zažgal neki popotnik, ki je spal na skednju in vrgel cigaretni ogorek v seno.

KAM KJE V ZAGREBU?

HOTEL MILINOV
Zagreb
NA JELAČIĆEVEM TRGU
Tekoča topla in hladna voda v vseh sobah. Telefon v sobah in ves ostali komfort. — ZMERNE CENE. 219

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,
ZAGREB, GAJEVA ULICA ST. 31. TELEFON 73-35.
Zajamčeno čiste sobe po 25—35 Din. Prvovrstna domača kuhinja. Izbrana naravna vina. Velik in hladen vrt. Pri bivanju preko 24 ur 15 % popusta. — Priporoča se lastnik DJURO PAJIĆ. 261/a

‚Impregno' ščetke
so najbolj priporočljive in jih priporoča ministr. nar. zdravja, 9krat odlikovane.

»IMPREGNO« tovarna higijenskih ščetk
ZAGREB, Langov trg 4.

HOTEL „ASTORIA“
ZAGREB, Petrinska
Najmodernejši hotel Zagreba. Eno minuto od glavnega kolodvora. Najmoderneje z vsem komfortom opremljene sobe. Najcenejše in najizbornejše bivanje v Zagrebu. 315

Nežno kožo otročička
negujete najboljše, če pri dnevnem kopanju uporabljate samo lahko milo za otroke Paracelsus. To milo plava na vodi, napravljeno je iz najboljšega materijala ter je popolnoma nevtralno. Dobiva se v apotekah in drogerijah.

Zahtevajte samo
Pechovo Antracen črnilo,
ki je izvrstne kvalitete. 317

Mlatilnica ubila otroka

Guštanj, 10. novembra.

Ob današnjem deževnem vremenu so pri posestniku Kvasniku v Šelenburgu, občina Tolsti vrh mlatili. Pripetila se je tragična nesreča, katere žrtev je postala hčerka Martina. Mlatili so ajdo na bencinski pogon. Nenadno se je mlatilnici približala 6letna hčerkica, ki jo je transmisija pograbila za krilo in potegnila med kolesje. Ko je oče opazil strašno nesrečo, je bilo že prepozno. Kolesje je treščilo deklico na drugo stran, kjer je priletela na tla in obležala mrtva. Oče je ves objokan prišel na orožniško postajo povedat, kako se je nesreča primerila.

Savski most na Otočah

Brezje, 10. novembra.

Nekako pred letom se je o tej zadevi precej pisalo. »Slovenec« je sprožil dvoje zamisli: zidavo novega mostu in prenos postaje Otoče v Globoko (s tem bi namreč vprašanje mostu odpadlo). »Jutro« pa je pri vsem tem zavzelo čisto realno stališče in izrazilo bojazen, da bodo pri teh načrtih dejstva izostala, da se bo stari most zanemaril. Tako se je tudi zgodilo. Most, ki ga zob časa gloda, se redno ne popravlja, vsaj temeljito ne. Kdo je temu kriv? Gospodje, ki so delovali za odpravo mostnine in jo tudi dosegli. Nanje apeliramo, da se tudi brigajo za popravo, kajti most je v zelo slabem stanju. Vožnja čezenj je sila nevarna. Lahko se primeri, da se ob malenkostni preobtežitvi zgodi nesreča. Umestno bi bilo, da pristojno oblastvo prepove vsek prevoz, dokler se ne izvrše vsaj najnujnejša popravila.

Sliši se, da se bo z aprilom 1933 vpeljala zopet mostnina. Naj bo kakorkoli, samo da bo most stalno sposoben za promet, kakor je bil prej.

Vaša kava naj ni več samo odlična, marveč tudi neškodljiva. Zato Kavo Hag!

KULTURNI PREGLED

Kritik Julius Bab o „Veselem vinogradu“

Uprizoritev Zuckmayerjevega »Veselega vinograda« je izzvala v nekem delu javnosti obžalovanja vredno kampanjo proti ljubljanskemu gledališču. Ob premieri te veseloigre smo priobčili na tem mestu sodbo našega dramskega referenta, danes pa objavljamo članek nekega drugega sotrudnika, ki navaja sodbo odličnega nemškega kritika Julija Baba o »Veselem vinogradu«. S tem kajpak ne zavzemamo meritornega stališča v vprašanju, ali se ne bi dalo ugovarjati načinu, kako sta opravila svoje delo prevajalec in režiser, smatramo pa, da je z avtoritativno izjavo Julija Baba ovržen očitek, da je ljubljansko gledališče z »Veselim vinogradom« uprizorilo literarno nevredno in kulturno nečastno dramatsko delo. Ured.

Uprizoritev »Veselega vinograda« v našem gledališču je vzbudila ogorčenje pri nekaterih in to po krivdi njih samih, kajti niti avtor, niti gledališče ne moreta biti odgovorna, če kdo dela ne razume ali pa mogoče niti noče razumeti. »Jutrov« poročevalec J. K., ki je delo dobro in pravično ocenil, stoji kot nekaka bela vrana med njimi, ki so se začele zaletavati ob vodstvo gledališča, držeč v roki Alojzijev prapor in prepevajoč pesem iz III. dejanja Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini šentflorijanski«. Takoj v začetku moramo poudariti, da z uprizoritvijo »Veselega vinograda« ni storjeno na odru nobeno pohujšanje, nobeno onečaščenje, niti ni ponižana slovenska kultura in slovensko gledališče, ogrožen je samo filister s svojo moralo »za zaprtimi vrati«.

Zuckmayer spada z deli »Veseli vinograd«, »Cirkus Kuče«, »Stotnik iz Köpenika« med največje dramatike novejše nemške generacije. Nemški kulturni krogi so spoznali zdravje in moč »Veselega vinograda«, niso se dali preslepiti s hinavskim zagovarjanjem morale, in so prav zaradi tega dela odlikovali avtorja z eno najčastnejših nagrad za dramatike — s Kleistovo nagrado. Delo je doseglo ogromen uspeh in je še vedno na repertoarju. Ker nočejo verjeti domačinu, naj torej slišijo tisti, ki so pri nas nad delom »ogorčeni«, kaj je napisal znani in zelo vplivni nemški kritik Julius Bab, ki je v četvorici nemških gledaliških kritikov Kerr, Diebold, Ihering in Bab, menda najkonservativnejši. Njegova kritika prav za prav ni več običajna gledališka kritika našega vzorca, temveč že krajša razprava. Komedijo obravnava v svojem delu »Die Chronik des deutschen Dramas« v poglavju »Die Rückker der Natur« od str. 357.—366.

»Koncem leta se je delo uprizorilo in doseglo ogromen uspeh (Riesenerfolg) — prvi resnični uspeh, ki ga je doseglo delo mlade generacije pri občinstvu.«

Julius Bab sicer pravi, da je dejanje precej skromno, da je oblika stara itd. — toda to konstatira v zvezi z nemškim ekspresionizmom, ki so ga do takrat mladi pisatelji smatrali za edino zveličavnega, Zuckmayer pa se ga je z »Veselim vinogradom« odrekel in prešel k naturalistični ljudski igri. Kljub vsemu pa je, pravi: . . . **»v resnici nekaj kakor preizkušnja moči, znak ozdravljenja mlade generacije.«**

Okolica, ki v tem delu predvsem učinkuje, ni samo kostum, ki visi na ramah ravnodušnih gledaliških lutk. Gotovo, vse te pesmi je Zuckmayer prav tako malo iznašel, kakor tipičen način govora. Toda zagrabiti jih z živim čuvstvom in postaviti jih na učinkovito mesto, je tudi skoz in skoz produktivno delo. (Celo dobro zagrabljen in krepko uporabljen citat utegne biti ob okoliščinah samostojni stvariteljski čin.) Toda predvsem zrak te dežele, jesensko svetlikujoč dan nad vinogradi ob Renu, plodovitost te od pradavnih časov dobro obdelane zemlje, to ni samo v okolici ljudi, je v njih samih, ali umetniško - tehniško govorjeno, v podobah in ritmu njih besedi. Saj pesnik oblikuje svoje vizije samo v besedah.

Potem, ko citira iz dela odstavke o ženi, ki jih govori Gunderloch, (Veha) pravi Bab: In v vsem tem živi pokrajina, živi poklic, živi vsa narava in ves kulturni svet teh ljudi. Da, tudi kulturni svet! Niso divje beštije, niso živalska tesla, ki divjajo po vinogradih. Da hudobni ljudje nimajo pesmi, je najbrž resnično, prav gotovo pa nimajo pesmi ljudje brez kulture. In v teh vinogradih vse poje. — In nikakor ne smemo prezreti, da se vname velik pretep v gostilni (II. dej.) kot neke vrste pevska vojna. Veha in njegovi prijatelji hočejo zapeti lep, večglasen moški zbor... In ko zakruliio vmes veterani svoje butaste in surove poulične drajne, mine meščane potrpežljivost, pevska umetnost jim je sveta in vname se velik pretep. Gotovo, to je komično, toda to ni komika hude satire, to ni mefistofelski smeh nad nesmiselnostjo stvari; to je pristno humoristično, ker se razvije ob nekem smešno malenkostnem predmetu nekaj po sebi velikega in dobrega: docela resno čuvstvo za dostojanstvo in lepoto umetnosti... Pri vsej smešni malenkostnosti je to nekak kulturni boj.

S tem pa je v zvezi, da figure te trivialne igre niso trivijalne. **Živi ljudje** so in posamezni človek, ki je vedno nov primer, ni nikdar banalen. Ljudje so, ker imajo tla pod nogami, zrak in luč okrog sebe, ker jih očrtava pokrajina in kultura, kajti samo tako in ne drugače se izločajo iz neoblikovane enakomernosti mračnega živalskega sveta ali iz enolične medlobe abstraktnega duševnega sveta kot organska bitja. **Izvršil se je povratek k organizmu!**

S tem pa je v najtesnejši zvezi, da smo po zelo dolgem času naposled vendar enkrat dobili igro, v kateri gre za **ljubezen.** Za ljubezen med ljudmi! Doslej namreč smo imeli vedno opraviti samo z deklamacijami o neki povsem neprijemljivi splošni ljubezni do Boga ali do človeštva, ali pa (kar je bilo v zadnjem času dosti pogosteje) s strašno medsebojnostjo podivjanih živali. Ljubezen pa je tisto človeško dogajanje, ki izhaja iz najtesnejše čutne privlačnosti in poseže v vso človeško življenjsko sfero, da naposled spremeni in na novo oblikuje ves njegov položaj v duševnosti, vse njegovo religiozno razmerje. Za ljubezen je treba celega človeka z vsemi naravnimi in kulturnimi vsebinami, ki se kakorkoli drže tega pojma. Individuov je treba — kajti samo individuum more doživeti v vsej opajajoči, svet odpirajoči sili, ogromno srečo, da prav njega drug individuum izbere in ga čisto osebno prisvoji svojemu bistvu. V čistem duhu poteka kakor v sami živali življenje neindividualno. Ker so v tej Zuckmayerjevi veseloigri zopet resnični ljudje, je v nji tudi resnična ljubezen. Naj si je dogodek še tako primitiven, s svojimi štirimi pari zaročencev na koncu pridobi vendarle časovno psihološko globočji pomen. Človek, ki hoče zopet nekaj določnega izbrati in obdržati, organsko bitje, ki je zmožno ljubezni, se vrača na oder.

To dogajanje dokazuje, kako tolažilno rase taka kulturna zdravilna sila, da se mi zdi dvakrat bedasto, ako javkajo od mnogih strani o nespodobnosti te igre. Da govori v živo žehtečem zraku te obrenske trgatve čutnost neolepšano, krepko govorico, da sili na dan v oblikah, ki ne ustrezajo vedno reglementu fine meščanske družbe, se mi nikakor ne zdi tako strašna škoda. Čutno življenje, ki divja nepreduševljeno, samozadovoljno in brez smotra preko odra, je pekel. Toda kot redilna sila človeškega življenja, za katerega smo poklicani, kot plodna tla stvarjajočemu duhu, ki naj rase iz nas lju-

Domače vesti

• **Proslava premirja v naših šolah.** Kr. banska uprava dravske banovine objavlja, da se po brzojavnem naročilu ministrstva prosvete P. št. 40.355 na vseh šolah danes proslavi dan miru, kakor prejšnja leta. Pismene naloge o tej temi odpadejo.

• **Odlikovanje bana Živanovića.** S kraljevim ukazom je bil ban moravske banovine g. Jeremija Živanović odlikovan z redom sv. Save 1. stopnje.

• **Imenovanje.** S kraljevim ukazom je imenovan za rudarskega inspektorja g. Anton Kurnik, šef računovodstva pri državnem rudniku v Velenju. Odličnemu sokolskemu in narodnemu delavcu iskreno čestitamo!

• **Z zagrebške univerze.** Na pravni fakulteti univerze v Zagrebu je bil dr. Pavle Rastov imenovan za rednega profesorja trgovinskega, menličnega in pomorskega prava.

Izšla je druga številka „Fotoamaterja", edinega mesečnika te vrste v slovenskem jeziku. Pišite takoj da Vam pošljemo list na ogled!

„FOTOAMATER" JE NEOBHODNO POTREBEN VSAKEMU AMATERJU — IN STANE ZA (3 ŠT.) TEKOČE LETO LE DIN 10.— UPRAVA „FOTO-AMATERJA" LJUBLJANA — PREŠERNOVA ULICA 5/I POŠTNI PREDAL 190

• **Na pravno fakulteto v Subotici** se je v zimskem semestru inskribiralo 371 slušateljev. Število frekventantov se je v Subotici letos zvišalo, na vseh drugih fakultetah v državi pa se je znižalo.

• **Naš konzulat v Hamburgu ukinjen.** S 1. t. m. je bil jugoslovenski konzulat v Hamburgu ukinjen.

• **Desetletnica združenja Sušaka z Jugoslavijo.** Prihodnje leto bo poteklo deset let, odkar je bil Sušak združen z našo državo. Jadranska Straža na Sušaku bo skupno z Društvom za tujski promet ob tej priliki priredila etnografsko, pomorsko in gospodarsko razstavo.

• **Kongresa italijanske kraljevske akademije o evropski krizi se udeležita tudi dva zastopnika iz Jugoslavije.** Kriza, ki jo preživlja Evropa na vseh poljih, je dala italijanski kraljevski akademiji v Rimu, katere predsednik je markiz Marconi, pobudo za sklicanje kongresa, na katerega so povabljeni razni odlični evropski politiki in učenjaki. Iz Jugoslavije sta bila povabljena na kongres bivša ministra g. dr. Momčilo Ninčić in g. dr. Oton Frangeš, ki sta se povabilu odzvala in bosta te dni odpotovala v Rim. Kongres se bo vršil od 14. do 20. t. m. in bo obravnaval razna evropska vprašanja gospodarskega, političnega in civilizacijskega značaja.

• **Odprte planinske koče SPD.** Odprte in oskrbovane so naslednje planinske koče in domovi: dom v Kamniški Bistrici, dom na Krvavcu in koča na Veliki Planini, Piskernikova koča v Logarski dolini, Mozirska koča na Mozirski planini in Celjska koča v Celjskem gorovju. Valvazorjeva koča je stalno odprta in oskrbovana. Glede ključev za Prešernovo kočo se je oglasiti pri oskrbnici Valvazorjeve koče. Uletova koča na Peci je oskrbovana ob sobotah in nedeljah do 1. decembra, če bodo dospele prijave. Čim bodo snežne razmere na Peci za smučanje ugodne, bo koča stalno oskrbovana vso zimo. V koči je nameščenih za zimske posetnike 44 postelj v kurjenih sobah. Vse prijave glede poseta je pravočasno poslati podružnici SPD »Peci« v Mežici. Koča na Ljubniku je oskrbovana vse leto. Pot je dobro markirana, tako da je dostop mogoč od vseh strani. Tura je zlasti priporočljiva v jesenskih dneh zaradi izredno lepega razgleda. Restavracija na Boču bo tudi letošnjo zimo oskrbovana. Koča pod Bogatinom je zaprta. Kdor jo želi posetiti, naj se zglasi pri g. Hodniku, gostilničarju v Bohinju. Dom na Mrzlici je oskrbovan vse leto, enako planinski dom na Mirni ter Tomazinova koča na Sv. Gori in koča na Sv. Planini. Planinski dom na Kofcah in Smučarski dom na Zelenici sta sve leto oskrbovana. Prav tako je stalno oskrbovana okrepčevalnica na Ljubelju. Na Zelenici je za prvo silo za smučanje dovolj snega. Planinski dom na Lisci je oskrbovan.

• **Zborovanje hišnih posestnikov.** Odbor Glavne zveze udruženja hišnih posestnikov je za 4. december sklical zborovanje zveznega zbora v prostorih Društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu. V glavni zvezi so včlanjene vse organizacije hišnih posestnikov v naši državi. Na dnevnem redu zbora bodo poročila uprave, določitev letnega prispevka za leto 1933., predsednika in nadzornega odbora ter določitev mesta, kjer se prihodnje leto vrši zbor.

• **Sombor je dobil novo telefonsko centralo.** Pred dnevi je poteklo 40 let, ko je bila v Somboru postavljena telefonska centrala. Ker se je zdaj ta centrala izkazala za nezadovoljivo, je sedanji upravnik pošte g. Jovan Petrović napravil pri pristojnih oblastvih potrebne korake za novo centralo. Akcija se je posrečila in ima Sombor zdaj novo centralo, ki je bila izdelana v državni režiji, in sicer za 500 do 600 naročnikov in za 40 mednarodnih prog.

• **Cirkus Gleich poškodovan od burje.** Cirkus Gleich, ki je bil nedavno tudi v Ljubljani, je v sredo ponoči silna burja v Trstu močno poškodovala. Vihar je raztrgal šotorsko platno ter tudi v notranjosti cirkusa napravil ogromno škodo. Človeških žrtev ni bilo.

• **Zasledovan požigalec.** Pri kolarju in posestniku Francetu Gorjancu v Šmarju pri Jelšah se je učil kolarske obrti 18 letni Rudolf Kovačič, doma iz okolice Celja. Pred dvema tednoma pa je nepridiprav zažgal poslopje svojega gospodarja in neznanokam pobegnil. Pred pobegom je še napisal listek, da se bo obesil. Orožništvo pa temu ne verjame, kajti fant je odnesel s seboj vso svojo obleko, zaradi česar domnevajo, da se potika nekje po deželi. Kovačič je bolj majhne postave, okroglega obraza, kostanjevih las in oblečen v sivorjavkasto obleko.

• **Aretacija splitskega odvetnika.** Kakor poroča »Novo doba«, je bil te dni v Splitu aretiran tamkajšnji odvetnik dr. Vekoslav Boglić zaradi veleizdaje. Dr. Boglič, ki je jugoslovenski državljan, a je italijanskega mišljenja, je nedavno od aktivnega kapetana italijanske vojske prejel pismo iz Salerma, v katerem pravi med drugim: »Razumem, da so žalostni in hudi dnevi. Bodimo strpni, pa bomo spravili ladjo v pristanišče. Razmere ne bodo ostale vedno take; izpremenile se bodo v bližnji bodočnosti. Kmalu pride trenutek, ko bo počilo. Zgodilo se bo to brez prejšnje objave z bliskovito naglico in najbrže brez velike-

ZVOČNI KINO IDEAL

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Franc Molnarjevo odrsko delo

Olimpija

V glavnih vlogah: Nora Gregor, Theo Shell, Hans Junkermann

Razkošje nekdanjih visokih krogov! — Ljubezen vojvodinje in navadnega oficirja!

Danes ob 4., 7. in 9. zvečer!

ga preokreta. Bodite mirni! Jaz o tem že nekaj vem«. Glede na to pismo je bil dr. Boglić aretiran ter bo obtožen zaradi veleizdaje.

• **Influenca danes in pred 15 leti.** Ko smo pregledovali letna izvestja velike družbe Metropolitan Life Insurance Co., smo naleteli na statistiko o žrtvah za časa epidemije hripe v letih 1918-19., odnosno 1928-29. V času prve epidemije je umrlo v Zedinjenih državah na hripi in na njenih posledicah odnosno za povojnimi pojavi 600.000 ljudi, med tem ko je umrlo na tej bolezni v letih 1928-29 samo 120.000 ljudi, kar pomeni petino žrtev iz l. 1918 in 1919. Nedvomno je vzrok te povoljne statistike zadnje epidemije v pravočasni rabi primernih zdravil. Občinstvo je uporabljalo v Zednjenih državah proti kužnim boleznim največ pastile Panflavin.

• **»Franz-Josefova« grenčica** urejuje redno odvajanje in je priporočljiva za duševne delavce, živčno slabe in žene.

• **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— **Akademiki!** Danes ob 17.30 se bo vršilo v zbornici na univerzi zborovanje ob 12 letnici Rapalla. Dolžnost nas vseh je, da se ob tej priliki zamislimo v trpljenje našega naroda pod Italijo in da z njim sočuvstvujemo. Pridite vsi! Akcijski odbor.

u— **Zveza naprednih starešin v Ljubljani** priredi sestanek svojih političnih članov v ponedeljek 14. t. m. v restavraciji »Zvezdi«. Na dnevnem redu bo zanimivo poročilo o zakonu za zaščito zadolženih kmetov. Poročala bosta dr. Spiller-Muys in dr. Janže Novak. Vabljeni vsi člani!

u— **Prvo poljudno znanstveno predavanje prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo** bo danes ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Avtor znane »Ljudske astronomije« g. dr. Gavoslav Čermelj bo predaval o novejših odkritjih v vesoljstvu. Ogromne, težko pojmljive razdalje nam bo tolmačil na primernih lepih zgledih. Prav tako bomo izvedeli novejše teorije o postanku svetovij, zlasti o pomenu spiralnih megel za te teorije. Ob 40 skioptičnih slikah nam bo olajšal razumevanje za te prevažne in zanimive probleme. Vabimo prav vse, ki se za reč zanimajo, na obilen obisk. Za kritje stroškov se bo pobirala nizka vstopnina, in sicer za sedež po 4 Din, za stojišča po 2 dinarja.

Trgovski učni zavod

Pražakova 8, I. nadstr.

priroja ustne tečaje iz aranžerstva, poslušev anja kupcev, reklame, iz vseh trgovskih ved, kakor knjigovodstva, korespondence, stenografije, strojepisja, vseh modernih jezikov itd.

Začetek vseh tečajev v ponedeljek, 14. novembra

Pišite in pridite po prospekt!

u— **Predavanje iz kemije.** Ljubljanska sekcija Jugoslov. kemijskega društva, v katerem so poleg vseučiliških profesorjev tudi drugi naši kemiki in znanstveniki, bo letos s predavanji seznanjalo občinstvo z zanimivostmi iz kemije. Prvo tako predavanje bo danes ob 18. v Kemični predavalnici realke, govoril bo docent dr. Klinc o krvnem barvilu in sintezi hemina. Predavanje je dostopno vsakomur.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske** bo imel prvi koncert v letošnji sezoni v ponedeljek 14. t. m. ob 20. v dvorani Uniona. S spremljevanjem opernega orkestra bo izvajal dvoje pomembnih del, in sicer Stravinskega »Simfonijo psalmov« in Szymanowskega III. simfonijo »Nočni spev«. O delu Stravinskega smo na kratko že poročali. Danes nekaj besed o Szymanowskem in njegovem delu. Karel Szymanowski je najpomembnejši skladatelj bratskega poljskega naroda, mož velikega glasbenega talenta, ki je zvezda vodnica vsem ostalim poljskim glasbenikom. Szymanowski je sin Ukrajine. Rodil se je leta 1883. Skladati je začel, še preden je užival sistematični pouk, pred letom 1903. Med njegovimi deli dobimo danes reprezentativne poljske opere, simfonične skladbe, pesmi za klavir in razne zbore. Najnovejše njegovo delo je III. simfonija, znana pod imenom »Nočni spev«, za tenor solo, mešani zbor in veliki orkester. Skladba je napisana kot simfonija sicer v enem stavku, ki pa se jasno deli v tri ločene dele: dva počasna, okvirna in srednji živahnejši scherzozni stavek. Simfonija je mehka, zasanjana, a izredno karakteristična skladba, v kateri tiči nekaka Chopinovska noblesa. Tenorski solo bo pel g. Svetozar Banovec, član naše opere, zborovski part pa pevski zbor Glasbene Matice. Orkester bo znatno pomnožen. Koncert bo vodil ravnatelj g. Mirko Polič. Prodaja vstopnic po običajnih cenah v Matični knjigarni.

u— **Posetnike ponedeljskega koncerta Glasbene Matice ljubljanske** opozarjamo, da izide za koncert posebna programna knjižica, v kateri bosta obe simfonični deli podrobneje razloženi. Razlaga bo izvrstno služila za lažje razumevanje izvajanih del. Poleg omenjenih simfoničnih del zagra pomnoženi operni orkester še Bravničarjevo najnovejšo uverturo »Kralj Matjaž«. Programna knjižica stane 3 Din. V prodaji bo od sobote dalje v Matični knjigarni, kjer se dobe tudi vstopnice po običajnih koncertnih cenah.

V mesto, vas in daljnje hribe, vsepovsod gre glas poznan, da najslajše nudi ribe Slamič nam za postni dan.

Svet roditeljem!

Dajte svoji deci za predjužnek Ovomaltine, kajti Ovomaltine prinaša v telo vse one hranilne sestavine, ki so potrebne za razvoj deteta. Bleda, od šole utrujena deca bo z Ovomaltine zopet vzcvetela. Ovomaltine varuje zdravje, a otroci jo jemljejo zelo radi.

u— **Srbska pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani** bo imela v nedeljo 13. t. m. na moškem učiteljišču v Ljubljani (Resljeva cesta) ob 11. dopoldne sejo cerkveno-občinskega zbora ljubljanske parohije. Seja se sklicuje po čl 172 cerkvene ustave iz leta 1931. zaradi določitve cerkveno-občinske davščine za l. 1932 in 1933. Vsi pravoslavni, ki so izpolnili 21. leto starosti ne glede na to ali so dobili vabila, se prosijo, da se seje polnoštevilno udeleže. Predsedstvo upravnega odbora.

u— **Narodna odbrana v Ljubljani** priredi v ponedeljek 14. novembra obvezen članski sestanek za vse članstvo organizacije. Na sestanku bo tudi razgovor o sestavi kandidatne liste za občni zbor.

u— **Članski sestanek krajevne organizacije JRKD ja kolodvorski okraj** bo v soboto 12. t. m. ob 20. v Štrukljevi restavraciji. Dnevni red: poročilo narodnega poslanca dr. Repeta, poročilo društvenih funkcionarjev in slučajnosti.

u— **Sokol II. v Ljubljani** prosi članstvo ki ne telovadi in ki bi bilo voljno sodelovati v kateremkoli oddelku na pokrajinskem zletu v letu 1933, v Ljubljani, naj se javi v čim večjem številu in čimprej pri br. Milku Krapežu na Jurčičevem trgu.

u— **Lutkovno gledališče Sokola I. na Taboru** otvori sezono v nedeljo 13. t. m. ob 16. s pravljično igro v 4 dejanjih »Začarani gozd« v priredbi dr. Laha. Uprizorila se je ta igra že pred šestimi leti z velikim uspehom in je dosegla splošno priznanje. Igra je na novo inscenirana in polna novih domislekov. Priporočamo staršem, da izroče deco v zimskem času pravljičnemu svetu, v katerem bo dobila vzgojni življenjski pouk in razvedrilo. Malčki, posetite naše gledališče v obilnem številu!

u— **Delavski oder »Svobode«** vprizori v nedeljo 13. t. m. ob pol 21. v dvorani Delavske zbornice tragedijo slovenskega dekleta Remčevo »Magdo«. Režija Delakova. Pridite in oglejte si to lepo zgodbo! Vstopnice po 10, 8, 6 in 4 Din.

u— **Resnica o prohibiciji v Ameriki** se glasi naslov predavanja, ki ga bo imel g. dr. Franta Mis drevi ob pol 20. v dvorani palače OUZD na Miklošičevi cesti. Po predavanju svoboden razgovor. Vstopnine ne bo, zato pridite v obilnem številu.

u— **Splošno žensko društvo nam je poslalo:** Danes se praznuje po vsem svetu

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730.

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri velesenzacija:

„WINGS"

Velika ljubavna drama zračnih herojev.

Cene najnižje Din 2.—, 4.—, 6.—.

Hitite, da ne zamudite, ker je vsak film na sporedu samo 2 dni!

Dan miru, to je dan, ki naj bo posvečen ideji miru. Odbornice Splošnega ženskega društva in njegovega odseka Zveze gospodinj bodo okrasile s cvetjem grobove padlih vojakov, pokopanih pri Sv. Križu ob Dolinarjevem spomeniku, in prižgale na njigovih grobovih svečke.

u— **Angleško-jugoslovensko društvo** je imelo 8. t. m. v Kongresni kavarni ob polnoštevilni udeležbi svoj X. redni občni zbor. Pozdravnemu govoru predsednika univ. prof. dr Kelemine, ki je počastil spomin umrlih članov društva, predvsem univ. prof. dr. Jesenka in veletrgovca Saše Kneza, so sledila poročila tajnika g. dr. Majarona, blagajnika g. Zdenka Šviglja in ge. Copelandove. Po soglasni razrešnici staremu odboru je bil izvoljen novi pod predsedstvom g. bana dr. Marušiča Draga. Podpredsednik je dr. Majaron Ferdinand, odvetnik, tajniki Mrs. Copeland Fanny, lektorica, Kermauner Boris, odv. kandidat in Suyer Vaso, borzni senzal, blagajnik Švigelj Zdenko, odv. kandidat, knjižničarka gdč. Škerlj Olga, profesorica, odborniki: dr. Korošec Viktor, univ. prof. dr. Voršič Josip, odv. kandidat in Kisovec Vladimir, revizorja dr. Kržan Fran, ravnatelj Ljudske posojilnice, in Miklavčič Fran, prokurist Zadružne gospodarske banke. Občni zbor je znižal članarino na letnih 40 Din, za dijake 20 Din. Redni tedenski sestanki bodo od 16. t. m. dalje

Šolski otroci

so najbolj izpostavljeni nalezljivim boleznim. Proti vhajanju klic skozi duplini ust grla vam bodo najbolj poma gale prilju- ljene

ANACOT PASTILE

Dobivajo se v vseh lekarnah. — Cena malemu zavojčku Din 8, velikemu zavojčku Din 15.

vsako sredo ob 20. v Kongresni kavarni. Društvo bo zopet izposojalo članom knjige iz društvene knjižnice, ki šteje nad 1000 knjig, čim bosta na novo urejeni čitalnica in knjižnica, kjer bodo na razpolago angleški dnevniki, tedniki in mesečniki. Vpisovanje članov bo do nadaljnjega na tedenskih sestankih. Društvo praznuje letos desetletnico obstoja. Glavni namen mu je gojiti kulturne stike z anglosaškim kulturnim svetom.

u— **Preureditev cerkve sv. Florijana.** Po načrtih mojstra Plečnika so začeli preurejevati cerkev sv. Florijana. Zadevna dela je prevzela kamnoseška tvrdka Feliks Toman. Preuredili bodo najprej stopnišče ob glavni fasadi in potem prostor ob stranskem vhodu. V sredo so delavci že začeli ruvati stare kamenite stopnice in jih predelavati.

u— **Premalo razsvetljena cesta.** Na Šmartinski cesti so prometne nesreče v večernih urah zelo pogoste zaradi pomanjkljive razsvetljave. Tudi je javna varnost na tej cesti vedno ogražana, saj je znano, da se radi zbirajo tamkaj sumljivi tipi, ki so posameznim pasantom, zlasti ženskam, ponoči nevarni. Zaradi tega bi kazalo, da bi se ta cesta bolje razsvetljevala, v prvi vrsti del od Nacetove gostilne pa do križišča Masarykove ceste, ki je zdaj v popolni temi.

u— **Pogrešajo ga.** Pregledník dohodarstvenega urada 53 letni Ivan Bulovec, ki ima stanovanje v Aljaževi ulici 11 v Šiški, je 7. t. m. neznano kam izginil. Bulovec je bil v zadnjem času zelo zamišljen. V ponedeljek se je poslovil od domačih, ne da bi povedal kam pojde. Ker se doslej še ni vrnil, sumijo njegovi domači, da se mu je pripetila nesreča.

u— **Po stavbah kradejo.** Tatvine na novih stavbah so čedalje bolj pogoste, kar je delno pripisati tudi neprevidnosti gospodarjev ali vodstev stavb. V Spodnji Šiški ob Verovškovi ulici je predvčerajšnjim ponoči ukradel nekdo na stavbi zaposlenemu tesarju Francu Javorniku več sekir, ročno žago, pilo, sveder in še nekaj drugega orodja. Dalje je bilo vlomljeno v stavbno barako poleg carinarnice na Vilharjevi cesti, iz katere je odnesel tat razno orodje, dva platnena zastora, zeleno odejo in nekaj obleke, last pri stavbi zaposlenih delavcev. Policija dobiva stalno prijave glede sličnih tatvin. Tatovi prodajajo nakradeno blago ponavadi v okolici mesta.

CONRAD VEIDT kot RASPUTIN

Velefilm o možu, kateremu se je klanjala vsa carska Rusija! Na višku svoje moči in njegova smrt.

Jutri premiera!

CONRAD VEIDT kot RASPUTIN

Demon zadnjega carja! Demon in svetnik v eni osebi! Demon ljubezni in strasti!

Jutri premiera!

di, ne more biti kmalu dovolj močno in svobodno.«

O Vehovem pogoju za zaroko njegove hčere, pravi Bab: »Da ni cinična anarhistovska gesta, temveč kljubujoč izbruh pobožnosti pred naravo... To utegne biti v smislu družabnosti problematična misel, nepobožna in neresna v smislu narave pa vsekakor ni. Saj nima prav nič opraviti z anarhičnim razbrzdanjem, z nasladnostjo posameznika, temveč meri na čisto nadosebno srečo, na družino kot temelj družbe... **V celoti ima to ovzdušje neprikrite in prekipevajoče čutnosti vseskozi svojo umetniško vrednost.** (Podčrtal prev.) . . . V osnovi velja to: to je res veseli duh vinograda, pred katerim se izkažejo človeške neumnosti kot malenkostne in ki nam vliva dobro, tolažilno upanje na vsepremagujoče zdravilne sile večne narave. To pa daje Zuckmayerjevi veseloigri pečat resnično pristne komedije... njegove umetniške sile in duševne pomembnosti ni podcenjevati . . . in preprosto živi poskus take ljudske igre — nam lahko obudi upanje, da se začenja za nemško dramo, kar je predvsem potrebno: povratek k doživljanju organske nature.«

Torej — hic Rhodus — hic salta! Sapienti sat! —t.

Monografija o Nikoli Tesli

(Nikola Tesla **und sein Werk von Ing. Slavko Bokšan, mit einem Geleitwort von Univ.-Prof. Dr. F. Kiebitz, Wien - Leipzig 1932.**)

To pred tedni izišlo delo obravnava celoten razvoj elektrotehnike v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja, posebej pa že delo velikega iznajditelja in izumitelja Nikole Tesle, kateremu gre hvala za marsikaj kar se je šele v današnjem času uresničilo v elektrotehniki. Navadno lahko spisana knjiga inž. Bokšana bo nedvomno prav kmalu prodrla v najširše kroge tehnično zainteresiranega občinstva ter bo popravila marsikakšno krivo mnenje o zaslugah, ki so v kritični luči nekoliko drugačne.

Nemški pregovor pravi: Bescheidenheit ist eine Zier, doch weiter kommt man ohne ihr,« mi bi po naše rekli: Lepo je, če si skromen, toda dalje pridejo neskromni. Morda se ni še v nobenem primeru tako jasno pokazala resničnost tega reka kakor se je pokazala v primeru Nikole Tesle. Veliki mož, morda eden največjih izumiteljev sveta, poln volje do dela, poln genialnih idej in zasnov, je pozabil, da je vendarle treba kdaj pa kdaj pokazati svoje delo svetu in dopustiti, da ljudje o tem govore, ker ga sicer pozabijo in njega samega prekose drugi. Pri vsem tem je posebno žalostno to, da ne samo javnost, marveč celo strokovnjaki polagoma pozabljajo resnično veličino Nikole Tesle. Z njegovimi rezultati se začenjajo lepotičiti drugi in celo strokovnjaki jim pripisujejo te, delno prisvojene zasluge.

Zadnjih petdeset let bi lahko imenovali »epoha elektrike«. V tej dobi ima Nikola Tesla, po rodu iz Smiljanov pri Gospiću v naši kršni Liki, eno najpomembnejših ulog in zavzema zares častno mesto. Teslova dela izza prvih let njegovega delovanja so položila osnove vsemu nadaljnjemu razvoju in povzročila pravi prevrat v prenosu energije, zakaj on je odkrit vrtilno polje, izumil motor na vrtilni tok in prve motorje brez kolektorja; tako je Tesla omogočil produkcijo izmeničnega toka za prenos energij na velike razdalje. Njegovo nadaljnje delo se v glavnem tiče razvoja strojev za visoko napetost in visoko frekvenco; prav Tesla je ob pravem času spoznal velik pomen, ki ga imajo izmenični toki višje frekvence. S tem se je pričela nova doba v njegovem delu, namreč doba visokofrekvenčne tehnike, in prav v tej dobi Teslovega delovanja prihajajo na dan vsa temelina načela radiotehnike. Tesla je izredno delaven človek in zlasti v tem času ni poznal normalnega delovnega časa; dolge mesece je delal neumorno dan za dnem pozno v noč in si vneto prizadeval, da bi po najkrajši poti dovršil to, kar je bil začel. Tako je Tesla prvi odkril, da so kratki električni valovi v tedanjem smislu manj pripravni za prenos na večje razdalje nego daljši, odkril je resonančni pojav in važnost uglaševanja, dalje najpreprostejše, obenem pa tudi najboljše metode učinkovitega proizvajanja električnega nihanja. Njegovemu delu gre hvala za odprte in zaprte nihalne kroge, za prilagoditev in rahli sklop krogov v svrho boljše selektivnosti energijske bilance. Teslova je takisto ideja o radijskem oddajanju v današnjem smislu, zakaj že l. 1900, kakor je v knjigi inž. Slavka Bokšana natanko dokazano, se je Tesla bavil z načrti svetovne postaje, ki bi spajala med seboj celine našega sveta, prenašala besedo, sliko in glasbo daleč, daleč drugim ljudem in blagodejno vplivala na sožitje narodov.

Tesla velja s polno pravico za očeta celotne radiotehnike; po njem začrtano pot so mnogo kasneje nastopili Marconi, Braun, Paulsen in drugi slavni možje.

Spis inž. Slavka Bokšana je dragocena zbirka avtentičnih dokazov o iznajdbah in odkritjih našega rojaka Tesle. Iz te knjige izžareva ves blesk Teslove osebnosti in dela; v tej luči obledi vsaj delno marsikakšen slaven mož, ki se je poslužil njegovih iznajdb in izsledkov.

Tudi o življenju Nikole Tesle izvemo v drugem delu knjige marsikaj zanimivega in značilnega, kar nam ga kaže kot velikega moža.

Čeprav pozno, vendar pa še vedno ob pravem času naj izve svet po zaslugi te knjige, koliko je naš jugoslovenski rojak Nikola Tesla dal človeštvu.

Inž. Josip Slišković.

Berlinski »Signal« o ljubljanski operi. Nemški glasbeni kritik Gerhard Krause je objavil v berlinski reviji »Signale«, članek o Kreftovi režiji opere »Carmen«. Uvodno ugotavlja, da Španija ni hotela zaradi nešpanskega libreta priznati Bizetove »Carmen«. Ljubljanski režiser je skušal po študiju španskih razmer in običajev libreto kar moči prilagoditi španskemu življenju. Nato, g. Krause opisuje potek dejanja in pravi v članku z naslovom »Die neue, logische »Carmen«« med drugim: »Operna reforma je našla fanatičnega borca. V Ljubljani razburja duhove mlad režiser, ki si je zastavil nalogo, opero logično inscenirati. Pri tem je precej radikalen... Opera v Ljubljani (ravnatelj Polič) je stopila s to inscenacijo v prvo vrsto. Kdor pregleda njen repertoar, vidi, da je pač edina v Evropi, ki daje največji razmah domači in internacijonalni moderni operi. Ne da bi hoteli precenjevati Kreftovo inscenacijo, utegne biti le-ta smernica in dokazuje, da je eksaktni znanstvenik lahko umetnosti zelo koristen«. Pisec priznava režiserju »Carmen«, da si je ustvaril ime in da bo treba pozornosti za njegovo delovanje.

Dr Milan Crlenjak. »Rasplod človeka«. Višji svetnik Higienskega zavoda v Zagrebu dr. Milan Crlenjak je spisal okrog 80 strani obsegajočo knjižico o postanku in razvoju človeškega bitja. Knjižica je spisana v pedagoške namene in posvečena enako mladini kakor staršem. Pisec je svoj spis o človekovem spolnem življenju začel z razlago današnjih pojmov o materiji, nato je kratko orisal najelementarnejše biološke pojme in prešel k opisu plodilnih organov; obdelal je vprašanja dednosti in se preko opisa spolnih bolezni povzpel k vprašanjem etike in higiene spolnega življenja. Piščevo razlaganje je jasno in vzlic zgoščenosti zajeto dovolj globoko, tako da dobiva čitatelj poleg zdravih navodil tudi trdne pojme o bioloških tajnah človeškega telesa. Pisec poudarja etično in evgenično utemeljeno potrebo vzdržnosti pred zakonom in zmernosti v spolnih odnosih ter navaja čitatelja, da sublimiraj spolnost v kulturno in drugo plemenito dejavnost. Dr. Crlenjaka spis »Rasplod človeka« bo dobro rabil tudi marsikateremu našemu pedagogu.

Vežati pakete z motvozom Grosuplje = lahko in hitro delo!

u— **Izdal se je.** Varnostni organi so prijeli zaradi splošnega suma nekega Antona Pirnata, po poklicu rudarja, doma iz okolice Kočevja. Pri telesni preiskavi so našli pri njem 600 Din gotovine in lepo izdelano kukalo. Ker je bil Pirnat že večkrat kaznovan, mu na policiji niso prav verjeli, da si je pridobil denar in kukalo na pošten način. Med zaslišavanjem se je Pirnat izdal, da se je klatil zadnje mesece v kamniški okolici. Policija je zato poslala Pirnata v Kamnik, kjer so ga konfrontirali z raznimi okradenci. Ti so res spoznali v Pirnatu tatu, ki se je klatil okoli njihovih domov. Starega grešnika je policija izročila sodišču.

u— **Avto za 700 Din.** Zadnji čas se na rotovškem dvorišču večkrat vrše dražbe raznih zarubljenih predmetov. Tako je bil v torek dopoldne na prodaj star avto znamke Fiat, ki ga je postavila na dražbo davčna uprava za okolico. Avto cenjen na 6000 Din je za 700 Din kupil šofer avtobusa Ljubljana-Turjak. Tudi davčna uprava za okolico je te dni razposlala davčnim zavezancem, ki še niso plačali davkov, blizu 20.000 položnic Poštne hranilnice. Te položnice veljajo hkratu za opomin, da morajo biti davki plačani v 8 dneh.

u— **Vlom v cerkev pri Devici Mariji v Polju.** Neznani vlomilci so včeraj ponoči vdrli v župno cerkev pri Devici Mariji v Polju. Najprej so pobrali iz puščic drobiž, potem pa so poizkušali s silo odpreti tabernakelj, kar se jim ni posrečilo. Vlom je zjutraj opazil cerkovnik. Verški orožniki zasledujejo cerkvene tatove. Vlom v tabernakelj se jim ni posrečil najbrž zato, ker so imeli preslabo vlomilsko orodje.

u— **Zlata Gjungjenčeva** otvori šolo za solistično petje. Priglasi: Rutarjeva 4-II med 14. in 15. uro.

Iz Maribora

a— **Pomagajte!** Mestni župan dr. Lipold je naslovil na mariborsko prebivalstvo oklic, da po svojih močeh pripomore lajšati bedo mnogih revnih družin. Oklic zlasti apelira na imovitejše sloje in na uvidevnost hišnih posestnikov nasproti najemnikom ter navaja: Preteklo zimo se je ob požrtvovalnosti Mariborčanov, ki so prispevali za pomožno akcijo v gotovini in blagu v skupni vrednosti pol milijona dinarjev, posrečilo, da smo odvrnili največje gorje. Prepričan sem, da si bo Maribor tudi to pot ohranil svoj dober sloves na polju karitativnega udejstvovanja, tem bolj, ker bodo prihodnjo zimo, ki bo predvidoma še hujša in težja kakor lanska, tudi potrebe mnogo večje. V prihodnjih dneh bodo organi pomožne akcije dostavljali hišnim lastnikom v Mariboru nabiralne pole, da jih dajo krožiti med svojimi stanovalci in se tem potom obračam nanje s prošnjo, da po svojih močeh bodisi v gotovini, bodisi v blagu ali rabljeni obleki, perilu, obutvi itd. prispevajo za pomožno akcijo. Nabiralne pole in darove bodo 10 dni nato pobrali pooblaščenci mestnega načelstva.

a— *Predavanje v obliki razgovora* o šoli in domu (gg. Vranc-Grampovčan) v ciklusu pedagoškega tedna je pozakalo, da je tako podajanje zelo posrečeno in ni dvoma, da se bodo taka predavanja pri nas uvtalila in uspevala. Kazinska dvorana je večer za večerom nabito polna. Drevi bo predaval g. prof. Žimbrek o sodobni družbi in mladostniku, jutri pa g. Martinc o samovzgoji staršev.

a— **Občni zbor strelske družine v Mariboru** je bil predsnočnjim v lovskem salonu hotela »Orla«. Med drugimi so bili navzočni sreski načelnik Ipavic, predstojnik mestne policije dr. Hacin, ravnatelj gozdarske šole inž. Zierenfeld in podpolkovnik Stanišić. Občni zbor je otvoril podpredsednik primarij dr. Robič, ki je podal poročilo o poslovanju odbora in družine v preteklem letu. Podrobno poročilo o velikih strelskih tekmah za državno prvenstvo v Ljubljani pa je podal profesor Cestnik. Po poročilih tajnika Mohorja, blagajnika Vriska, profesorja Cestnika in revizorja ravnatelja Boltavzarja je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik dr. Robič, podpredsednik Stanišić, tajnik Mohor, blagajnik Vrisk, odborniki pa Cestnik, major Horvat, ravnatelj Lušin, sodnik Pureber, višji gozdarski svetnik inž. Urbas, bančni ravnatelj Stergar, polkovnika Jančiković in Vukmanić in v nadzorni odbor ravnatelj Boltavzer ter upravnik »Jutra« Reja.

a— *Sprememba posesti.* Posestnica Lidija Videmškova v Mariboru je prodala svojo hišo v Koroščevi ulici 36 kupcu inž. Robertu Maderju in njegovi soprogi Matildi iz Ruš za 310.000 Din.

a— *Na živinskem sejmu* je bilo v sredo 571 glav, in sicer 13 konj, 9 bikov, 119 volov, 422 krav in 8 telet. Prodanih je bilo le 363 repov. Cene: voli debeli 3.50 do 4 Din, poldebeli 2.50 do 3.25 Din, plemenski 2.25 do 2.50 Din, biki za klanje 2.25 do 3 Din, krave klavne debele 2 do 3 Din, plemenske 1.75 do 2.25 Din, klobasarice 1 do 1.25 Din, molznice 1.75 do 2.25 Din, breje 1.75 do 2.25 Din, mlada živina 2.75 do 4 Din in teleta 5 do 6 Din za kilogram žive teže. Meso se je prodajalo: volovsko I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 6 do 8 Din, bikovo, kravje in telečje 4 do 5 Din, telečje I. vrste 12 — 14 Din, II. vrste 8 do 10 Din, sveža svinjina 10 — 14 Din za kg.

a— **Da navežejo naši gostilničarji neposredne stike z vinskimi producenti v ormoškem in ljutomerskem okraju,** namerava Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru prirediti 29. in 30. t. m. dvodnevni izlet preko Ormoža, Sv. Miklavža, Jeruzalema, Ljutomera, Kapele in Plitvičkega vrha do Gornje Radgone. Prijave sprejema uprava Gostilničarske zadruge v Mariboru do 21. t. m. Tam se dobe tudi podrobnosti programa. Povabljene so tudi gostilničarske organizacije iz Avstrije in savske banovine.

a— *Obstreljena lovska paznika* Brodnjaka in Dolinška je pregledal tudi iz Ljubljane prispeli primarij dr. Mirko Černič, ki je izrazil upanje, da bosta ranjenca ostala pri življenju, če ne bodo nastopile kake komplikacije. Rane so se obstreljenemu Brodnjaku ognojile in je bila potrebna operacija. Iz telesa so mu zdravniki pobrali večje število debelih svinčenih zrn. Dolinšek pa je že izven nevarnosti in operacija najbrž ne bo potrebna.

a— *Od doma je izginil* na dan Vseh svetih 48letni železniški delavec Ivan Žamot iz Koseskega ulice. Stanoval je pri svoji sestri Katarini Fabijasovi, od katere pa se ni niti poslovil. Sumijo, da je izvršil samomor.

Iz Celja

e— **Organizacija JRKD za mesto Celje** je po daljšem presledku v sredo zvečer zopet otvorila vrsto rednih članskih sestankov. V zelo okusno renovirani klubovi sobi Celjskega doma se je zbralo lepo število članov, da razmotrivajo o aktualnih političnih, gospodarskih in organizacijskih vprašanjih. Predsednik dr. Ernest Kalan je lepo označil namen rednih članskih sestankov, ki se bodo vršili deloma po določenem dnevnem redu, deloma pa bodo imeli samo družabni značaj. Na seji banovinskega odbora JRKD v Mariboru sta bili ustanovljeni okrožni organizaciji s sedežema v Mariboru in Celju. Interese teh dveh okrožij bo zastopala eksekutiva obeh okrožnih organizacij. Narodni poslanec g. Iv. Prekoršek je izčrpno poročal o ukinitvi žitnega monopola, o izpremembi trošarinskega zakona, o ukinitvi trošarine na vino in žganje, ki bo najbrž s 1. aprilom 1933. regulirana z okvirnim zakonom, o znižanju zemljarine za 20 odstotkov, o odpravi kuluka v obliki ročnega dela, o zaščiti kmetov in o odpomoči denarnim zavodom glede dviganja vlog, o državnem proračunu, o letos spomladi izvršenem znižanju plač državnih nameščencev, o redukciji šolstva in o ureditvi strokovnega šolstva in o raznih konvencijah, ki jih je odobrila Narodna skupščina. Omenil je tudi načrt novega občinskega zakona, ki je v zvezi s komasacijo občin, ter zakon o decentralizaciji državne uprave v močne samouprave, ki bo tudi v doglednem času predložen Narodni skupščini. Razpravljal je končno o političnem položaju v državi in o raznih organizacijskih zadevah. Sledila je zanimiva debata o organizaciji stranke. Redni sestanki se bodo vršili odslej vsako sredo ob 20. Tu tudi lahko pristopajo novi člani. Pisarna krajevne organizacije JRKD bo otvorjena v ponedeljek 14. t. m. v klubovi sobi v Celjskem domu in bo zaenkrat odprta vsak dan od 16. do 17., izvzemši sobote, nedelje in praznike.

e— **Celje v zvočnem filmu.** Režiserji in operaterji zagrebškega podjetja »Svetloton« so prispeli v sredo v Celje, da posnamejo za zvočni film objekt Westnove tovarne, v katerem se izdelujejo radiatorji. Filmati nameravajo tudi celotni razgled mesta in še morda posamezne prizore. V sredo zvečer je bilo v Mestnem kinu poskusno predvajanje svetlobnega zvočnega filma, ki ga je družba »Svetloton« pretekli teden posnela na Jesenicah in ki v krasnih slikah in v izredno uspelih zvočnih posnetkih prikazuje obrat KID.

e— **Za nocojšnje gostovanje mariborskega Narodnega gledališča,** ki bo vprizorilo v mestnem gledališču noviteto Bratka Krefta »Celjski grofje«, so že vse vstopnice razprodane. V Celju in okolici že dolgo ni bilo tako velikega zanimanja za gledališko predstavo kakor za nocojšnjo vprizoritev »Celjskih grofov«.

e— **Mestni kino** predvaja danes ob 20.30 sijajni zvočni film »Pojoče mesto« s slavnim tenoristom Janom Kiepuro in Brigito Helmovo. Foxov zvočni žurnal.

Iz Tržiča

č— **Odhod zaslužnega šolnika.** Na prošnjo je premestilo ministrstvo prosvete g. Leopolda Kernca, strokovnega učitelja na meščanski šoli v Tržiču, na meščansko šolo na Viču. Kernc je služil v Tržiču polnih 13 let. V Tržič je prišel naravnost s fronte v Makedoniji, kjer je služil kot dobrovoljec in dosegel čast rezervnega podporočnika. Umetniško nadarjen goslač in slikar pokrajinar se je lotil dela v Tržiču s polno paro. Zbral je okrog sebe glasbenike in ustanovil salonski orkester, ki se je pozneje izpremenil v sokolski orkester. On sam in njegov orkester sta neštetokrat nastopila na samostojnih koncertih in drugih prireditvah in žela vselej toplo priznanje. Streneč po izpopolnitvi se je g. Kernc vozil v Ljubljano na konservatorij, kjer je napravil izpit za učitelja glasbe na meščanskih šolah z odliko. Prav tako je zbral dobre risarje in v teku let ustanovil svojo slikarsko šolo mladih ljudi. On sam je ustvaril prve pokrajinske slike iz tržiške okolice. Njegove najboljše slike je kupila mestna občina. G. Kernc je bil član skoro vseh tržiških kulturnih društev. V znak hvaležnosti so mu društva priredila na večer pred njegovim odhodom iz Tržiča prisrčno odhodnico, združeno s podoknico, kjer je zapel pevski zbor Bralnega društva tri primerne pesmice. Na poslovilnem večeru se je zbralo v Lončarjevem hotelu toliko njegovih prijateljev, da so bili obširni restavracijski prostori premajhni. Od g. Kernca se je v imenu Tržiča poslovil poslanec g. Lončar Ivan. Govorili so vsi zastopniki tržiških društev, prav posebno pa je Kernčevo delo očrtal podžupan g. Snoj Henrik. Na njegovem novem službenem mestu želimo njemu in njegovi soprogi mnogo sreče. Sokol je dal odhajajočemu še posebno pismeno zahvalo za njegovo neumorno delo v društvu.

Gospodarstvo

Finančno poslovanje pri delavskem zavarovanju se boljša

V najnovejši številki »Radničke zaštite« so v posebni tabeli objavljeni podatki o poslovanju posameznih okrožnih uradov za zavarovanje delavcev v prvi polovici tekočega leta. Iz teh podatkov je razvidno, **da je letos navzlic nadaljnjemu nazadovanju prispevkov uspelo spraviti izdatke v sklad z dohodki.** Povprečno število članstva je znašalo pri vseh organih v prvem polletju t. l. 526.515 nasproti 609.190 v pret. letu. Glede na skrčenje članstva in nazadovanje mezd je bilo predpisano le 131.1 milijona Din prispevkov (nasproti 293.5 milijonov za vse preteklo leto 1931). Pa tudi izdatki so znašali le 123.6 milijona Din, tako da so izdatki dosegli le 17.8 odst. dohodkov. Za prvo letošnje polletje je bilo torej poslovanje vendar za malenkost aktivno (za 2.2 odst.), dočim je v lanskem letu znašal deficit 12.3 odst. ali v denarju 37.5 milijona Din.

Od vseh organov osrednjega urada je poslovalo v letošnjem prvem polletju 12 organov (uradov) brez deficita, ostalih 8 organov pa je imelo večinoma manjši odstotni deficit nego lani. Lani sta imela le 2 organa (Trgovsko bolniško in podp. dr. v Ljubljani in Omladina v Beogradu) aktivno poslovanje. Odstotni višek dohodkov nad izdatki je znašal letos pri OUZD v Subotici 19 odst. dohodkov, **pri Trg. boln. in podp. dr. v Ljubljani 16.3 odst.,** pri Merkurju v Zagrebu 16.3 odst., pri Omladini v Beogradu 12.5 odst., pri OUZD v Novem Sadu 8.4 odst., v Vel. Bečkereku 7.6 odstotkov, **v Ljubljani 3.7 odst.,** v Karlovcu 2.7 odst., v Somboru 1.6 odst., v Skoplju 0 odst., v Sušaku 0 odst in v Nišu 0 odst. Od pasivnih organov pa so imeli največji primanjkljaj okrožni uradi v Dubrovniku (17.5 odst.), v Sarajevu (11.8 odst.) in v Zagrebu (10.3 odst.).

Kakor je iz uvodnega članka dr. Željka Hahna v isti številki »Radničke zaštite« razvidno, zboljšanje poizkusne bilance za prvo letošnje polletje še ni tako, da bi bila vnaprej odstranjena nevarnost glede finančnega ravnotežja in glede solventnosti zavarovanja. Pisec članka zlasti opozarja, da je materialno ravnotežje v zavarovanju v veliki meri odvisno od delovanja zavarovalnih zdravnikov. Podpore, ki so v zvezi z delovanjem zdravnikov (hranarina, zdravila in zdravljenje, bolnice in zdravilišča) so znašale l. 1928. 49.2 odst. predpisanih prispevkov, naslednje leto 54.4 odst., predlanskim 56.7 odst., lani pa 60.2 odst. Nasproti letu 1928 je znašalo torej lani povišanje teh izdatkov 11 odst. prispevkov ali v denarju 32.3 milijona Din, to je več kakor deficit v l. 1931. Zaradi gospodarskega stanja delavstva se je sicer njegovo zdravstveno stanje poslabšalo, zato pa je treba tembolj omejevati vse zlorabe in odklanjati zahteve, ki so neupravičene in gredo preko zakona.

Podatki za prvo polletje t. l. nam kažejo pri posameznih izdatkih take razlike, da nam dajejo jasno sliko, koliko se da doseči z vestnim in požrtvovalnim delom pri izdajanju glavnih podpor. Tabela nam na primer kaže, da je ljubljanski okrožni urad potrošil za zdravila in zdravstvene potrebščine leta 1931. 8.9 odst. prispevkov, letos celo samo 7.7 odst., istočasno pa je beograjski urad za ta namen potrošil 15.4 odnosno 12.7 odst., zagrebški pa 11.8 odnosno 13.9 odst. To so prevelike razlike, da bi jih mogli utemeljiti z različnostjo zdravstvenih in socialnih razmer na področju teh uradov.

Pri številnih uradih je v zvezi s postrožitvijo nadzorstva pri izdajanju podpor doseženo znatno zmanjšanje stroškov. Beograjski urad je lani porabil 34.8 odst. prispevkov za hranarino, letos v prvem polletju pa samo 22.4 odst.

Razlika glede izdatkov je tudi za posamezne druge vrste dajatev prav znatna. Hranarina se giblje pri posameznih uradih med 12.1 in 45.8 odst. prispevkov, bolniški stroški med 4 in 17.2 odst., stroški za zdravila in zdravstvene potrebe med 7.7 in 20.3 odst. itd. Tudi upravni stroški so prav različni. Pri uradu v Nišu so letos znašali 29.1 odst. prispevkov, v Tuzli 28.9 odst., v Sarajevu 28.7 odst., na Sušaku pa le 14.3 odst. in v Ljubljani 15.2 odst. Pri privatno-društvenih blagajnah znašajo celo manj nego 10 odst.

Gornji podatki in tudi vsebina izvajanj dr. Hahna nam kažejo, da ni edina rešitev za naše delavsko zavarovanje povišanje prispevkov, kakor mnogi trdijo, temveč da se da s štednjo in s kontrolo nad izdatki prav mnogo doseči, kakor je to navzlic ponovnemu zmanjšanju članstva pokazalo že letošnje poslovanje.

Težkoče lesne trgovine na Sušaku

Iz Sušaka poročajo, da je tamošnja lesna trgovina precej prizadeta zaradi uvedbe kliringa z Italijo. Gre predvsem za kupčije z manjšimi trgovinskimi tvrdkami v Italiji. Doslej so sušaški trgovci prodajali tem tvrdkam precej blaga (zlasti drv) po starem običaju proti gotovini. To blago v manjših količinah so izvažale v Italijo večinoma jadrnice. Sedaj bo ta kupčija bržkone trpela. — Težkoče imajo sušaški trgovci tudi zaradi poslovanja s Španijo, ki je pred dnevi prepovedala svojim uvoznikom plačilo jugoslovenskih terjatev, in sicer iz razloga, ker želi, da se v redu plačajo obveznosti jugoslovenskih uvoznikov za uvoženo blago (južno sadje). S tem je težko prizadeta naša lesna trgovina, ki je imela v Španiji še prav dobro in nekontingentirano tržišče. Našim izvoznikom je namreč zaradi negovostj plačila nemogoče sklepati s Španijo nove posle. Tako otežkočenje našega izvoza bi morali na vsak način preprečiti, zlasti ker imamo s Španijo zelo aktivno trgovinsko bilanco in naše obveznost že zaradi tega ne morejo biti znatne. Baje znašajo španske terjatve v Jugoslaviji le pol milijona Din, dočim je sedaj v Španiji blokiranih za okrog 20 milijonov Din naših terjatev.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Gospodarske vesti

= **Privatni kliring z Avstrijo.** Finančni minister je, kakor znano, že pred odpovedjo klirinške pogodbe z odlokom od 24. septembra dovolil privatni kliring z Avstrijo. Dotični odlok omogoča jugoslovenskemu dolžniku, da lahko svoj dolg za uvoženo avstrijsko blago plača na ta način, da kupi na borzi (v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu) terjatve jugoslovenskih izvoznikov v Avstriji, in sicer po tečaju, ki ga svobodno in sporazumno določita prodajalec in kupec. Na podlagi borznih zaključnic se mora posel izvršiti preko pooblaščene banke. V tem odloku je bilo nadalje določeno, da smejo naši uvozniki poravnati v privatnem kliringu le 80 % svojih obveznosti, ostalih 20 % pa morajo vplačati v uradni kliring. Ker pa je uradni kliring z Avstrijo odpovedan, je sedaj finančni minister izdal nov odlok, ki pravi: Odlok od 24. septembra se spremeni v toliko, da preneha veljati odveznost jugoslovenskih dolžnikov vplačati 20 % v uradni kliring pri Narodni banki na račun avstrijskih upnikov, tako da morejo jugoslovenski dolžniki ves znesek dolga za uvoženo avstrijsko blago kompenzirati preko domačih borz po predhodnem opravdanju.

= **Izboljšanje zaposlenja v Nemčiji.** Kakor poročajo iz Berlina, je število brezposelnih delavcev v drugi polovici oktobra popustilo za 41.000, čeprav bi moralo v jesenskih in zimskih mesecih iz sezonskih razlogov naraščati. Lani se je v drugi polovici oktobra število brezposelnih pomnožilo za 139.000 oseb. Za ves oktober znaša povečanje števila brezposelnih delavcev le 6000, dočim je lani znašalo 269.000. Skupaj je bilo ob koncu oktobra 5,109.000 brezposelnih delavcev.

= **Tri banke pod zaščito § 5.** Na podlagi sklepa ministrskega sveta je priznana zaščita po § 5. zakona o zaščiti kmeta naslednjim bankam: Mladenovački trgovski kreditni banki v Mladenovcu (deln. glavnica 2 milij. Din), Užički gradjanski hranilnici (deln. glav. 2 milij. Din) in Srbski gospodarski zadrugi v Irigu.

= **Davčno predavanje.** V sredo 16. t. m. predava ob 8. uri zvečer v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani sodnik upravnega sodišča **dr. Likar iz Celja o ugotavljanju davčne osnove za pridobnino in davek na poslovni promet.** Zbornica za TOI v Ljubljani vabi vse trgovce, obrtnike in industrijce, da se tega važnega predavanja polnoštevilno udeležijo.

= **Vinska letina v ormoško-ljutomerskem okolišu.** Iz ormoško ljutomerskih goric nam poročajo: Letošnja vinska trgatev je dokaj dobro izpadla, tako glede količine, kakor kakovosti. Mošti, ki so bili spravljeni ob Terezijinem, še niso odklepali. Počasno in dolgotrajno kipenje mošta nudi dokaz, da bomo letošnji vinski pridelek glede kakovosti prišteli med zelo dobre letnike. Ne bo mnogo zaostal za lanskim pridelkom, tu in tam ga bo celo prekašal. Vinogradniki z boljšimi nasadi v slovečih goricah kakor Brebrovnik, Vinski vrh, Kajžar, Litmerk, Runeč, Kog, Jeruzalem, Svetinje, Sv. Miklavž, Mihajlovci, Lahonci itd., računajo z najmanj 3 Din na pretok v mesecu decembru. Izrazito boljše sorte (burgundec, silvanec, muškatni silvanec, rulandec, muškatelec) ki so imele do 20 in nad 20% sladkorja, bodo seveda dražje. Za mešane sorte, ki so imele 17 do 20% sladkorja, pa mora biti cena vsaj od 2.50 Din navzgor. Letošnjega dobrega vinskega pridelka je vkletenega po ormoško ljutomerskih goricah na stotine vagonov. Posamezni boljši vinogradniki imajo 30 do 100 hektolitrov, tako da gostilničarji interesenti lahko krijejo svojo potrebo iz kleti tega ali onega vinogradnika. Naslove vseh naših vinogradnikov ter količino in kakovost vinskega pridelka bomo priobčili čimprej.

= **Prodaja lesa in drv.** Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede prodaje lesa in drv. (Oglas in pogoji so na vpogled v Zbornici za TOI.)

= *Prodaja.* Dne 14. t. m. se bo vršila pri glavni carinarnici v Ljubljani javna prodaja raznega blaga (kovinski predmeti, kemični izdelki, igralne karte, galanterijski bakreni izdelki, konfekcija, pločevinasti izdelk, saharin itd.).

= *Dobave.* Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 180 komadov električnih žarnic, 60 komadov žičnih in žimnatih krtač, 100 kg brodarskih žebljev, 6000 komadov krajnikov, 45 m³ jamskega lesa ter glede dobave električnega materijala (žarnice, žica, podložne plošče, kontaktni vijaki itd.).

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave električnega materiala: do 29. t. m. pa glede dobave 500 kilogramov pisane bombaževine in 150 m³ hrastovega lesa. Direkcija državne železarne Vareš Majdan sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave smirkovih plošč. Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 6. decembra t. l. ponudbe glede dobave 100 kg žice za dinamo, raznega elektro instalacijskega materiala ter glede dobave 2000 komadov belih kremenov za bencinske svetilke. Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: 17. t. m. pri direkciji državnih železnic, strojni oddelek v Sarajevu glede dobave 70 kg cikluna; 29. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 1000 komadov elementov za telefone; 29. t. m. pri upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave 30 tisoč kg žvepla, 35.000 kg parafina, 20.000 kg smole, 10 000 kg bitumena; 9. decembra pri direkciji pomorskega prometa v Splitu glede dobave maziva za plovne jedinice; 12. decembra glede dobave motvoza; 14. decembra glede dobave raznega kovinskega materiala; 16. decembra glede dobave barv; 19. decembra pa glede dobave raznega materiala.

Borze

10. novembra.

Na ljubljanski borzi se je danes okrepila deviza Berlin, tudi NewYork je bil nekoliko čvrstejši, dočim je London za malenkost popustil. Premija za zlate devize je 20 %. Glede na nespremenjeno notacijo dinarja v Curihu (7.00), se tudi ažijo v kliringu ni spremenil in znaša nadalje 26.5 %.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda popravila in se je trgovala po 187 in 190, za december pa po 188 in 190. Od dolarskih papirjev se je trgovalo le 7% Seligmanovo posojilo po 42.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2311.51 — 2322.87. Berlin 1364.03—1377.83. Bruselj 798.85 do 802.79. Curih 1108.35—1113.85. London 189.64 do 191.24. New York ček 5733.25—5761.51. Pariz 225.71—226.83. Praga 170.45—171.31. Trst 294.24—296.64.

Zagreb. Amsterdam 2311.51 — 2322.87, Berlin 1364.03 — 1374.83, Bruselj 798.85 do 802.79, London 189.64 — 191.24, Milan 294.24 do 296.64, Newyork kabel 5755.25 — 5783.51, NewYork ček 5733.25 — 5761.51, Pariz 225.71 — 226.83, Praga 170.45 — 271.31, Curih 1108.35 — 1113.85.

Curih. Pariz 20.365, London 17.09, Nework 519.37, Bruselj 72.10, Milan 26.59, Madrid 42.50, Amsterdam 208.525, Berlin 123.35, Stockholm 90.50, Oslo 87.20, Kobenhavn 89.10, Sofija 3.74, Praga 15.38, Varšava 58.15, Bukarešta 3.085.

Efekti

Ljubljana Vojna škoda 190 bl., 7% investicijsko 47.50 bl., 8% Blair 41 bl., 7% Blair 35 bl., Ruše 125 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 189 — 190, za december 187 — 191, 7% investicijsko 46 den, 4% agrarne 22 den., 6% begluške 32 — 33.50, 7% Blair 33.50 do 34.75, 8% Blair 37 — 41, 7% Drž. hipotek. banka 41.50 — 42.50; bančne vrednote: Narodna banka 4300 bl., Priv. agrarna banka 209 den.

Beograd. Vojna škoda 194, 188 zaklj., za december 195 zaklj., 7% investicijsko 45.50 zaklj., 4% agrarne 22.50 den., 6% begluške 32.75, 32 zaklj., 8% Blair 42 zaklj., 7% Blair 35.50, 34.50 zaklj., 7% Drž. hipotek. banka 42 bl., Narodna banka 4000 — 4100, Priv. agrarna banka 215, 211 zaklj.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13.65, Staatseisenbahnges. 16.35, Trboveljska 19.55, Alpine - Montan. 12.05.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Chicago,** 10. novembra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za december 43, za marc 48.375, za maj 49.125; **koruza:** za december 25.25, za marc 30, za maj 31.875; **oves:** za december 15.875, za marc 18, za julij 18.50.

+ **Winnipeg,** 10. novembra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za december 46.375, za maj 50.375.

+ **Ljubljanska borza** (10. t. m.) **Tendenca čvrsta. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica** (slov. postaja, mlevska tarifa, plačilo 30 dneh): baška, 6 kg po 197.50 — 200; baška, 77/78 kg po 200 — 202.50; sremska, 79/80 po 205 — 210; **moka** (slov. postaja): baška »0« po 330 — 335, banatska po 340 do 345; **koruza** (slovenska postaja, mlevska tarifa): baška, umetno sušena po 117.50 do 120, za november po 122.50 — 125, za december po 125 — 127.50

+ **Novosadska blagovna borza** (10. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 51 vag. **Pšenica** (76 kg): baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška, sremska 150 do 152.50; baška potiska 154 — 156; ladja Tisa 155 — 157; ladja Begej 154 — 156; gornjebanatska 148 — 150; južnobanatska 147 do 147.50; srednjebaška, 78 kg 152 — 154. **Oves:** baški, sremski 98 — 102. **Koruza:** baška, za meseca december - januar 57 do 60; za marc - maj 70 — 74; banatska 52.50—54; sremska 56—58; baška, sremska, sušena 65—67. **Moka:** baška, banat. »0g« in »0gg« 240 — 250; »2« 220 — 230; »5« 200 do 210; »6« 155 — 165; »7« 125 — 135.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (10. t. m.) Tendenca neenotna, promet miren. **Pšenica:** za marc 13.39 — 13.40, za maj 13.74 — 13.75; **rž:** za marc 8.24 — 8.25; **koruza:** za maj 8.48 — 8.50.

Straussove pesmi

Ljubljana, 10. novembra.

Kosček tistega z romantiko prepreženega sveta, ko je vladal kralj valčka Johann Strauss, nam kaže novi film, ki ga je začel včeraj vrteti Elitni kino Matica. Poln je ta film prijetnih Straussovih kompozicij in lepa je igra, ki jo podajajo odlični igralci in igralke v tem filmu.

V zgodbi, ki ima naslov »Johann Strauss v ljubezni in pesmi«, nastopa sam Johann Strauss, ki ga odlično podaja Michael Bohnen. Vse je zaljubljeno v priljubljenega komponista. Tako tudi dražestna Lili (Lee Parry), nevesta grofa Domskega. Pod njenim vplivom je Strauss komponiral »Netopirja« in Lili mu je obljubila roko, če bo opereta uspela in če bo na podlagi tega uspeha Strauss imenovan za dvornega kapelnika. Ker pa se je organizirala proti Straussu gonja, je opereta propadla. Lili odide z Domskim v Pariz, a Strauss za njo. Tam se drug drugemu odpovesta. Ko Johann Strauss odpotuje na predstavo svojega »Netopirja« v Berlin, mu sledi Lili. Po sijajnem uspehu se dobita Lili in Strauss in Lili pokaže Straussu pismo, v katerem se Domsky odpoveduje svoji nevesti. V zgodbi nastopita tudi komponistov brat Josef, mala Mici (Gretl Theimer), komponistov prijatelj in založnik Haslinger (Paul Hörbiger) in drugi.

So to same odlične igralske moči, ki poleg dobre igre tudi izvrstno pojejo. Zato filmu ne bo manjkalo gledalcev.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 11.: Zaprto (generalka).
Sobota, 12.: Celjski grofje. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 13. ob 15.: Srce igračk. Mladinska predstava. Premiera. — Ob 20: Roksi. Izven. Znižane cene.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20

Petek, 11.: Erika. Proslava 25letnice umetniškega udejstvovanja g. Bojana Pečka. Izven.
Sobota, 12.: Hlapec Jernej. C.

*

Večerna dijaška predstava. V soboto zvečer bo uprizorjena Kreftova drama »Celjski grofje« kot dijaška predstava po izredno znižanih cenah. Opozarjamo, da so cene vstopnic za dijaške predstave nanovo urejene ter so s takso vred nižje, kakor so bile doslej. Uprava je prepričana, da je s tem ustregla v prvi vrsti dijaštvu, pa tudi ostalemu občinstvu, ki se hoče poslužiti izredno znižanih cen. Ponovno opozarjamo, da se začne tokrat dijaška predstava šele ob 20.

Za jubilejno predstavo g. Bojana Pečka vlada veliko zanimanje ter je velika večina sedežev že razprodana. Jubilant, ki je vesten, požrtvovalen, spoštovan in splošno priljubljen član našega gledališča, to tudi v polni meri zasluži. Uprizori se opereta »Erika« izven abonmaja.

Boris Popov, gost naše opere. V nedeljo zvečer nastopi Boris Popov v »Seviljskem brivcu«, ki je ena najboljših njegovih partij. Na odličnega gosta opozarjamo vse prijatelje naše opere.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Petek, 11.: Zaprto. (Gostovanje v Celju.)
Sobota, 12.: Gospa ministrovka. C. Prvič.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20

Petek, 11.: Celjski grofje. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz življenja in sveta

Fantastične stavbe na svetovni razstavi v Chicagu

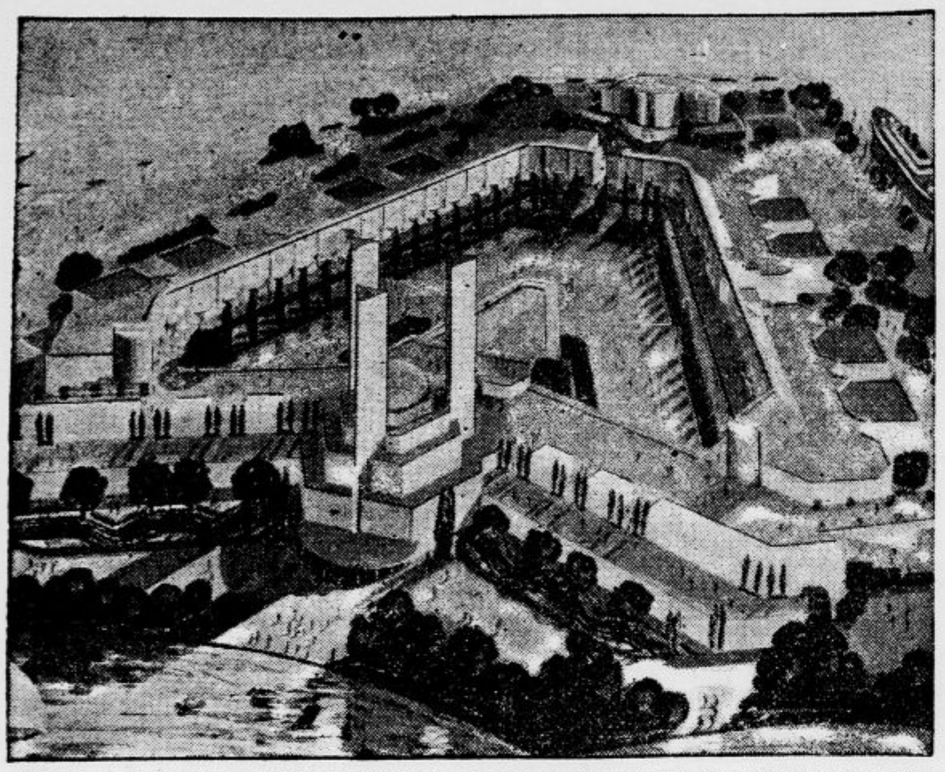

Model za tako zvano »Hall of Staates«, kompleks poslopij, ki je namenjen za paviljone posameznih držav severne Amerike v Chicagu l. 1933

človek ima dve duši

Manifestacje podzavestnega življenja

Malo ljudi ve to, da jih je narava obdarila z dvema dušama, pravi znani čuriški psiholog prof. Jung. Ko doseže človek 50. leto, je živelo v njem eno samo bitje pol stoletja, drugo pa je staro že milijonletja. Vsak novorojenček prinaša s seboj na svet do podrobnosti izdelane možgane. Ti možgani, ki v prvih življenjskih dobah še nimajo polne moči nad telesnostjo, vsebujejo vendarle svoje jasne pogoje, svoje posebne reagenčne sposobnosti na okoliški svet. Vse življenje učinkujejo te podedovane možganske predstave na človekovo ravnanje in včasi celo odločilno. Možgani novega zemljana so kot gotova tvorba rezultat toliko in toliko življenj njegovih prednikov. V katero sivo pradavnost sega ta neosebna duša posameznika, tega bržkone ne bomo nikoli pogodili.

Osebna človekova duša se stvori šele v življenju in pri tem vplivata nanjo okolica in vzgoja. Ti vplivi segajo seveda le do prvih otroških dni. V splošnem podcenjujemo sprejemljivost otroških možganov. Pri nevrotikih naletimo n. pr. vedno znova na duševne defetke, ki izvirajo iz najnežnejših detinskih let. Neredko se malo ostrejša graja otroka dojme že pri prvih poskusih hoje ali pri igri v posteljici in vpliva nanj vse življenje.

Obe duši ustvarjata v človekovem mišljenju in čustvovanju često protislovja. Neosebna duša ima mnogokdaj povsem nasprotno stališče nego osebna. Eksistenco teh dveh duš dokazuje prof. Jung s primeri iz svoje prakse. Imel je n. pr. paciente, ki so v svoji domišljiji, materi zavesti, slikali podobe in pripovedovali sanje, ki so kazale čudne vzporednosti z indskimi in kitajskimi svetiščnimi podobami. Odkod naj bi vedeli ti ljudje za tisočletja staro svetiščno kulturo na Daljnem vzhodu? Jung je obravnaval bolnike s prividi, ki so jim kazali stoletja stare dogodbe človeške zgodovine. Vse to more izvirati le iz podzavestnega bistva, iz neosebne duše, ki jo je človek podedoval kot izročilo svojih tisočih prednikov.

Rubinstein – petdesetletnik

Poljski šahovski mojster Rubinstein je te dni stopil v 50. leto. Ob tej priložnosti so se odlični prijatelji spomnili začetkov njegove kariere, ki ni imela gladke poti.

Najprej so opazili mladega šahista pred 25 leti v Lodžu, kjer je posedeval v nati kavarni pri šahu. Čez noč se je prelevil Rubinstein v šahovskega vročekrvneža in najmočnejšega šahista v mestu. L. 1905. je dosegel v Barmenu naslov šahovskega mojstra, leto pozneje se je prerinil na turnirju v Ostendu na tretje mesto. Zopet leto dni pozneje se je pomeril z Laskerjem in odnesel časten uspeh.

Rubinsteinova igra je na oko brezbarvna in suha. Redko napada, kombinacij ne ljubi. Vendar je ustvaril svoj slog, ki obstoji v tem, da skrbno in potrpežljivo zbira gradivo igre, dokler se mu ne zgosti za odločilni udarec.

Zrahljano zdravje — šah zahteva močnih živcev — — je Rubinsteinu preprečilo možnost svetovnega mojstrstva v šahu, vendar pa je Rubinstein na svojih turnirjih izza l. 1918. dokazal, da je še vedno čvrst igralec, ki ga bo ohranila zgodovina šahovske igre v svojih analih med najmarktnejšimi pojavi. Razen svojih živcev nima sovražnikov, osebno pa je skromen, skoraj da boječ. Prejšnja leta je živel v Berlinu, kjer je postal pred leti žrtev inflacije, zdaj pa biva stalno v Anversi.

Sedemkilometrski most

Ameriška vlada se bavi z mislijo zgraditve 7 km dolgega mostu čez morje pri San Franciscu. Gradbeni stroški so preračunani na 60 milijonov dolarjev. Če se bo načrt obistinil, bo imel San Francico največji most na svetu.

Nova gasilska čelada

Dunajski gasilci dobijo v kratkem nove čelade, ki jim bodo bolje zaščitile glavo in tilnik. Dosedanji hrbet na čeladi, ki je šel po sredi in je imel nalogo čuvati glavo pred udarci vdirajočega se kamenja in tramov, bo nadomeščen z jekleno pločevino, ki se bo pričela pod njim v podobi šestih reber. Čelada pa bo tudi dovolj izolirana, da ne bo izpostavljen gasilec smrtni nevarnosti, če pride nenadoma v stik z električnimi napravami s tokom. V ta namen bodo nove čelade prevlečene z nekim posebnim lakom.

Po 35 letih spregledal

Pariški listi sporočajo o senzacionalnem ozdravljenju nekega moža z imenom Balaz, ki je bil od rojstva slep ter je sedaj po srečni očesni operaciji nenadoma spregledal. Ko se je to zgodilo, je bil slepec tako pretresen, da je bruhnil v jok. Izjavil je, da si je svet predstavljal popolnoma drugače. Barv in oblik še zdaj ne more razlikovati in če stopi na noge, mora zamižati, sicer ne more nikamor. Čudežno ozdravljenje zbuja v zdravniških krogih velikansko zanimanje.

Oftalmolog dr. Fuchs komentira slučaj tako, da je moral imeti ta slepec od rojstva sivo mreno. Takšnih primerov ne smatra medicinska veda za neozdravljive in dandanes operirajo že kmalu potem ko doseže otrok prvo leto starosti.

Kavovar z budilko

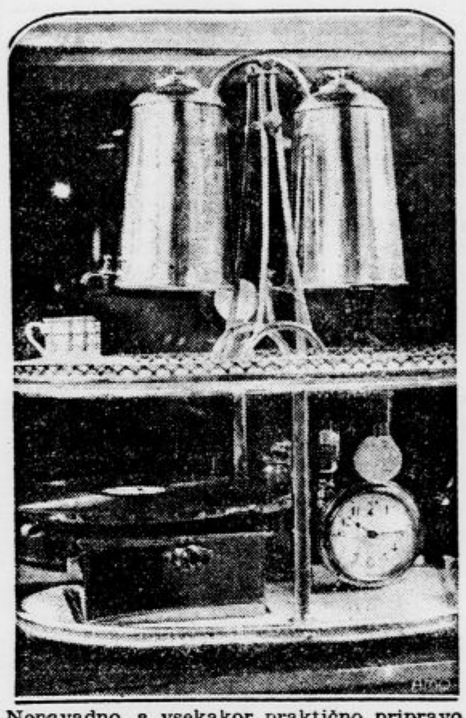

Nenavadno, a vsekakor praktično pripravo je izumil neki aPrižan. Ta priprava sestoji iz budilke, ki pa ob določeni uri ne prične brneti, temveč sproži mehanizem, ki povzroči, da se v kavniku nad budilko dvigne voda in prične vreti ter se precejati skozi plast zmlete kave v skodelo. V tem hipu se sproži gramofon pod kavnikom in prične igrati na že pripravljeno ploščo. Speči človek se zbudi in mu ni treba drugega, nego da popije kavo ob zvokih priljubljene melodije

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravne **»Franz Josefove« grenčice,** ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, vstopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in posveži kri. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Doživljaj davčnega izterjevalca

V neki vasici blizu Cluja na Rumunskem je doživel neki rumunski davčni izterjevalec pred dnevi neprijetno reč. Po nalogu davkarije je prišel, da bi zarubil kmete, ki niso plačali zaostalih davkov. Kmetje ga niso hoteli priznati. Najprej so ga slekli do golega, nato pa so ga olepili z rubežnimi oblati, »da ne bi zmrznil« v jesenskem hladu. Ob splošnem zaničevanju kmečkega prebivalstva so ga nato pognali iz vasi, še prej pa so ga našibali, kar si bo gotovo zapomnil za vse življenje.

Žena Gorgulova dobila hčerko

Branitelj umorjenega morilca Gorgulova je sporočil pariškemu sodišču, da je žena morilca Gorgulova, ki živi v nemški Švici, povila hčerko.

Pivo za Ameriko

Predsedniške volitve v Ameriki dajejo upanje, da bo polagoma ukinjena alkoholna prepoved. Ker bo v tem primeru najprej dovoljeno pivo, se evropske pivovarne že sedaj pripravljajo na to, kam bodo izvažale svoje proizvode, in so v ta namen celo olepile steklenice z angleškimi etiketami

Velika znanstvenica in dobra gospodinja

Te dni je obhajala 65-letnico svojega rojstva ga. Marija Slodowska-Curie, ki je kot žena in sodelavka francoskega fizika Curieja dosegla svetovno slavo. Že njena zunanjost kaže na desetletno vztrajno in skromno delo v laboratoriju. Navzlic temu, da je bil glavni smoter njenega življenja ta pa ni ga. Curiejeva nikoli smatrala pod svojo častjo biti dobra gospodinja ki je sama nakupovala na trgu, sama prala, krpala nogavice svojima hčerkama, jima krojila obleke in ju učila vseh hišnih del

Marija Slodowska se je rodila 7. novembra 1867. v Varšavi kot hči gimnazijskega učitelja. V najbolj težavnih okoliščinah je morala sama skrbeti za svojo izobrazbo in za svoj vsakdanji kruh. Kot guvernanta se je pogumno prebijala skozi življenje; poleg tega se je tako živo udejstvovala v revolucionarnem gibanju, da ji je začel pretiti izgon v Sibirijo in je morala bežati. Prišla je v Pariz, vrgla se je v študij naravoslovnih ved, predvsem kemije, in denar, ki ga je izdajala za svoje knjige, si je morala dobesedno odtrgati od ust. Dolga leta je živela od samega kruha in mleka in se je tako odvadila boljšega življenja, da se je morala pozneje v srečnejših okoliščinah mesa in vina šele spet privaditi!

Dolgo časa se je trudila zaman, da bi v kakšnem laboratoriju dobila priložnost za praktično delo, končno jo je sprejel prof. Lippmann, a bolj za podrejena dela, za kurjenje peči in snaženje steklenic. Pa še pri takšnem delu je vzbudila šefovo pozornost. Tu se je seznanila z dijakom Pierrom Curiejem, ki je bil prav takšen revež kakor ona. Zaljubila sta se drug v drugega, a začasno ni bilo misliti na poroko. Šele ko je postal on vseučiliški profesor in ona učiteljica fizike na ženski visoki šoli v Sevreju, sta se mogla poročiti.

Leta 1898. sta v skupnem delu odkrila radij. Curie je sam priznal, da ga je šele ona napotila v to smer, ona pa pravi, da je nemogoče dati prednost njej ali njemu, kajti vse, kar sta našla, sta našla skupno. Radioaktivnost uranove rude je že prej odkril Becquerel in na tej podlagi sta Curiejeva odkrila povzročitelja tega žarenja. Postala sta čez noč slavna po vsem svetu, a vendar sta odklanjala vse časti in Curie je odklonil celo križ Častne legije. 1903 sta prejela obenem z Becquerelom Nobelovo nagrado za fiziko.

1906 je Pierre Curie postal nenadoma žrtev avtomobilske nezgode, a njegova žena je tudi po njegovi smrti nadaljevala započeto delo. Odkrila je polno novih podrobnosti o radiju in je zrevolucionirala vsa dotedanja naziranja o prvinah. Pridelala je radij v čisti obliki in je za to prejela še Nobelovo nagrado za kemijo — kot edini učenjak ki mu je bila dvakrat podeljena ta visoka nagrada. Poleg tega pa se je odlikovala še v drugih področjih kemije.

Pravkar izišla številka ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

V TOVARNO (lesorez Ela Justina)
OB LUNI (risba Petra Žmitka)
TAJNO ŽARENJE VSEMIRJA (s slikami)
ŽELEZNIŠKIM TIRNICAM MERIJO UTRIP (s slikami)
RADO MURNIK †
V NAŠI MAKEDONIJI (Iv. Podržaj — s slikami)
PRVI LEPAKI
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA
STRUPI V MIŠNICI IN STRUPENEM KUKMAKU (Vojteh Lindtner — s sliko)
JA, VI ELSKER DETTE LANDET (Dr. Božo Škerlj — s slikami)
GUSTAV II. ADOLF (Dr. Vl. Travner — s slikami)
TUDI PREDNAMCI NISO BILI NIČ BOLJ ZDRAVI
GOSJA MATI (Frey — lesorez)
ZASLUŽENO ODLIKOVANJE BOŽIDARJA BORKA
ANTONY VAN LEEUWENHOCK
VELIKA »NAJMANJŠA« BRZINA
MATERINO IN KRAVJE MLEKO
PISMO (slika J. Veermera van Delft)
TRI MINUTE POTOVANJA (Liverpool — s sliko)
ŠAH
ZNAMKE PRIPOVEDUJEJO (Andora izda nove znamke — s sliko)
O SMEHU
ANEKDOTE
STRADANJE
UMETNO NARISANI ZVOČNI FILMI (slika)
HUMOR (Adamson)

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. — Posamezne številke 2 Din po vseh trafikah

Kralj avtomobilskih tatov pred plenom

Hamburška policija je prijela »kralja avtomobilskih tatov«, uzmoviča Rindfleischa, kateremu so po aretaciji pokazali 20 vozil, ki jih je uplenil

Kurjači našega telesa

Novi jedilni list za zimsko dobo

Jedilni list za mrzle mesece mora biti bistveno drugačen nego za poletne, kajti organizmu je treba v tej dobi dovajati več toplote. Telo mora v teh mesecih proizvajati več gorkote, da obdrži svojo normalno temperaturo, in v to svrho mu rabi hrana. Živali, ki zaspijo zimsko spanje, si že v poletnih mesecih naberejo zadostno rezervo hrane v telesu, porabo energije pa zmanjšajo na minimum s popolnim mirovanjem.

Tudi človeško telo si nabira poleti rezervo hranil v podobi tolšče, a ker mora pozimi oddajati večje količine energije v podobi toplote mu je treba dovajati več kuriva. Znano je, da tolsti ljudje manj trpijo zaradi mraza nego suhi — baš tolšča jih varuje tega mraza. Vendar morajo tudi obilnejši ob nastopu mrzle dobe spremeniti svoj jedilni list.

Hrana ima tri poglavitne naloge: telesu mora čuvati toploto, nadomeščati mora izgubo energije po delu in gibanju, končno pa mora skrbeti za rast. Prva točka odpade poleti, zadnja pride v poštev bolj za otroška in mladeniška leta. Iz tega je razvidno kako moramo izbirati hrano po starostni in letni dobi. Zimske jedi morajo vsebovati predvsem dosti kalorij. Mrzla jedila jemljejo telesu toploto, zato se jih moramo pozimi rajši izogibati. Smetana, maslo in druge maščobe dajejo največ kalorij, sveže živalske maščobe pa skrbijo tudi za rast, za odpornost proti boleznim in za vitamine. Za otroke je v zimski dobi zelo priporočljivo ribje olje, zelo veliko kalorij dajejo tudi slaniki, lososi, sardine in druge mastne ribe, istotako jajca in svinjsko meso (zlasti jetra in srce), kakao in čokolada pa kurita vsekakor bolje nego kava ali čaj.

Sladkor je kot pridatek (n. pr. v kaši, zdrobu, mleku) zelo uspešen kurjač. Tople juhe imajo same na sebi malo kalorij, vendar so dober sestavni del opoldanskih obedov za prezeble in utrujene ljudi. Telo segrejejo, pospešujejo delovanje prebavnih sokov in pripravljajo telo na jedi z visoko kaloično vrednostjo, ki jim sledijo. Mrzla uvodna jed pa je poleti zelo nepriporočljiva. Kdor je v skrbeh za »vitko linijo«, naj se nikar ne ustraši spremenjenega jedilnega lista za zimski čas, kajti telo porabi vse to kurivo in nima prilike, da bi si ga hranilo v obliki tolstih zalog.

Jegulje prenašajo bolezen

Na zadnjem sestanku Društva za znanstveno zdravilstvo v Kraljevcu je neki referent podal senzacionalno poročilo o uspehih raziskovanja tako zvane »zalivske bolezni«. Ugotovili so, da postane neka smrečja smola strupena, ki prične gniti. Ta strupena smola pride v obrežno vodo in ker jo jemljejo jegulje vase, prihaja tako posredno v človeški organizem, kjer povzroči obolenje.

Japonske žene — rezervna armada

Japonska je vojaško najmočnejša država na Daljnem Vzhodu in je začela po vzorcu nekaterih evropskih držav uvajati vojaško vežbanje tudi v šole. Slika prikazuje, kako se uče japonske učenke rabiti plinske maske

ANEKDOTA

Monakovski pesnik Paul Heyse je bil šegav, ljubezniv človek. Nekega dne se je vozil z električno, ki je bila prenapolnjena. Še ganiti se nisi mogel. Pri nekem sunku je mlad človek, ki je stal poleg pesnika, malo nemilo stopil na njegovo nogo in, kar je še slabše, je na njej obstal. Heyse se ni nič razburil in tudi ni poskušal odmakniti noge. Z ljubeznivim smehljajem se je obrnil do mladeniča in ga vprašal:

»Čujte, mladi prijatelj, koliko let pa vam je?«

Začudeni mladenič je odvrnil: »20 let.«

»To sem si mislil,« se je nasmehnil Heyse, »vsekakor pa bi v teh letih že lahko stali na svojih nogah!«

Vsak dan ena

»Te hudobne gosenice! Vse zelje nam bodo požrle!«

»Torej še ena letina, ko ne bo dosti malih otrok!«

Michel Zévaco: 191

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman

Tej logiki ni bilo moči oporekati. A Pardaillan se ni dal tako zlahka potolči.

»Otrok!« je dejal. »Če niste poznali njegovih načrtov, ste pa poznali Concinijeve.«

»Te pač... A v čem naj bo zveza...«

»Concini in njegova žena, naj se zavedata ali ne, sta samo orodji v rokah tega meniha. Bodite prepričani, da sta ga neutegoma obvestila o grožnjah, ki ste jih izrekli zoper Concinija, ko vas je imel zaprtega v Podganji ulici.«

»To se mi zdi bolj verjetno.«

»Tako je, kakor vam pravim,« je odločno zatrdil Pardaillan. »Dokler niste ničesar vedeli, je puščal jezuitski general Conciniju proste roke... To mu pa ni branilo osebno poseči v stvar, ko se je ponudila prilika.«

»Morda,« je rekel Jehan. »Da, res bi utegnili imeti prav.«

»Bogme!« je vzkliknil Pardaillan. »Zdaj je seveda drugače. Acquaviva, ki se je skrival v kapucinjadu, čeprav ima v Parizu hiše svojega reda — Acquaviva zdaj ve, da je odkrit in zaradi tega v nevarnosti. Stavim, da v tem trenutku že ne biva več pri kapucinih. Skril se je drugam. A naj se še tako potuli, vi ostanete zanj živa grožnja, ki se je mora za vsako ceno otresti. Zdaj ne gre več za Concinija. Zdaj gre zanj — in za korist njegovega reda. Varujte se sinko, varujte se! Acquaviva vas ne bo izpustil. Ne bo si privoščil oddiha, dokler vas ne ugonobi... Počenega groša ne dam za vašo kožo!«

Sam pri sebi je pa dodal:

»Razen če jaz posežem vmes — drugače ne pojde! Ali naj mirno gledam, tako mi Pilata, kako bodo tebi nič, meni nič umorili tega otroka?«

A Jehan ni pokazal nikakega vznemirjenja. Samo začudil se je nekoliko

»Pha,« je rekel z zaničljivo malomarnostjo, »mislim, da se šalite. Težko je verjeti, da bi bil ta klavrni kutar toli strašen, kakor ga slikate.«

»Ne šalim se, smrti mi božje! Nikoli še nisem bolj resno govoril kakor v tem trenutku. Saj me poznate, fant, in veste, da nisem človek, ki bi ga bilo lahko vznemiriti. Nu, in jaz vam povem: ta klavrni kutar poveljuje tisočem in tisočem pristašev, raztresenih po vsem svetu. Ne manjka se jih ne na kmetih, ne v mestu, ne v palači, ne v koči, ne v samostanih ne v Louvru. Njegova sredstva, denarna in druga, so neomejena. S papežem občuje kakor enak z enakim, in kralj v svojem Louvru trepeče pred njim. Kaj ste vi proti njemu? Manj ko solnčni prah. Če se ne boste varovali, vas zdrobi laže kakor jaz ta kozarec.«

Tako govoreč je Pardaillan s kratkim udarcem razbil kozarec, ki ga je bil pravkar izpraznil.

»Vraga, gospod,« je rekel Jehan na pol resno, na pol v šali, »ali veste, da me postaja strah?«

»Prestrašiti vas ne maram,« je hladno odvrnil Pardaillan; »le dopovedati vam hočem, da imate posla s sovražnikom, ki so Concini, d' Epernon in veliki profos pritlikavci v primeri z njim.«

»Kar priznajte, da nekoliko pretiravate,« se je posmehnil Jehan.

Pardaillan je skomignil z rameni in nadaljeval:

»Gospod de Neuvy vas bo izkušal zapreti. Concini in d' Epernon bosta pošiljala svoje pobijače nad vas... To je njih navada, ki se je ne morejo otresti. Pri teh človek ve, česa se mu je nadejati. Če je le malce oprezen, lahko izjalovi njihove napade, ki so zmerom enaki.«

»Ali more menih kaj drugega?«

»Acquaviva vas ne sovraži. A zato je še tem nevarnejši, zapomnite si. Z njim nikoli ne veste, kaj vas čaka. Sama skrivnost, sama nepričakovanost, sama zavratnost ga je. Zameriti se mu, pomeni smrt, ki vam bo skočila za vrat, ko se je boste najmanj nadejali.«

»Joj meni! Lepo sem zabredel!«

»Le smejte se, mladi človek; s smehom na ustnicah mi bolj ugajate, kakor če bi se jokali... Smejte se, toda... Ko greste po ulici, glejte predse in pazite na tlak, zakaj zemlja pod vami utegne biti podkopana. Glejte kvišku, zakaj dimnik, ki je pravkar še trdno stal, se utegne podreti na vašo glavo. Glejte nazaj, oprezajte po vseh temnih kotih: nihče ne ve, iz katerega bo priletela svinčenka v vaše srce! Ne zaupajte ne kruhu, ki ga kupite v neznani pekarni, ne steklenici vina, ki jo odmašite v obcestni krčmi; oboje utegne biti zastupljeno. Zapomnite si moje svarilo in imejte oči povsod... Razen če ste se morda naveličali življenja.«

»Tega pa res ne, na mojo vero! Življenje se mi zdi vsak dan slajše. Zato si spravim vaše svarilo v nedrije in Vam obljubim, da bom bistro pazil na svoje dragocene kosti.«

Besede so bile izrečene tja v en dan, a Pardaillan je videl, da je šel njegov opomin mladeniču do živega.

»Pa vi, gospod,« je zdajci vprašal Jehan, da bi izpremenil razgovor, »ali mi hočete povedati, kako ste zvedeli vse, kar veste?«

»Drage volje. Morda vam bo v čem koristilo!«

SPORT

Tek uedinjenja 1. decembra

Akademski sportni klub Primorje v Ljubljani priredi tudi letos internacionalno propagandno lahkoatletsko tekmovanje po Ljubljani in preko ljubljanskega Grada. »Tek uedinjenja« dne [illegible]mbra s startom ob 11. uri dopoldne. Teklo se bo po dveh različnih progah s skupnim startom pred Ljubljansko kreditno banko na Dunajski cesti in skupnim ciljem pred Narodnim domom na Aleksandrovi cesti.

Proge so naslednje: A) prva proga (daljša): Dunajska, Tavčarjeva, Komenskega, Resljeva, Kopitarjeva, Krekov trg, Študentovska, Na Okopih, Grad, Pot na Grad, Karlovška, Privoz, Prule, Trnovski pristan, Krakovski nasip, Cojzova, Emonska, Vegova, Kongresni trg, Šelenburgova, Aleksandrova c. do Narodnega doma. Dolžina proge cca 5000 m.

B) druga proga (krajša): Dunajska, Tavčarjeva, Miklošičeva, Marijin trg, Stritarjeva, Mestni trg, Stari trg, Št. Jakoba trg, Trubarjeva, Cojzova, Emonska, Vegova, Kongresni trg, Šelenburgova, Aleksandrova do Narodnega doma. Dolžina proge cca 2700 m.

Tekmovalci se dele v naslednje kategorije:

1. vojska, 2. neverificirani atleti do leta 1911, 3. neverificirani atleti leta 1911, 1912, 1913, 4. neverificirani atleti l. 1914, 1915, 1916, 5. juniorji l. 1914, 1915, 1916, 6. juniorji l. 1917, 1918, 1919, 7. seniorji že plasirani na progah preko 800 m, 8. seniorji še neplasirani na progah preko 800 m.

Atleti rojeni l. 1914. in mlajši ne morejo tekmovati na progi označeni pod črko A).

Tekmovanje se bo vršilo po pravilih JLAS.

Pravico nastopa imajo vsi verificirani atleti, neverificirani atleti, atleti z zabrano starta in oni, ki so kaznovani.

Prijave s priloženo prijavnino Din 5.— za neverificirane atlete, ki niso člani ljubljanskih klubov, Din 10.— za verificirane atlete (inozemski atleti so prijavnine oproščeni), je poslati do 30. t. m. ob 12. uri na naslov: ASK Primorje, Tavčarjeva ul. 1-III. Naknadne prijave se sprejemajo na dan tekmovanja eno uro pred startom v kavarni Emona proti dvojni prijavnini.

Nagrade: prvi trije plasirani v vsaki kategoriji plakete. Zmagovalec na dolgi progi si pribori v trajno posest srebrn pokal, prehodno darilo bana dravske banovine in sicer po trikratni zaporedni zmagi oziroma petkratni zmagi v presledkih. Darilo brani: l. 1929 in 1930 Susitti Albert (K. A. C. Celovec), l. 1931. Kreve Ivo (ASK Primorje). Zmagovalec na kratki progi si pribori po dvakratni zaporedni zmagi oziroma treh zmagah v presledkih prehodno darilo »Ribe«, srebrn pokal, ki ga za l. 1931. brani Ogrin Franc (ASK Primorje)

Nedeljski nogometni program

Prvenstvena tekma Primorje : Maribor, ki bo v nedeljo v Ljubljani na igrišču Primorja ob 14.30 popoldne, bo nogometni dogodek prve vrste. Saj bo borba za prestiž in drugo mesto v podsavezni razpredelnici. Maribor je zadnje mesece dovolj dokazal svojo moč in tehniko, zato bo nedeljska tekma nudila morda najboljši nogomet letošnje jeseni.

V Mariboru bo nastopila Ilirija proti Železničarjem in ima zaradi svoje dobre forme mnogo izgledov na zmago. V zadnji kvalifikacijski tekmi bo imel SK Celje v gosteh mariborskega Rapida, ki bo najbrž šesti udeleženec tekmovanja v I. razredu.

Službene objave LNP

(Seja u. o. 9. novembra 1932.)

Prisotni gg.: dr. Köstl, Kuret, ravnatelj Šetina, Novak, Berdajs, inž. Kuljiš, Kralj, Buljević, Vospernik, Dorčec, Pevalek, Logar, Drufovka.

Potrjuje se prejem dopisa ČSK št. 287 od 2. in 295 od 5. 11. 1932 ter priposlano zdravniško spričevalo za poškodovanega Vladimirja Galovića. SK Slogi, Zagorje, se sporoča, da se je vzel njen dopis št. 55 od 8. 11. 1932 v obravnavo. Obenem se poziva v zvezi z njenim dopisom št. 54 od 7. t. m., da mora vposlati statistično polo JNS brez ozira na overovljenje pravil. Dopis ČSK št. 285 od 31. X. 1932 se s priporočilom dostavi JNS.

Po naredbi JNS št. 1897 od 27. 10. 1932 in službenem pozivu LNP bo u. o. LNP postopal zoper one klube, ki niso vposlali statičnih pol do odrejenega roka. Dopis SK Svobode Zalog. od 29. X. 1932 se dostavi JNS. SK Ptuju se bo pismeno odgovorilo na dopis št. 23b od 26. X. 1932. Opozarja se SK Ilirija na sklep u. o. JNS (seja od 31. X. 1932), po katerem mora LNP poravnati 300 Din, izdanih igralcu Košaku.

V redno članstvo JNS so sprejeti: Svoboda iz Zagorja, SK Litija in TSK Zadruga iz Ljubljane. (Seja u. o. JNS dne 31. X. 1932.) Po sklepu seje u. o. JNS od 31. X. 1932 mora šestoplasirani v podsaveznem I. razredu odigrati vse prvenstvene tekme z ostalimi klubi tega razreda, ne oziraje se na to, če je ta klub že odigral prvenstvene tekme pred odigranjem kvalifikacijskih tekem. U. o. JNS je vzel na znanje na seji 24. X. 1932 obnovo sportnih zvez med JNS in FIGC (italijanskim nogometnim [illegible]vezom).

Z ozirom na pismeno poročilo Sekcije ZNS v Ljubljani od 2. XI. 1932 se ne morejo verificirati igrišča Korotana (Kranj), Litije in Sloge v Zagorju za prvenstvene tekme. Navedena igrišča se verificirajo samo za prijateljske tekme. SK Korotan v Kranju naj teren izravna, Litija in Sloga pa naj opremita gole z mrežami. Čim bo to izvršeno, se lahko igrišča verificirajo za vse tekme. S tem v zvezi in zaradi neprestanih pritožb se pozivata SSK Celje in Elan, da spravita svoja igrišča v red. Pred pričetkom pomladanske prvenstvene sezone (1. 3. 1933) l. 1933. se bosta igrišči pregledali in če ne bosta odgovarjali, se bosta igrišči diskvalificirali za prvenstvene tekme (planiranje, pravokotna oblika, zamašenje jam itd.).

Kooptira se v p. o. LNP g. Oton Oman. Opozarjajo se klubi, da morajo naslavljati dopise za LNP samo na naslov LNP, Ljubljana, poštni predal 138. Za dopise, ki bi jih klubi pošiljali na posamezne gg. odbornike LNP ne bo odgovarjal. Opozarjajo se klubi, Ilirija, Primorje, Svoboda, Maribor in Železničar, da se bo pričelo z odigravanjem prvenstvenih tekem s šestoplasiranim klubovm v I. razredu LNP v nedeljo 20. novembra t. l. po razporedu, ki ga bo objavil p. o. LNP. Tajnik I.

Službeno iz LNP. Kazenski odbor ima danes ob pol 19. redno sejo v posebni sobi restavracije pri »Levu«. Na sejo se vabijo ob 18.45 Marchiotti (Slovan), Logar (Reka) in Krvina (Ilirija), ob 19. predstavnika klubov Reke in Svobode, Vič. Podpredsednik II.

Službeno iz odbora za delegiranje sodnikov pri LNP Delegirajo se v nedeljo, dne 13. t. m.: v Ljubljani: Primorje : Maribor (delegira OZDS pri JNS) rez. g. Lukežič; igrišče ASK Primorja; Slovan : Jadran ob 13. g. Vidic igrišče Primorja; Svoboda : Korotan ob 10 igrišče Korotana g. Jančigaj; v Mariboru: Železničar : Ilirija ob 14.30 g. Nemec; v Celju: Celje : Rapid ob 14.30 g. Dolenar; v Trbovljah: Dobrna : Retje ob 14.30 g. Wagner; v Kranju: Korotan : Ilirija II. g. Potušek; v Domžalah: Disk : Grafika g. Gottwald.

Poverjeništvo sekcije zbora nogometnih sodnikov JNS v Celju sklicuje obvezen plenarni sestanek vseh saveznih in podsaveznih sodnikov, ki bo drevi ob 20. v klubovi sobi hotela Evrope. Proti sodnikom, ki bi se sestanka ne udeležili ali ne opravičili izostanka, se bo postopalo po paragrafu 5. kazenskega pravilnika ZNS.

SK »Jadran«. Danes ob 20. članski sestanek I. moštva pri Svetiču — Kolezija. Ker je zelo važno prosim, da se vsi udeležite. Načelnik.

SK Ilirija. Seja načelstva nogometne sekcije drevi ob 20.30 v »Evropi«. Igralci I. moštva in rezerve se opozarjajo na zadnjo objavo v članski knjigi.

SK Ilirija (table tenis). Za turnir proti SK Reki naj bodo danes ob 16. v paviljonu na velesejmu: Gogala, Verč, Uršič, Klepec, Lukič, Djinovski, Grünfeld Polde.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 15. naprej obvezen trening za vse nogometaše.

SK Svoboda (Ljubljana). Danes ob 19. važna odborova seja. Vsi odborniki točno! V nedeljo ob 9.30 morajo biti na igrišču Korotana na Rakovniku: Krivačič, Marjetič, Potekal, Boncelj I., Habicht I., Bogme, Vili, Julka, Manojlo, Lave, Bervar, Jeršek, Spreitzer.

Sokol

Za sokolsko razstavo v Beogradu so velike priprave. Razen predmetov, ki so bili v Pragi na razstavi našega Sokolstva, so vse župe in večja društva poslaal še mnogo zanimivih stvari. Posebno zanimiva bo zbirka sokolskih dokumentov iz predvojne dobe. Razstavljena bo tudi v pomanjšanem obsegu vzorna telovadnica, popolnoma opremljeno letno telovadišče, vzorno taborišče in najenostavnejši vzorci malih sokolskih domov za majhna društva in čete. Na veliki reliefni karti Jugoslavije bodo označena vsa društva, čete in župe z zastavicami. Poseben oddelek bo določen za telovadno orodje, sokolske kroje, telovadne obleke itd.

Predavanja o dr. Miroslavu Tyršu. Na praški univerzi predava docent dr. J. Klima v zimskem semestru o vzgojiteljskem delovanju dr. Miroslava Tyrša. Univerzitetni profesorji dr. Birnbaum, dr. Vajgner, dr. Pekař in dr. inž. Anderle, ki so 26. junija predavali na svečani proslavi praških visokih šol o Tyrši, so sedaj izdali svoja predavanja v založbi ČOS ter so na ta način postala pristopna tudi širši javnosti. Naš „Sokolski Glasnik« je dosedaj priobčil prevod predavanja dr. Vajgnerja: Tyrš in problem malega naroda. V naslednjih številkah bodo ostala predavanja.

Iz delovanja našega Sokolstva. Mostarska župa je priredila posebne tečaje za vodnike čet ter priredila v letošnjem poletju po svojih okrožjih tekme članov iz vseh čet, ki se jih je udeležilo nad 1000 tekmovalcev s prav dobrimi uspehi. Iz tega sledi, da se da tudi s preprostimi sredstvi vzbuditi zanimanje za telesno vzgojo med narodom in doseči precejšnje uspehe. Prav tako je tudi župa Tuzla priredila v vseh treh okrožjih tekme sokolskih čet, ki so pokazale prav dobre rezultate. Sokolska četa v Salašu v župi Niš je položila temeljni kamen svojemu bodočemu domu, kjer bo središče dela za ves salaški okraj. V Beogradu razširja Sokol II svoje letno telovadišče na zemljišču, ki mu ga je podarila beograjska mestna občina.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— **Zvočni kino v Narodnem domu v Kranju** bo predvajal drevi ob 20.30, v soboto ob 20.30, v nedeljo ob 17., 19. in 21. sijajno Ufino opereto »Plavi sen«, ki je bila pred kratkim predvajana v Ljubljani z ogromnim uspehom.

Z Jesenic

s— **Jeseniški sokolski oder** je dobil v tej sezom krasno scenerijo, ki jo je izvršil domačin h[illegible]ože Čebulj. Uprizori je z velikim uspehom »Kralja na Betajnovi« ter krasno drame »Sveti plamen«. V sobo to 12 t. m. ob 20. uri in v nedeljo 13. t. m. ob 15 pa se bo pela krasna operete »Ptičar«, ki jo bo režiral br. Čebulj, dirigira pa g. Marko Klemenčič. »Ptičar« je imel na sokolskem odru že lansko leto lep uspeh.

Iz Kamnika

ka— *Cestna dela* v Strahovici se bližajo koncu. Na nevarnem ovinku je cesta že preložena in bo kmalu odprta za promet. Cestni odbor je zgradil proti Bistrici deloma betonsko, deloma zidano močno škarpo, da bo novi del ceste varen pred divjanjem Kamniške Bistrice. Preloženi del ceste je 8 m širok in gre po nasipu, za katerega so morali navoziti 1800 m³ materijala. Široki potok so morali na dveh mestih premostiti z debelim železobetonskim obokom in napraviti odtok. Ko bodo končana ta dela, bo cesta Kamnik-Strahovica ena naboljših cest v okraju.

★

PREDDVOR. Sokol otvori letošnjo gledališko sezono z dramo »Človek, ki sem ga ubil« v nedeljo 13. t. m. ob 3 popoldne v društveni dvorani. Pri predstavi bo sodelovali prvikrat društveni tamburaški orkester

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom »Clavén« je mast

Zaščitni znak — Clavén — Zaščitni znak

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča. Čuvajte se ponaredb! 15

M. Hrnjak

lekarnar — Sisak

Trboveljski **premog** [illegible]ha drva, angleški koks [illegible]obavlja na dom

Kurivo d. z o. z.

Dunajska c. 33

Telef. 34—34

Ne zavidajte vitkosti!

drugim, ne zavidajte njih gracijozne postave!

Tudi Vi lahko postanete vitki, lepi in mladostni.

Iznebite se svoje preobilne tolšče, ki kvari Vašo zunanjost, Vas dela neokretne in nerazpoložene.

Uživajte redno

Slatinske tablete Bahovec

ki so nenadkriljivo in zelo učinkovito sredstvo

za hujšanje.

Vrnejo Vam vitkost, gracioznost in lepoto.

Tekom enega leta izgubite na teži 8—14 kg.

Doza 100 tablet Din 46.—
Doza 200 tablet Din 74.—

Slatinske tablete proizvaja:

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh. 11730

Radio

Sobota, 12. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 17: Salonski kvintet. — 18: Angleščina. — 18.30: Gimnastične vaje. — 19: Poglavje iz sociologije — 19.30: Planine in planinci. — 20: Primorski večer. — 22: Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

BEOGRAD 12.05: Radio - orkester. — 16: Koncert na čelo. — 16.30: Lahka godba. — 20: Operetni večer. — Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Lahka godba. — 20.30: Koncertni večer. — PRAGA 19.20: Mešan program. — 20.20: Reportaža iz Kolina. — 21: Avstrijska glasba. — 22.20: Zabaven program. — BRNO 19.20: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 18: Lahka glasba. — 20: Orkestralen in pevski koncert. — 22.05: Chopinove klavirske skladbe. — 23: Plesna glasba. — DUNAJ 10.50: Koncert dunajskih filharmonikov. — 12.30: Lahka glasba. — 16.45: Orkester. — 20: Spevoigra. — 22.30: Plesna glasba. — BERLIN 19.10: Komorna glasba. — 21.05: Godba na pihala. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 19.20: Pevski koncert. — 20. Zabaven program. — Godba za ples. — MÜHLACKER 19.30: Godba na ksilofon in tubafon. — 20.05: Orkestralen koncert. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Ciganska kapela. — 18.30: Orkester. — 20: Operetni večer. — Plesna glasba

Gojzerji, smučarji, štrapac - čevlji, škornji i. t. d.

iz garantirano nepremočljivega kromusnja — ročni izdelek čevljarne IVAN ZAJC, Žiri.

Samoprodaja pri tvrdki

ČADEŽ & KOMP.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta (palača »GRAFIKA«) 13308

Zajčevi čevlji so glede prvovrstne kvalitete in nizkih cen brez konkurence!

Moderno in poceni

si nabavite srajce, kravate, ovratnike, nogavice, dokolenice, klobuke, čepice in razno drugo modno blago pri POPOLNI RAZPRODAJI tvrdke

„BERKO“

v Skladišču »BALKAN«, skladišče 4.

Z nakupom ne odlašajte, ker je vsled popolne razprodaje izbira vsak dan manjša. — 13310

✝

Naznanjamo tužno vest, da je naš dolgoletni nadlovec v pokoju, gospod

Engelbert Digruber

v 84. letu starosti, dne 1. novembra preminul.

Z njim smo izgubili dolgoletnega, zvestega nameščenca, izbornega lovca in vzornega moža.

Ohranimo ga v blagem in trajnem spominu!

Gozdni urad dr. K. barona Borna

Sv. Katarina — Tržič. 13352

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja, vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam po kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja oddam«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrti« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če ve z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma ih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Vezilja
za precizna ročna dela, sprejema vsakovrstna dela. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Delo«. 46560-3

Najmanj 2000 Din
mesečno zaslužilo sposobni ljudje obeh spolov — vajeni obiskovanja privatnikov. Ponudbe na naslov: Gospodarska, Ljubljana — predal 49. 46926

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Dajem inštrukcije
v realnih predmetih srednje šole. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Akademik 804«. 46864-4

Vajenci

Dva učenca
poštena in pridna, po možnosti z dežele, sprejmejo Jugoslovanske Steyr tovarne, Ljubljana, Frankopanska 21. 46745-44

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Uradnico
popolnoma samostojno v knjigovodstvu (Kartoteka) ter slovenski in nemški korespondenci, išče tovarna na Gorenjskem. Lastnoročne ponudbe naj stavijo le zanesljive in vestne moči s sliko, navedbo zahtev in reference na oglasni oddelek »Jutra« pod »Nastop po dogovoru 1932«. 46799-1

Pisarniško moč
dobro verzirano v vseh pisarniških poslih, sprejme tovarna pletenin. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Uporabljiva«. 46782-1

Dopisnika
ili dopisnicu
perfektnog hrvatskog i njemačkog, tražimo za odmašnji nastup. Prednost imaju oni, koji su već bili u drvarskoj struci u tom svojstvu. Izcrpne ponude, sa naznakom plaćenih zahtjeva, te fotografije omogućavaju se na Tech d. d. trgov. drva, Bačka Topola — Dunavska banovina. — Za slučaj nameštenja nadoknadujemo putni trošak 46689-1

Perfektno stenografinjo
tudi za nemški diktat — sprejme odvetniška pisarna v Ljubljani. — Oferte pod »Stenografinja« na oglasni oddelek »Jutra«. 46653-1

Brivski pomočnik
mlad, išče zaposlenje za sobote in nedelje. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 46780-1

Pek. pomočnika
mladega, ki bi raznašal tudi kruh, sprejme takoj Ivan Plevanč, pekarna v Radovljici. 46841-1

Knjigovodio (inio)
popolnoma verziranega v dvostavnem knjigovodstvu, išče industrijsko podjetje v Mariboru. — Ponudbe z referencami na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Sposoben 2962« 46819-1

Samostojne kuharice
ki bi opravljale tudi drugo hišna dela, ne nad 40 let stare, izvejo za službo v posredovalnici v Selenburgovi ulici 7/I. Brezposelna dekleta dobe preno-ščišče. Istotam se naroča list »Gospodinjska pomočnica«. 46859-1

Jugoslovenka
nad 25 let stara, z znanjem angleškega jezika, dobi službo. Takojšnje ponudbe na naslov: Geršak, Ples 1, Sv. Peter pod sv. Gorami. 46853-1

Brivski pomočnik
mlad, dober delavec, vešč nekoliko nemščine, dobi mesto pri Jos. Premner-ju, brivcu v Kočevju. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe do 15. nov. 1932. 46847-1

Dobro šiviljo
za pletenine sprejmem v Mostah pri Ljubljani, Predovičeva 14. 46877-1

Kuharico
prvovrstno, sprejmem za manjši hotel na Gorenjskem. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Kuharica 26«. 46867-1

Stalno službo
dobi gospodična, dobro izurjena uradnica v pisarni in skladišču. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Thea«. 46876-1

Brivskega pomočnika
mlajšega, dobrega bubi štucerja sprejme takoj Martulaš, Rožna dolina. 46901-1

Krojl. pomočnika
prvovrstnega sprejmem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46894-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

19leten fant
izurjen v parketarstvu — išče službo za takoj. Gre tudi v trgovino za tekača. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46737-2

Dekle
stara 18 let, popolna sirota, brez vsakih sredstev, prosi usmiljena srca zaposlenja kot postrežnica, raznašalka ali karkoli. Ponudbe prosi na oglas. oddelek »Jutra« pod »Sirota« 46900-2

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (9)

Radio-aparat
štiricevni, novejše konstrukcije, za direktni priključek na 150 Voltov, zelo poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 46917-9

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Prikolico
dobro ohranjeno, kupim za motorno kolo »Ariel«. — Ponudbe pod šifro »Ariel 30« na ogl. oddelek Jutra 46862-10

Prodam

Ogiasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Razne stvari
prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra« 46880-6

Neveste!
Kuhinjsko posodo, navadno in najfinejšo ter vse gospodinjske potrebščine kupite pri tvrdki Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gospovetska cesta štev. 1. 46195-6

Puhasto perje
čisto, šohasto Din 48 kg, II vrste Din 38 kg, čisto belo gosje Din 130 kg, čisti puh Din 250 kg razpošilja po poštnem povzetju L. Brozović, Zagreb — Ilica 82. 13-6

Plinsko peč
(kamin) belo emajlirano, zelo dobro ohranjeno ugodno prodam. Vprašati pri hišnici v Beethovnovi ulici št. 6, ali pa telef. 24-17 46683-6

Kupim

Ogiasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

2 avtomat. tehtnici
dobro ohranjeni kupimo. — Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Tehtnica«. 46781-7

Gugalnega konjička
(otroško igračo) dobro ohranjenega kupim takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Gugalni konjiček«. 46858-7

Žične vložke
in modrace za 2 postelji, rabljene, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 46923-7

Staro svetilko
iz porcelana, na olje ali petrolej, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Svetilka«. 46908-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifre pa 5 Din. (16)

Kompanjona
s kapitalom 350.000 Din, z aktivnim ali neaktivnim sodelovanjem, išče se za staro in dobro lekarno. Stanovanje na razpolago. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Realna lekarna«. 46604-16

Družabnika
z večjim zneskom, sprejmem za sodelovanje v veliki trgovini mešanega blaga, v zelo prometnem kraju. — Ponudbe z navedbo zneska in navedbo stroke v kateri je najbolj verziran, na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Na Kranjskem«. 46804-16

Vlogo 9000 Din
Ljubljanske kreditne banke kupi Ambrožič, Ljubljana, poštni predal 74. 46868-16

Kupim vlož. knjižice
Ljubljanske kreditne banke lahko tudi podružnice, do zneska 2,400.000 Din. Knjižice se lahko glasijo tudi na manjše zneske. V ponudbi je navesti višino vloge in najnižji zahtevek procentov. Izplačilo se izvrši proti predložitvi knjižice takoj v gotovini. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Industrijalec«. 46897-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Stavbno parcelo
krasno, v bližini kolodvora Vižmarje prodam. Pojasnila v Vižmarjih št. 100 46806-20

4 stavbne parcele
po 600 m², ob Dunajski cesti za Stadionom proda mestni stavbenik Anton Mavrič, Dunajska cesta 38 — telefon 3382. 46609-20

Kam pa, kam?

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (18)

Gostilna pri »Boberčku«
priporoča namočeno polenovko in kraški teran. 46869-18

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Za dijaka
realne gimnazije išče se stanovanje s tečno hrano, kjer bo imel strogo nadzorstvo, dobro vzgojo in pomoč pri učenju. — Ponudbe pa oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dijak«. 46845-22

Stanovanja iščejo

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Trisob. stanovanje
s kopalnico, v centru mesta išče s februarjem boljša družina. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 46857-21/a

Kletno stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin v ceni do 300 Din mesečno, v mestu išče stranka s 1. ali 15. decembrom. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46882-21/a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Sobo
pri boljši rodbini išče veliko odsoten gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »V centru«. 46772-23/a

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (24)

Komfort. stanovanje
3—šeobno, s 1. decembrom ali 1. februarjem išče družina treh oseb. V najem vzame in event. pozneje tudi kupi celo vilo. — Ponudbe z navedbo cene in vseh pogojev na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Konfor«. Posredovalci so izključeni! 46728-21

2 stanovanji
šestsobno in trisobno, komfortni, s kopalnico in pritiklinami odda Kirbisch, Kongresni trg štev. 8. 46681-21

Visokopritlično stanovanje
obstoječe iz 3 sob in kopalnice, oddam s 1. decembrom. Informacije daje Ana Francot, Frankopanska 26. 46654-21

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami oddam mirni stranki. Naslov v ogles. oddelku »Jutra«. 46836-21

Enosob. stanovanje
pritlično, oddam v Einspielerjevi ulici štev. 21. 46863-21

Dvosob. stanovanje
s kabinetom in pritiklinami oddam v Vodmatu, Šusterščeva ulica 7 — za šolo. 46854-21

Sobo in kuhinjo
z decembrom oddam na Glincah, cesta II/I. 46886-21

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46871-21

Dvosob. stanovanje
s kabinetom, solnčno in krasno, z vsem komfortom ter centralno kurjavo oddam s 15. novembrom v Levstikovi ulici štev. 25. 46914-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo za 450 Din oddam z decembrom v Zg. Šiški 205, poleg Gasilskega doma. 46928-21

Stanovanje
lepo in solnčno, sobe, kabineta, kuhinje in vseh pritiklin, oddam takoj ali poznaje blizu Stadiona — Jarnikova ulica štev. 6. 46895-21

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (25)

Prazno sobo
s predsobo, parketom, elektriko in posebnim vhodom, tudi za pisarno, takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46547-23

Prazno sobo
solnčno, s posebnim vhodom, parketom in elektriko takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46786-23

Dva gospoda
ali visokošolca, v lepo in solnčno sobo sprejme Verdier, Sv. Florijana ulica št. 31/II. 46860-23

Opremljeno sobo
oddam takoj solidnemu gospodu v sredini mesta. — Gradišče št. 12, dvorišče druga vrata. 46855-23

Solnčno sobo
oddam 2 solidnima gospodoma ali gospodičnama. — Debevc, Križevniška 7/III. 46686-23

Solnčno sobo
s souporabo kopalnice, v strogem centru mesta oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46892-23

Sostanovalko
k domači hčerki, z vso oskrbo sprejmem na Starem trgu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 46890-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom odda 1 ali 2 osebama Simonovec na Poljanski cesti št. 17. 46875-23

Sobo
oddam takoj gospodični. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46881-23

Opremljeno sobo
za 2 osebi, čisto, s posebnim vhodom, parketom in postrežbo oddam s 15. novembrom ali 1. decembrom na Mikloščičevi cesti 4/II. 46883-23

Sobo
v centru mesta oddam takoj z vso oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 46898-23

Prazno sobo
velико, v strogem centru oddam s 15. — Le-Make, Aleksandrova 4/II št. 12 46905-23

Sobo
v bližini Tabora in sv. Petra cerkve takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 46929-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (26)

»Druga sreča C-e«
Dvignite pismo! 46872-24

Osreči me
s svidenjem, ker ne morem več prenašati. 46904-24

Barcarola...
Ljubi Te vedno Tvoj 46927-24

Samo da si
mi srečen. 46935-24

V oglasnem oddelku »Jutra«
je dvigniti sledeča pisma: Agilen, Agilen 202, Akviziter, Bostjan, Bližina Leonišča, Boljša gospa, Bodočnost, Čuvaj, Čedna soba, Čistoča, Center 580, Drž. uradnik, Delo, Dringend, Dobra služba, Dober zaslužek, Druge roke, Direkten kupec, Družabnik Dobre obresti, Do 40.000, Eksistenca, Ena oseba, Ford, Frizerka, Gick, G P. M., Gotovina takoj, Gospodar, Hitro, Hrepenenje, Han, Hipoteka, Hedice J., Hišnik, Jesen 1932 Ekviziter, Izvrsten obrat, Iskreno prijateljstvo, Investicija, Jesen, Krojač stroj, K. S. 1932, Kras, Kovinski izdelki, Kuharica, Konverzacija, Kuharica vdova, Kavcija potrebna, Kavcija 101, Knjiga, Kavcija, Lepa lega, Lepa služba 1000, Lepa bodočnost, Lepa vknjižba, Lokal, Miren, Mirna stranka 10, Mirna in točna stranka, Mirna stranka 9, Mirna stranka, Mesto gospodinje, Mirna stranka 7, Marija, Mlin, Malo posestvo, Mlajša, Mladost, Neuvelič, Nov, Neoženjen kletar, Nagrada, Ni vis a visa, Ne čakaj, Neoženjen, Natakarica, Nastop takoj, Na deželi, Obrtnik, Oddam tudi vsako posebej, Otroška vrtnarica, Prima, Prodajni organizator, Pridna, Prijatelj, Priljubljen, Peč, Posestvo, Prometna gostilna, Poštena moč, Prilika, Poštena 15, Poštena, Prodajalka, Poslovodja, Poceni, Pomoč, Penzijonist, Pekarna, Perje, Prebrana, Pozna sreča, Resnost, Radio predavanje, Resne ponudbe, Res prvovrsten, Rabljeno, Radio, Rejne Kočhin, Stalna stranka, Samostojen barvar, Strogo diskretno in vrnitev slike, Samostojna, Sreča, Snažna stranka, Sobica, Siguren zaslužek, Sodelovanje, Samostojno vodstvo, Simpatična in poštena, Sub lokal, Samostojna moč, Solidden gospod, Stroga tajnost, Sijajen zaslužek, Srečen zakon, Sigurna eksistenca, S kavcijo, Sedež vseh uradov, Skupna sreča, Spretna, Sigurno plačam, Sladko seno, Stostny Stenografinja, Specerija, Stedilnik, Stedilna, Točna Trgovski lokal, Tehtnica, Trajna edinost, Trgovski pomočnik, Trajna zaposlitev, Topla jesen, Toplo prijateljstvo, Upokojenec, Učenec, Ugodna lega, Ugoden kraj, Uradnik 888, Vljudna, Vsaj 5000, Vestna moč, Vila Vljudna in poštena, Verižica, Zmožen, Zelo ugodno, Začetnica, Zelo solsiden 126, Zračno, Za december, Z navedbo cene, Železna peč, Življenje 35, 500.000, 944, 1777, 555, 55.000, 450.000, 180.000 3510, 200.000, 250.000, 21, 60.000, 888, 1000, 500, 15, 40.000, 200.

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Čistokrvne pse
jazbečarje, foksterijerje, cocker-španjele, ptičarje in čuvaje, mladiče od 3 do 7 mesecev stare, ter ptičarja in jazbečarja, dresirana za lov, prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 46916-27

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Firma Tele
Ljubljana, prepove g. Josipu Godecu kasirati denar za njeno dobroimetje. 46932-31

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Šivalni stroj
dobro ohranjen naprodaj v Šiški, Cerinetova ul. 32/I. 46907-29

Kroj. šivalni stroj
dobro ohranjen, ugodno prodam. Poizve se v trgovini Stane Dergane, Ljubljana, Gosposvetska 2. 46915-29

Izgubljeno

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (28)

Legitimacija
na ime Daka Selakovič, je bila izgubljena. Pošten najditelj naj jo odda v oglas. oddelku »Jutra«. 46903-28

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059

PREMOG suha drva POGAČNIK Boboričeva ulica št. 5

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

Bermet vino črnino iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljše zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odlikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovci, Fruška gora. 302

Spoznavajte lepoto „Savskega Tivolija“

Lepa prilika za to bo 12. novembra, ko bo restavracija, kakor vedno, nudila vse najboljše iz svoje kuhinje in kleti. Martinova gos in prešiček (španferkel) ne bosta manjkala. Sobota, pred Martinovim, prijetna domača zabava. Zveza za Ljubljano ob vsaki uri brezplačno zagotovljena. 13320

Prima hlode
hrastove, borove in smrekove kupi takoj Martinec, Ljubljana, Prule. 46684-15

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje dobavo

srebrnine, porcelana, steklenine in namiznega perila za kavarno v nebotičniku.

Zapečatene ponudbe je vložiti do 21. t. m. do 10. ure dopoldne v vložišču podpisanega zavoda.

Podloge za razpis se dobijo v vložišču zavoda med uradnimi urami v Gledališki ulici št. 8/III.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

Zahvala

Za premnoge izraze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nepozabnega brata, strica, svaka in bratranca, gospoda

Alojzija Stergulica

učitelja osnovne šole v Konjicah in rez. peš. poročnika

se vsem prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni učiteljskemu zboru osnovne šole v Konjicah, oficirskemu zboru celjske garnizije, Sokolskima društvoma Konjice in Zreče za častno spremstvo, pevcem društva »Oljke« za ginljive žalostinke, šolskemu upravitelju g. Schellu, stanovskemu tovarišu g. Heinrichu, naraščajniku br. Pirnovarju in učencu Petriču za prisrčne poslovilne besede, dalje tudi vsem darovalcem lepega cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so spremili dragega pokojnika v nad vse častnem številu na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Bovec, Lille, Celje, dne 11. novembra 1932. 13356

Žalujoči ostali.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

113.

Ko je glas utihnil, so razbojniki kakor okameneli obstali na mestu. Tarzan je bil zaklical ljudožerom, naj pobijejo svoje gospodarje. Tistih nekaj Arabcev, ki so bili še živi, se je strnilo v gručo. Njihov šejk je vzdignil puško in ukazal črncem, naj krenejo dalje. Oni so pa pometali tovore na tla in srdito naskočili Arabce.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Izgubili sva najdražje, najino zlato mamo, gospo

Rozalijo Jerajevo

Pogreb bo v petek, dne 11. novembra 1932 ob ½ 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Bežigrad 16, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1932. 13348

Ruža in Anka

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog in dobri oče, gospod

JOSIP CARL

kavarnar

dne 9. t. m. po daljšem mukepolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega bo v petek, dne 11. novembra 1932 ob ½ 4. uri popoldne od doma žalosti — Gosposka ulica 1, na pokopališče k Sv. Križu. 13354

Prosimo tihega sožalja.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V Ljubljani, dne 10. novembra 1932.

Globoko žalujoča soproga in otroci

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.